

اقتصاد

اقتصادی، تحلیلی

سال بیست و نهم - فروردین ۱۴۰۰ قیمت: ۲۰۰۰ تومان

ECONOMY-

بیم و امید اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۰

چشم انداز نرخ تورم در ۱۴۰۰

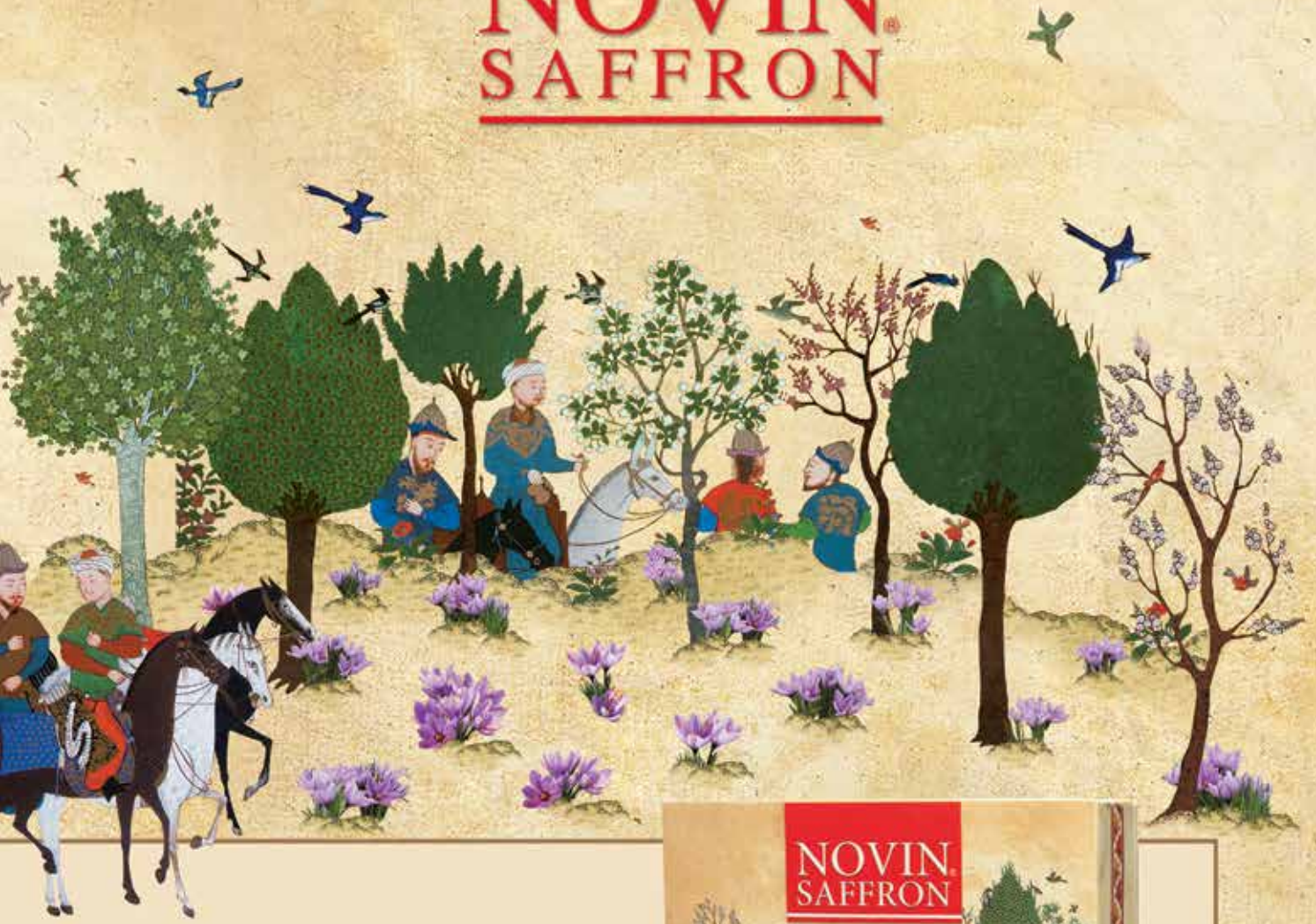
جزئیات ارقام بودجه ۱۴۰۰

کسب و کار محوری به جای مجوز محوری در سال ۱۴۰۰

سایه روشن توافق با چین

۱۰ مسیر برای سرمایه گذاری موفق

NOVIN SAFFRON

کارخانه: مشهد، شهرک صنعتی توس، نیش اندیشه ۶، پردیس نوین زعفران

تلفن: ۰۵۱-۳۲۲۵۲۱۴۷ فکس: ۰۵۱-۳۲۲۵۵۲۲۶

دفتر خدمات مشتریان تهران: اتوبان شهید چمران، پارک وی، خیابان جوانان، ابتدای خیابان ب بلاک ۱، طبقه سوم، واحد ۷

تلفن: ۲۲۰۱۵۸۰۰-۲۲۰۱۱۷۰۰-۲۲۰۱۱۸۰۰

۲	یادداشت / آیارشد اقتصادی ایران در ۱۴۰۰ مثبت است
۳	بیم و امید اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۰
۵	چشم انداز نرخ تورم در ۱۴۰۰
۶	پرده های نمایش اقتصاد در ایران ۱۴۰۰
۸	نرخ تورم در سال ۱۴۰۰ چقدر می شود؟
۱۰	کسری بودجه ۱۴۰۰ چقدر است؟
۱۲	جزئیات ارقام بودجه ۱۴۰۰
۱۳	گذری به ۳ چالش بودجه ۱۴۰۰
۱۴	عملکرد تجارت ایران با اوراسیای یازده ماهه ۱۳۹۹
۱۸	تجارت خارجی در دهه ۹۰
۲۰	اشتغال و توسعه اقتصادی در تنگنای انحصار
۲۵	خلاصه وضعیت تجارت سال ۱۳۹۹
۲۶	کسب و کار محوری به جای مجوز محوری در سال ۱۴۰۰
۲۷	شرکای تجاری ۱۴۰۰ ایران
۳۰	چشم انداز فناوری و نوآوری
۳۱	پیش بینی افزایش قیمت مسکن در اردیبهشت
۳۲	مالیات سنگین در انتظار خانه های خالی
۳۴	سایه روشن توافق با چین
۳۶	وضعیت گلخانه های کشور در سال ۱۳۹۹
۳۷	۱۰ مسیر برای سرمایه گذاری موفق
۳۸	اقتصاد کشور در حال عبور از تنگناهاست

صاحب امتیاز و مدیر مسول:

مهندس حمیدرضا شوشتریان

زیر نظر شورای نویسندگان

سردبیر:

مهندس حسین کوه زاد

گروه ترجمه:

زهرا پزشکی

ویراستار:

احمد حسین زاده

طراحی و صفحه آرایی:

هدی امیر

عکس:

حسین نظامی

واحد بازرگانی:

جلیل فروتن - الهه ارجمند

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

روابط عمومی:

محبوبه احمدپور

پایگاه اینترنتی:

فرشاد عباسی

نشانی:

تهران - شریعتی - خیابان دستگردی

پلاک ۷۴

طبقه دوم - واحد ۳

تلفن: ۰۲۱-۲۲۲۲۰۹۶۱

دورنگار: ۰۲۱-۲۲۲۶۹۰۳۲

مشهد - خیابان راهنمایی - برج سلمان

طبقه ۸ - واحد ۲

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

www.eghtesadasia.ir

eghtesadeasia@gmail.com

آیا رشد اقتصادی ایران در ۱۴۰۰ مثبت است؟

حسین سلاح‌ورزی
نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران

تصویری که فعالان اقتصادی از سال ۱۴۰۰ در پیش دارند را می‌توان در قالب چهار مولفه اساسی «اقتصاد کلان»، «فضای کسب و کار»، «فرصت‌های نوآوری و رقابت‌پذیری» و در نهایت «امنیت و امید در فضای عمومی کشور» بررسی کرد.

۱- اقتصاد کلان:

در حوزه اقتصاد کلان مهم‌ترین عناصر شکل‌دهنده چشم‌انداز فعالان اقتصادی نرخ رشد، نرخ تورم و قیمت ارز است. در زمینه رشد، با جذب اثرات تحریم‌های ظالمانه ایالات متحده و پیدایش چشم‌انداز عبور از بحران کرونا، به نظر می‌رسد برای کوتاه‌مدت می‌توان انتظار رشد اقتصادی کشور در محدوده زیر ۵ درصد را داشت که هر چند به هیچ عنوان برای احیای اقتصاد کشور و ایجاد تحرک مناسب در بازار کار کافی نیست؛ اما به هر حال به معنای خروج موقت از رکود است.

در زمینه تورم، وضعیت کسری بودجه و الگوی حکمرانی پولی در کنار سیاست‌های حاکم بر مدیریت مالی عمومی کشور، نوید روزهای روشنی را در خود ندارد و بیشتر فعالان اقتصادی بروز یک توفان تورمی در آینده نزدیک را بسیار محتمل تلقی می‌کنند و این موضوع سبب کوچ منابع به پناهگاه‌های امن، بانقدشوندگی بالا، اما عمدتاً غیرمولد می‌شود.

در مورد نرخ ارز نمی‌توان با اطمینان صحبت کرد؛ اما به نظر می‌رسد تغییر دولت در ایالات متحده تا حدی قید و بندهای تحمیل شده توسط تحریم‌های ظالمانه این کشور، به اقتصاد ایران را سست‌تر کرده و احتمال می‌رود دسترسی به منابع ارزی دولت ظرف سال پیش رو (حتی بدون لغو گسترده و رسمی تحریم‌ها) بهبود چشمگیری پیدا کند. این موضوع در صورت تحقق، ابزارهای تعقیب سیاست سرکوب ارزی را در اختیار دولت‌ها قرار می‌دهد و با توجه به انگیزه‌های که دولت‌ها برای استفاده از این ابزار و رویکرد در ماه‌های پایانی خدمت دولت فعلی و روی کار آمدن دولت جدید دارند؛ شاید بتوان انتظار داشت در صورت کسب موفقیت در فروش بیشتر نفت و آزادسازی بیشتر منابع ارزی، سیاست سرکوب ارزی بروز اثرات تورمی بودجه‌برای مدتی به تعویق بیندازد و در عین حال از مزیت‌های صادراتی کشور کاسته و انتقال منابع سرمایه‌ای به خارج از کشور را تسهیل و تقویت کند.

۲- فضای کسب و کار

نکته مثبت و امیدوارکننده بهبود فضای کسب و کار در سال جدید دستورات و تاکیدات صریح و دقیق مقام معظم رهبری در تعیین نام سال و سخنرانی ابتدای سال مبنی بر لزوم حمایت و مانع‌زدایی از تولید بود.

اما در مقابل، تجربه انباشته (و متأسفانه عمدتاً تلخ) به فعالان بخش خصوصی می‌گوید اگر این دستور و ارشاد داهیانه مقام معظم رهبری در سطح مدیریت اجرایی کشور به درستی در قالب برنامه اقدام مشخص ترجمه نشده و تصمیمات سختی که برای پشتیبانی از تولید و مانع‌زدایی از مسیر آن لازم است بر اساس یک برنامه اقدام منسجم اتخاذ نشود؛ نمی‌توان امید چندانی به بهبود اوضاع فضای کسب و کار کشور، به خصوص در بخش مقررات‌گذاری و تنظیم‌گری داشت.

۳- نوآوری و رقابت‌پذیری

نوآوری و رقابت‌پذیری، علاوه بر فناوری و دسترس‌پذیری آن که نقش موتور محرک را در این بخش ایفا می‌کنند؛ به شدت تحت تاثیر شرایط اقتصاد کلان و عوامل موثر بر کیفیت محیط کسب و کار به عنوان مانع و عامل بازدارنده است.

با وجود پیشرفت‌های خوبی که در زمینه افزایش سطح دسترسی به فناوری، به خصوص در بخش اطلاعات و ارتباطات شاهد آن هستیم، فضای کسب و کار کم‌کیفیت، به خصوص از نظر ثبات مقررات و سهولت مقیاس‌پذیری، همچنین شرایط ناکرهای اقتصاد کلان ایران، چندان کارآفرینان را به سرمایه‌گذاری برای نوآوری و رشد مبتنی بر بهرهوری تشویق نمی‌کند و در نتیجه باید پیش‌بینی کرد که در سال ۱۴۰۰ نیز روندهایی همچون کوچ سرمایه‌ها به پناهگاه‌داری‌های امن و غیرمولد و رندانتقال سرمایه به بخش خصوصی به خارج از کشور ادامه یابد و در مقابل وضعیت ناکرهای همچون سهم بهرهوری در رشد اقتصادی کماکان بدون تغییر و در وضعیتی ضعیف باقی بماند.

ادامه در صفحه ۲۹

بیم و امید اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۰

صف‌های طولانی، گرانی و کمبود کالاهای خوراکی در بازار و افزایش چند صد درصدی قیمت میوه‌ها تنها بخشی از آن چیزی است که بر سبدمعیشتی خانواده‌ها در سال ۹۹ گذشت. در حالی که آخرین روزهای سال ۹۹ در حال سپری شدن است، شاخص‌های مهم اقتصادی مانند نقدینگی، تورم و رشد اقتصادی ارقام امیدوارکننده‌ای را نشان نمی‌دهند. با وجود اینکه نرخ رشد اقتصادی مثبت ۲.۲ درصد گزارش شده، اما تورم و نقدینگی تا پایان بهمن سال جاری به ترتیب ۳۴.۲ درصد و ۳۳۰۰ هزار میلیارد تومان گزارش شده که می‌تواند زنگ خطری برای بالا رفتن تورم در سال آینده باشد. هر چند امید به رفع تحریم‌ها در سال پیش‌رو می‌تواند قدری از نگرانی‌ها بکاهد، اما نباید از این نکته غافل شد که عدم تصویب FATF نیز می‌تواند بر آینده اقتصادی کشور تاثیر گذار باشد.

بیشتر از ۴۸ درصد افزایش قیمت داشته‌اند که می‌تواند تورم خوراکی‌ها در ماه‌های آتی را افزایش بیشتری دهد.

نرخ رشد اقتصادی مثبت می‌ماند؟

نرخ رشد در ۹ ماه نخست سال جاری به ۲.۲ درصد رسید که نسبت به مدت مشابه سال ۹۸ افزایش ۲.۲ درصدی داشته است. بر اساس محاسبات بانک مرکزی، تولید ناخالص داخلی کشور تا پایان آذر به ۴۸۰.۶ هزار میلیارد تومان رسید که نسبت به رقم مشابه سال قبل به میزان ۲.۲ درصد افزایش یافته است. رشد تولید ناخالص داخلی در فصل بهار سال جاری ۲.۹- درصد بود که این رقم در فصول تابستان و پاییز به ترتیب به ۵.۲ و ۳.۹ درصد افزایش یافته است.

از سوی دیگر رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت نیز که در فصل بهار سال جاری منفی ۰.۶ درصد بود، در تابستان و پاییز سال جاری به ترتیب به ۳.۲ و ۲.۹ درصد رسید.

بر این اساس رشد اقتصادی بدون نفت کشور در ۹ ماهه سال جاری معادل ۱.۹ درصد برآورد شده است. با وجود اینکه تا پایان پاییز نرخ رشد اقتصادی مثبت شده، اما برخی کارشناسان بر این باورند که این نرخ در شرایطی که کرونا باعث بیکاری حدود ۲ میلیون نیروی کار شده و البته میزان مشارکت اقتصادی را نیز به شدت کاهش داده، شاید تداوم نداشته باشد یا نرخ رشد اقتصادی تا پایان اسفند به عدد قابل ملاحظه‌ای نرسد.

هر چند عده دیگری از کارشناسان اقتصادی امیدوارند با کاهش شمار مبتلایان به کرونا و بازگشت

تورم در سال ۹۹.

مطابق آخرین گزارش مرکز آمار نرخ تورم سالانه بهمن امسال، ۳۴.۲ درصد اعلام شده که نشان می‌دهد تورم سالانه در یک ماه مانده به پایان سال تا تورم هدف گذاری شده اردیبهشت فاصله‌ای ۱۲ درصدی دارد. تورم بالای سالانه به سایر گروه کالایی مانند خوراکی و غیر خوراکی نیز سرایت کرده، به گونه‌ای که تورم نقطه‌ای خوراکی‌ها حدود ۷۰ درصد و تورم غیر خوراکی نیز ۴۲.۶ درصد گزارش شده حتی در ماه‌هایی برخی کالاهای خوراکی نایاب یا کمیاب می‌شدند. با استناد به گزارش مرکز آمار حدود ۱۷ قلم از کالاهای خوراکی در بهمن افزایش ۱۰۰ درصدی یا بیشتر داشتند. از سوی دیگر قیمت ۳۸ کالا از میان ۵۳ کالای خوراکی منتخب نیز بالاتر از تورم نقطه‌ای کل کشور در بهمن ماه اعلام شده است. به بیان دیگر این تعداد کالا

توجه به تغییرات ریاست جمهوری امریکا و امیدهایی که به گشایش هایی در پرونده هسته ای وجود دارد، احتمال دارد متور انتظارات مقداری متوقف و تورم ناشی از انتظارات تا حدودی کنترل شود، اما بر اساس آمار رسمی تورم ۴۰ درصدی در سال جاری وجود دارد که سال آینده ممکن است به ۳۵-۳۰ درصد برسد.»

مسکن: امکان کاهش قیمت ها؟

بازار مسکن نیز از جمله بازارهایی است که نوسان قیمتی در آن به شدت بالا بود. به گونه ای که از فروردین تا بهمن سال جاری متوسط قیمت هر مترمربع واحد مسکونی از ۱۵ میلیون و ۵۴۵ هزار تومان به ۲۸ میلیون و ۳۹۰ هزار تومان رسید؛ افزایش ۸۲ درصدی در کمتر از یک سال. با وجود اینکه متوسط قیمت هر مترمربع واحد مسکونی در تهران بیش از قدرت خرید خانواده ها افزایش یافته، اما مسوولان بر این باورند که افزایش قیمت ها در این بازار در سال پیش رو، متوقف خواهد شد. در این راستا محمد اسلامی، وزیر راه و شهرسازی گفت: با سیاست ها و برنامه هایی که اجرامی شود، هیچ دلیلی وجود ندارد که ما با افزایش قیمت ها در سال ۱۴۰۰ روبه رو باشیم. او در ادامه سخنان خود در جمع خبرنگاران و در حاشیه جلسه هیات دولت افزود: «باید اجازه دهیم کشور به شرایط نرمال برسد و از التهاب آفرینی و جوسازی که موجب التهاب بازار مسکن می شود و قیمت ها را به سمت کاذب سوق می دهد، جلوگیری کنیم و هر کسی که تریبون دارد باید از اظهار نظرهای نادرست اجتناب کند.»

نرخ ارز، ثبات یا جهش؟

تضعیف ریال در برابر دلار به دلیل احتمال عدم لغو تحریم های نفتی علیه کشور همچنین عدم تصویب fatf مهم ترین مسائلی است که باعث می شود پیش بینی در خصوص آینده نرخ ارز دشوار باشد. از ابتدای سال جاری دلار فراز و نشیب های زیادی داشته و در میانه مهر در کانال ۳۲ هزار تومانی ایستاد.

با مقایسه اعداد و ارقام صادرات کالایی و نفتی، ارز سالانه مورد نیاز کشور ۱۰۰ میلیارد دلار است. در دو سال اخیر و به دلیل تحریم ها از جریان ارز ورودی به کشور حدود ۶۰ درصد کاهش یافته است. کارشناسان بر این باورند که در سال آینده وضعیت سختی پیش روی اقتصاد است، چرا که برخی مسائل مانند fatf می تواند موانع بیشتری سر راه اقتصاد ایران و مبادلات بانکی ایجاد کند. / اعتماد آنلاین

در ۷-۸ سال یک نرخ رشد اقتصادی ۴ درصد لازم است برای اینکه سطح درآمد سرانه تازه به سال ۹۰ برگردد و این یعنی فرصتی که از دست رفته است و جبران آن در آینده سخت تر می شود؛ بنابراین به گمان من بحران بیکاری و تورم به احتمال زیاد بدتر هم می شود.

آرام اقتصاد به روزهای پیش از شیوع کووید ۱۹، رشد اقتصادی نیز افزایش بیشتری یابد. در این خصوص علی دینی ترکمانی، کارشناس اقتصادی در مصاحبه ای عنوان کرده بود که «احتمالا سال آینده نرخ رشد اقتصادی مثبت خواهد شد، اما باید به این نکته توجه داشت که این امر به معنای آن نیست که اقتصاد می تواند یک تحول مهمی داشته باشد.

با توجه به شرایط موجود و همچنین مسائل کرونا، رشد اقتصادی مثبت یکی، دو درصد منطقی به نظر نمی رسد. اما با فرض درست بودن برآورد اخیر بانک مرکزی درباره رشد اقتصادی مثبت فصل دوم و سوم امسال باید گفت که رشد اقتصادی باید بلندمدت با ثبات و با کیفیت باشد.» به اعتقاد این کارشناس برای بهبود شرایط اقتصادی «در ۷-۸ سال یک نرخ رشد اقتصادی ۴ درصد لازم است برای اینکه سطح درآمد سرانه تازه به سال ۹۰ برگردد و این یعنی فرصتی که از دست رفته است و جبران آن در آینده سخت تر می شود؛ بنابراین به گمان من بحران بیکاری و تورم به احتمال زیاد بدتر هم می شود. البته با

چشم انداز نرخ تورم در ۱۴۰۰

وحید شقاقی شهری

حجم نقدینگی در پایان بهمن امسال به ۳۳۰۷ هزار میلیارد تومان رسید که نسبت به مردادماه ۱۳۹۲ بالغ بر ۲۸۲۸ هزار میلیارد تومان بیشتر شده است. حجم نقدینگی در یک دوره تقریباً ۸ ساله، ۵۹۰ درصد بیشتر شده است. برآورد می شود که در ۱۱ ماه سال جاری به طور متوسط روزانه ۲،۴۸ هزار میلیارد تومان به نقدینگی کشور اضافه شده است. اما نکته مهم، اثرات این نقدینگی بر اقتصاد ایران و بروز تورم های بالایی است که هم اکنون دیده می شود. «تورم مزمن» که بخش بزرگی از آن به دلیل افزایش حجم نقدینگی در کنار شرایط «رکودی» است که به واسطه گری، بروز شوک های پی در پی در بازارهای دارایی و هجوم سرمایه ها به هر یک از این بازارها در مقاطعی از سال و البته «تورم» می انجامد.

آمده در مورد نظام توزیع کالاهای اساسی در کشور مانند روغن و مرغ و... گفت: ضعف نظام بهره‌وری، ضعف نظام تولید و توزیع و ضعف نظام مالی و بودجه‌ای دولت و مسائل ساختاری همچنان بر سر جای خود باقی است و تا زمانی که این علل ساختاری موجود است نمی توان انتظار داشت تورم مهار شود.

شقاقی شهری ادامه می دهد: براساس برآوردهای مرکز آمار ایران در سال ۱۴۰۰ کسری تراز عملیاتی حدود ۴۰۰ هزار میلیارد تومان خواهد بود و دولت و مجلس در لایحه بودجه پیش بینی کرده اند که از طریق فروش اوراق و سهام شرکت های دولتی و اموال و دارایی های دولت تأمین مالی می کنند و با توجه به اینکه بازار سرمایه در حال حاضر کسش لازم را ندارد مطمئناً این کسری بودجه پابر جا خواهد بود و می تواند منجر به بی انضباطی مالی و کسری بودجه شود. این بی انضباطی مالی یکی از دلایل افزایش نرخ تورم در سال ۱۴۰۰ است.

شقاقی شهری ادامه می دهد: اگر منابع بلوکه شده ایران در کشورهای دیگر آزاد نشود، بی انضباطی و درخواست منابع مالی از بانک مرکزی توسط دولت ادامه خواهد یافت. در این صورت برداشت ریالی از صندوق توسعه ملی ادامه پیدامی کند.

وی رشد نقدینگی ریشه اصلی تورم است و این مسئله در سال ۱۴۰۰ ادامه داشته و تورم بیشتری را از این مسیر به اقتصاد ایران تحمیل خواهد کرد. / اتاق ایران

در این میان «تورم» و شتاب افزایش قیمت ها، تأثیر مستقیمی بر مردم عادی دارد. بانک مرکزی به تازگی در پاسخ به انتقادهایی که نسبت به افزایش حجم نقدینگی در توییتی عنوان کرده که «وقتی به دلیل مشکلات ساختاری متوسط رشد نقدینگی در ۲۰ سال گذشته ۲۷،۶ درصد است، ریاضیات پایه به ما می گوید هر سه سال نقدینگی دو برابر می شود؛ فرقی نمی کند سیاست گذار پول چه کسی باشد.» این در حالی است که اثر نقدینگی و خلق پول در نهایت خود را در قالب «تورم» نشان خواهد داد که به نوعی، کاهش ارزش پول ملی است.

وحید شقاقی شهری می گوید: عوامل متعددی در نرخ تورم و در اقتصاد کشور مؤثر هستند بخشی از تورم حاصل از رشد نقدینگی و بخشی دیگر حاصل بی انضباطی های مالی دولت است؛ البته تورم حاصل از کسری های بودجه دولت نیز کم نیست.

شقاقی شهری می گوید: بخشی از تورم در اقتصاد کشور ساختاری است و به دلیل ضعف نظام بهره‌وری و مدیریت اقتصادی در کشور به وجود می آید.

شقاقی شهری، اقتصاددان می گوید: بخشی از علل تورم نیز به تورم وارداتی و تورم حاصل از نوسانات ارزی برمی گردد، عامل دیگری که در تورم مؤثر است حاصل از انتظارات و نااطمینانی ها درباره آینده اقتصاد کشور است.

او درباره چشم انداز تورم در سال ۱۴۰۰ می گوید: سال ۱۴۰۰ در اقتصاد ایران یک سال مبهم است. ما باید امیدوار باشیم که در آینده این بخش از تورم کنترل می شود اما عوامل دیگر همچنان سر جای خود باقی است و در صورتی که خواستار کنترل تورم هستیم و می خواهیم تورم را مهار کنیم فارغ از بحث انتظارات تورمی باید عوامل دیگر تورم را نیز مهار کنیم اما آن گونه که شرایط اقتصادی ایران نشان می دهد بحث انتظارات حاصل از بی اعتمادی ها از آینده اقتصاد ایران کاهش پیدا کرده است.

او ادامه می دهد: اگر چه بخشی از تورم در حال فروکش کردن است اما همچنان عوامل دیگری مانند رشد نقدینگی و بی انضباطی های مالی دولت، تورم وارداتی و تورم ساختاری پابر جاست و اگر خواستار کنترل تورم هستیم باید به علل ساختاری و ریشه های دیگر تورم نیز بهاداده شود. به گفته شقاقی شهری کنترل در این بخش تنهایی تواند مقدار کمی روی تورم تأثیر گذار باشد اما عوامل ساختاری این حوزه همچنان بر سر جای خود باقی است.

او تأکید می کند: اما برای سال جدید بحث انتخابات ریاست جمهوری و مذاکرات با امریکا همچنان مطرح است، البته در کنار این موارد موضوع کرونا نیز مطرح است که آن هم تا حدودی فروکش خواهد کرد که هیچ کدام بی تأثیر نخواهد بود. شقاقی شهری با اشاره به مشکلات به وجود

بردهای نمایش اقتصاد در ایران ۱۴۰۰

بر مبنای اطلاعات ارائه شده رئیس جمهوری و رئیس کل بانک مرکزی

تصویری که از اقتصاد ایران ۱۴۰۰ روی پرده نمایش قرار می‌گیرد، یک تصویر خاکستری است، اما میزان تیرگی یا شفافیت این تصویر خاکستری در اقتصاد گرفتار تحریم، کرونا، تورم و رشد شکننده بایکری فزاینده بستگی به تصمیم‌های مهمی دارد که انتظار می‌رود در بهار سال آینده گرفته شود و خرداد ۱۴۰۰ زمانی است که اقتصاد ایران می‌تواند در برابر تحریم‌ها و تهدیدها واکنش دهد. انتخابات سال آینده ریاست جمهوری در فاصله ۴ سال مانده به افق سند چشم‌انداز ۲۰ ساله نظام سیاسی ایران نشان خواهد داد که آیا گزینه زیستن در تحریم‌ها و زیر فشار تهدیدها گزینه مطلوبی است یا مردم انتخاب دیگری خواهند کرد؟

به گزارش همشهری، برای در اختیار داشتن تصویری از آینده اقتصاد به ویژه در سال ۱۴۰۰، تامل در گزارش دیروز بانک مرکزی و صحبت‌های حسن روحانی به وضوح نشان می‌دهد که اقتصاد در موقعیت خطیری قرار گرفته؛ هر چند هم رئیس‌جمهور، حسن روحانی و هم عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی امیدوار هستند که سال آینده سال بهتری از نظر اقتصادی خواهد بود، اما در پس‌گفته‌ها و سیگنال‌های آنها می‌توان نشانه‌هایی از نگرانی و تردید را مشاهده کرد. به بیان روشن‌تر آنچه روحانی و همتی از آن خبر دارند و گوشه‌های آن را در روزنمایان کردند، زنگ خطری جدی برای تصمیم‌گیری سخت در بهار سال آینده است که آیا سرانجام سیاستمداران دست سیاستگذاران را برای نجات اقتصاد گرفتار ر کود و تورم بازمی‌گذارند یا نه؟

چرا ایران و نزول نشد؛ توضیح همتی

در بهار امسال برخی تحلیل‌ها و گزارش‌ها نشان از حرکت اقتصاد ایران به سمت ونزوئلایی شدن حکایت داشت و خطر تورم ۳ رقمی جدی بود، اما چرا این اتفاق رخ نداد؟ اگر در خرداد امسال دولت کسری بودجه‌اش را با فروش اوراق بدهی تامین نمی‌کرد، چه اتفاقی ممکن بود رخ دهد؟ دیروز رئیس کل بانک مرکزی که این روزها با انتقادهای زیادی، به دلیل رشد نقدینگی، مواجه است، به صورت ضمنی از یک واقعیت کمتر گفته شده پرده برداشت و تأکید کرد: بانک مرکزی در ۲ سال گذشته در اوج شوک ارزی و شیوع کرونا، به رغم کاهش شدید درآمدهای نفتی دولت، موفق به تامین ارز ۱۰ میلیارد دلار با نرخ ارز ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی، دارو و نهاده‌های دامی و مواد اولیه واحدهای تولیدی شده است.

همتی دیروز در مجمع بانک مرکزی، متوسط رشد نقدینگی در ۳ سال گذشته را ۳۰٫۳ درصد اعلام کرد و گفت: نسبت به میانگین ۲۰ سال گذشته تنها رشد نقدینگی ۲٫۸ درصد بیشتر بوده و دلیل آن فشار مضاعف به اقتصاد ایران ناشی از شیوع کرونا بوده است. رئیس کل بانک مرکزی شرایط ۲ سال پس از خروج آمریکا از برجام را «سخت و بی‌سابقه» برای سیاستگذاری پولی و ارزی اعلام و با اشاره به فروش ۱۱۵ هزار میلیارد تومان اوراق دولتی طی ۴۱ حراج فاش کرد: اگر این کار انجام نمی‌پذیرفت پایه پولی، ۳۲ واحد درصد و نقدینگی ۲۶ واحد درصد افزایش می‌یافت که بانک مرکزی جلوی تحقق آن را گرفت. به گزارش همشهری، گزارشی که دیروز رئیس کل بانک مرکزی ارائه کرد، نشان می‌دهد که از خرداد امسال، مسیر کسری بودجه دولت به جای قرض گرفتن از بانک مرکزی به سمت فروش اوراق بدهی تغییر داده شده تا جلوی فشار کسری بودجه بر نرخ رشد نقدینگی و تورم فزاینده گرفته شود تا گزاره ونزوئلایی شدن اقتصاد ایران محقق نشود.

حالا اما سیاستگذار پولی امیدوار به عبور بخش واقعی اقتصاد از شرایط سخت تحریم‌ها و کروناست و به انتظار آغاز فصل تازه‌ای از رشد اقتصاد نشسته است؛ هر چند از نرخ تورم هدف گذاری شده فاصله زیاد گرفته، با این حال تلاش دارد تا با اجرای عملیات بازار، زمین بازی با نرخ سود را در بازارها عوض کند.

سیگنال‌های مهم رئیس جمهوری

شصتمین اجلاس سالانه مجمع بانک مرکزی را شاید بتوان از یک منظر متفاوت و متمایز با ۵۹ نشست قبلی دانست زیرا برای نخستین بار است که بانک مرکزی و سیاستگذاران پولی نزدیک به

یک سال است که تمرین بانکداری مرکزی مدرن را در پیش گرفته و تلاش دارند تا مسیر اقتصاد ایران را اصلاح کنند و از سوی دیگر این تغییر ریل با تغییر دولت در بهار سال آینده مواجه خواهد شد و بیم آن می‌رود که با دولت جدید، دوباره فصل تازه‌ای از آزمون و خطا در سیاستگذاری اقتصادی تکرار شود. گفته‌های روحانی در این نشست اما دارای سیگنال‌های کلیدی بود و نشان می‌دهد هر چند او امیدوار است که اقتصاد را در شرایط بهتری تحویل دولت بعدی بدهد، اما بازگرداندن ثبات به اقتصاد ایران در اوج اختلاف‌های سیاسی و کاهش اعتماد عمومی به کارآمدی از کان تصمیم‌گیرنده برای حل مشکلات و بحران‌های اقتصادی، دشوار و پیچیده به نظر می‌رسد و از این منظر هنوز خطر در کمین اقتصاد ایران است.

رئیس‌جمهوری شرایط ایران را در دوران ۷ سال گذشته به ۲ دوران قبل و بعد از برجام تقسیم کرد و وضعیت اقتصاد قبل از سال ۹۷ را به نسبت عادی توأم با فشار خواند و گفت: هم در رشد اقتصادی و هم در تورم و اشتغال واقعاً آمار و ارقام افتخارآمیز است زیرا میانگین نرخ تورم در ۳ سال قبل از برجام ۱۰٫۲ درصد و در سال‌های ۹۵ و ۹۶ و اوایل ۹۷ تک رقمی بود و در هر فصل بیش از ۷۰۰ هزار شغل در کشور ایجاد می‌شد و اقتصاد در سال ۹۵ بالاترین نرخ رشد اقتصاد را تجربه کرد.

پیش آمد، چون این جنگ، جنگ تحمیلی اقتصادی بود.

اقتصاد با تنش یا بدون آن

روحانی که سابقه فرماندهی و مدیریت در جنگ تحمیلی ۸ ساله عراق علیه ایران را داراست، دیروز هم روایت دیگری از دشواری های جنگ اقتصادی ارائه کرد تا یادآور شود که در این جنگ نوک پیکان حملات، به طرف بانک مرکزی و صنعت نفت بوده و شاید اشاره او به سیاستمداران این باشد که باید تصمیم بگیرند که اقتصاد ایران در وضعیت جنگی باقی بماند یا وارد دوران بدون جنگ شود.

سیگنال روشن رئیس جمهوری این است که باید اقتصاد کشور شفاف شود و به جنگ پولشویی و تامین مالی تروریسم برود. او می گوید: واقعا چیز عجیبی است و متأسفانه با پولشویی و تامین مالی تروریسم در این سال ها مبارزه کردیم، اما بلد نبودیم این را تابلو کنیم. روحانی تأکید کرد: بهترین مبارزه را با فساد می کنیم، بیشترین مبارزه را با پولشویی و تامین مالی تروریسم انجام می دهیم و وقتی به تابلو می رسد که می خواهیم به دنیا اعلام کنیم، می گوئیم نه، اینجا یک خرده خجالت می کشیم، این تابلو را پایین بیاوریم تا کسی نفهمد، ما کار خوب را برای خدا می کنیم. او می افزاید: واقعا آدم دلش می سوزد. ۴ لایحه ای که دولت به مجلس آورد، مجلس تصویب کرد.

گفته های حسن روحانی در شصتیمین مجمع سالانه بانک مرکزی روایتگر یک اختلاف برداشت بنیادین در ارتباط با یک چالش چندین ساله در ارتباط با شکستن حصر مالی ایران و باز گذاشتن دست بانک ها و بانک مرکزی است. پیامی روشن به منتقدان و مخالفان که دست از لجاجت بردارند و به گفته او دست بانک مرکزی را باز بگذارند. تأکید چندین باره رئیس جمهور بر این گزاره روشن که؛ بانک مرکزی می خواهد با دنیا کار کند. شما وقتی می خواهید با دنیا کار کنید، کشورهای غیر دوست را نمی گوئیم، کشورهای دوست را می گوئیم، کشورهای دوست وقتی با بانک مرکزی می خواهند کار کنند، باید دلشان قرص باشد. باید راحت و مطمئن باشند که مشکلی برایشان پیش نمی آید. فردا یک نهاد بین المللی یقه شان را نمی گیرد. افتخار کنند که با بانک مرکزی ایران کار می کنند که یک بانک شفاف است.

حالا یک کاری کنیم که دوستان ما هم بترسند که اگر من با شما کار کنم، فردا گرفتار می شوم. در گروه ویژه راجع به من چه می گویند؟ چرا این کار را بکنیم؟

ایران ۱۴۰۰ و اقتصاد در بیم و امید

اقتصاد ایران ۱۴۰۰ در وضعیت بیم و امید قرار دارد. تأخیر در تصمیم گیری یا بلا تکلیفی می تواند راه را بر بی ثباتی در اقتصاد و ضربه به معیشت و کسب و کارها هموار سازد. روشن است که نرخ تورم در سال آینده دست کم تا ۳۶ درصد پیش خواهد رفت و اگر دولت نتواند نفت بفروشد و دلارهای آن را مصرف کند، کسری بودجه دولت ممکن است نرخ تورم را از مرز ۶۰ درصد هم فراتر ببرد، رشد اندک اقتصادی ایران در ۹ ماه امسال هم بسته به شرایط تحریم ها و غلبه بر کرونا دارد و هر گونه نسخه پیچیدن برای اقتصاد بدون در نظر گرفتن واقعیت های درون و بیرون اثر گذار بر متغیرهای اقتصادی، تنها باعث انحراف در تصمیم گیری و بالا رفتن نرخ تورم، رشد ناپایدار اقتصاد و نرخ بیکاری فزاینده و نمایان شدن چهره خشن تر فقر خواهد شد. بهار ۱۴۰۰ نشان خواهد داد مسیر اقتصاد ایران به سمت تورم بالاتر و رو کود خواهد بود یا تورم پایین تر و رشد مثبت تر. ۳۳ انتخاب مهم مسیر آینده اقتصاد را روشن می سازد، اراده ارکان سیاست گذاری و تصمیم گیری در سطوح کلان برای پایان دادن به بحران ارتباط بین شبکه بانکی و مالی ایران با جهان، سر نوشت گفت و گوهای ایران با آمریکا و کشورهای اروپایی در ارتباط با برجام و انتخاب مهم تر، رأی مردم در پای صندوق های رأی انتخابات ریاست جمهوری ۴ سال آینده. بهار ۱۴۰۰ اقتصاد ایران آینده خود را بهتر خواهد دید. / همشهری

برده دوم نمایش اقتصاد ایران به گفته روحانی با خروج آمریکا از برجام و قرار گرفتن ایران در یک حصر بود. جایی که روحانی فرصت را مناسب دید تا پاسخ کسانی را بدهد که پیش بینی شان این بود اقتصاد ایران به سمت ونزوئلایی شدن پیش می رود. روایت دیروز روحانی از آنچه در ارتباط با نرخ تورم رخ داده این است که اگر کار و تلاشی صورت نمی گرفت، ممکن بود اقتصاد ایران به گفته او با یک همچون شرایطی (ونزوئلایی شدن) مواجه شود. سوال اینجاست که چرا تورم ایران ونزوئلایی نشده و اقتصاد دچار فروپاشی و قحطی نشده است. روحانی می گوید: وقتی وارد سال ۹۸ شدیم، تقریباً از اواخر بهار تورم را کنترل کردیم و روند تورم کاهشی شد. تا اواخر سال ۹۸ قدم به قدم، در دوازده ماهه تورم نقطه به نقطه شروع به کاهش کرد و یک آرامشی به وجود آمد، اما با شیوع کرونا شرایط تغییر کرد.

افشای یک واقعیت ناگفته

نکته مهم در صحبت های دیروز روحانی، اشاره او به گزارش رئیس کل بانک مرکزی درباره درآمدهای نفتی ایران بود که نشان می داد در سال های ۹۸ و ۹۹ به یک پنجم میانگین ۲ دهه اخیر کاهش یافته است؛ یعنی حداکثر دلاری که در اختیار بانک مرکزی از محل فروش نفت قرار گرفته، حدود ۹ میلیارد دلار در سال بوده است. رئیس جمهور از این گزارش همی به عنوان یک گزارش مهم یاد و فاش می کند که در سال های گذشته میانگین درآمد ارزی کشور از محل صادرات نفت بین ۴۵ تا ۴۶ میلیارد دلار بوده و در سال های ۹۸ و ۹۹ حد متوسط درآمد نفتی یک پنجم شده است.

حسن روحانی از این میزان کاهش درآمدهای نفتی ایران به عنوان خالی شدن دست بانک مرکزی یاد می کند و می افزاید: اینها در واردات و قیمت ارز تأثیر می گذارد. بانک مرکزی دست اش خالی است که بیاورد در سامانه نیما ارز عرضه کرده و یک مقدار قیمت را تعدیل کند. این شرایط، شرایط بسیار عجیب و غریبی بوده و آنهایی که این جنگ را به ما تحمیل کردند، هدفشان فروپاشی اقتصاد ایران بود و الحمدالله موفق نشدند.

به گزارش همشهری، تصویری که فرمانده اقتصاد مقاومتی یعنی حسن روحانی از پشت پرده اقتصاد ایران در سال گذشته ارائه می کند، به گونه ای هشدار درباره آینده است. او به صراحت می گوید: ممنوعیت ورود کالاها به کشور به دلیل تنگنای ارزی و به خاطر شرایط تحریم بوده و در شرایط عادی این کار را هیچ وقت نمی کردیم؛ هر چند دوران بسیار سختی برای ملت ایران

نرخ تورم در سال ۱۴۰۰ چقدر می شود؟

مقایسه با برداشت از منابع بانک مرکزی دارد. در سال گذشته بانک مرکزی حدود ۷۰ هزار میلیارد تومان تامین مالی را از طریق عرضه سهام در بازار بدهی و حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان تامین مالی را از بازار سرمایه انجام داد.

هدف گذاری تورمی دوران واقعیت

در عین حال اگر چه هدف گذاری تورمی از سوی ناظران دور از واقعیت انجام شده است اما با وجود این، این اولین بار بود که بانک مرکزی چنین هدف گذاری را انجام داد و ریسک اعلام پیش بینی نرخ تورم را بر عهده گرفت.

به اعتقاد کارشناسان، نرخ تورم در پایان سال ۹۹ و همین طور در سال ۱۴۰۰ تحت تاثیر انتظارات تورمی که ناشی از کسری شدید بودجه و وضعیت نرخ ارز است، شکل خواهد گرفت و جریان نقدینگی را به سمت تورم فزاینده سوق خواهد داد.

در همین راستا مرکز پژوهش های مجلس در گزارشی در خصوص چشم انداز اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۰ که در بخشی از آن به آینده نرخ تورم هم پرداخته، متغیرهای تاثیر گذار بر این شاخص اقتصاد کلان را شرح داده است.

بر این اساس نحوه تامین مالی کسری بودجه و تغییرات پایه پولی و نقدینگی، مهمترین عامل بلندمدت سیاستی در وضعیت تورم سال آتی است. از سوی دیگر همچنان وضعیت نرخ ارز به عنوان مهمترین عامل کوتاه مدت بر نرخ تورم از سوی کارشناسان مورد توجه است. بنابراین انتظارات تورمی موجود تحت تاثیر کسری بودجه احتمالی و افزایش نرخ ارز شکل خواهد گرفت و پایه پولی و نقدینگی جدید را با سرعت بالاتری به تورم تبدیل می کند.

در صورتی که برجام احیاء شود و تحریم ها برداشته شود می توان تورم سال آینده را در حدود ۲۵ درصد پیش بینی کرد اما در چارچوب سناریو دوم، اگر برجام احیاء نشود و روند فزاینده تحریم های بین المللی ادامه دار باشد، باید در انتظار کسری شدید بودجه بود که به دنبال خود تورم بالای ۴۰ درصدی را به دنبال خواهد داشت.

آخرین آمارها از وضعیت تورم در بهمن ماه نیز بیانگر آن بود که هر سه شاخص تورم ماهانه، تورم سالانه و تورم نقطه به نقطه در مسیر افزایشی قرار گرفته است، به طوری که هر یک از این تورم ها به ترتیب به ۲/۵ درصد، ۳۴/۲ درصد و ۴۸/۲ درصد رسیده اند.

با وجود این، اگر چه برخی از پیش بینی ها این است که روند صعودی تورم در سال ۱۴۰۰ متوقف خواهد شد و در صورت سناریوی خوشبینانه احیای برجام بر روی نرخ ۲۵ درصد خواهد ایستاد، اما کماکان نمی تواند نرخ هدف گذاری شده از سوی سیاستگذار پولی را محقق کند.

در شرایطی سیاستگذار پولی نرخ ۲۲ درصدی را برای سال ۱۴۰۰ به عنوان هدف گذاری تورمی در نظر گرفته است که کارشناسان تحقق این تورم را برای سال آینده خوشبینانه ارزیابی می کنند و معتقدند که به احتمال زیاد حتی در بهترین وضعیت نرخ هدف گذاری شده عملی نخواهد شد. بر این اساس کارشناسان در دو سناریو چشم انداز تورم در سال آینده را ترسیم کرده اند.

در سناریو اول در صورتی که برجام احیاء و تحریم ها برداشته شود می توان تورم سال آینده را حدود ۲۵ درصد پیش بینی کرد اما در چارچوب سناریو دوم، اگر برجام احیاء نشود و روند فزاینده تحریم های بین المللی ادامه دار باشد، باید در انتظار کسری شدید بودجه بود که به دنبال خود تورم بالای ۴۰ درصدی را به دنبال خواهد داشت.

بنابراین در هیچ کدام از دو سناریو مذکور تورم هدف گذاری شده از سوی بانک مرکزی امکان تحقق نخواهد داشت. در عین حال بانک مرکزی تلاش دارد نرخ تورم ۲۲ درصدی را با استفاده از عملیات بازار باز و تعیین نرخ سود سیاستی و خرید و فروش اوراق بهادار توسط دولت به بانک ها و سپرده گذاری بانک ها نزد بانک مرکزی محقق کند.

البته کارشناسان معتقدند کاری که سیاستگذار در سال ۹۹ انجام داد، یعنی تامین مالی از بازار سرمایه و عرضه سهام در بازار بدهی، اثرات تورمی پایین تری در

پیش بینی نرخ تورم در سال ۱۴۰۰

سناریوها	نرخ تورم احتمالی
احیاء برجام و کسری بودجه معمول	۲۵ درصد
عدم احیا برجام و کسری بودجه شدید	پیش از ۴۰ درصد
تورم هدف گذاری شده برای سال ۱۴۰۰	۲۲ درصد

در صورتی که برجام احیاء شود و تحریمها برداشته شود می توان تورم سال آینده را در حدود ۲۵ درصد پیش بینی کرد اما در چارچوب سناریو دوم، اگر برجام احیاء نشود و روند فزاینده تحریمهای بین المللی ادامه دار باشد، باید در انتظار کسری شدید بودجه بود که به دنبال خود تورم بالای ۴۰ درصدی را به دنبال خواهد داشت

چشم انداز تورمی ۱۴۰۰

در بازار داراییها را به عنوان فاکتورهای تعیین کننده در نرخ تورم ارزیابی کرد و بر عکس این تورم فزاینده است که موجب بهم ریختن بازارها و جهشهای نرخ ارز می شود. تورمی که ریشه عمده آن ناترازی و کسری بودجه عمیق دولت است که وقوع آن در سال آینده هم بسیار محتمل است. این اتفاق در صورت رخ دادن سناریوی دوم، یعنی احیا نشدن برجام می تواند آثار تخریبی بیشتری برای اقتصاد داشته باشد. همچنین اگر دولت به سمت استقراض از بانک مرکزی و فروش دلارهای نفتی به بانک مرکزی برود و یا بدهی بانکها به بانک مرکزی افزایش پیدا کند، همگی باعث خواهد شد که پایه پولی و نقدینگی افزایش پیدا کند و در نتیجه تورم در مسیر صعودی قرار بگیرد.

علت اساسی تورم دورقمی که باید برای سال ۱۴۰۰ هم انتظار آن را داشت، عمدتاً به تصمیمات بودجهای دولت برمی گردد. تورم دورقمی در شرایطی همچنان گریبان اقتصاد ایران را گرفته است که امروز ۱۲۰ کشور دنیا تورم کمتر از ۳ درصد دارند و از هر ۳ کشور دنیا ۲ کشور تورم سالانه کمتر از ۳ درصد را ثبت می کنند. این در حالی است که تورم ۲ تا ۳ درصدی به صورت ماهانه در اقتصاد ایران اتفاق می افتد.

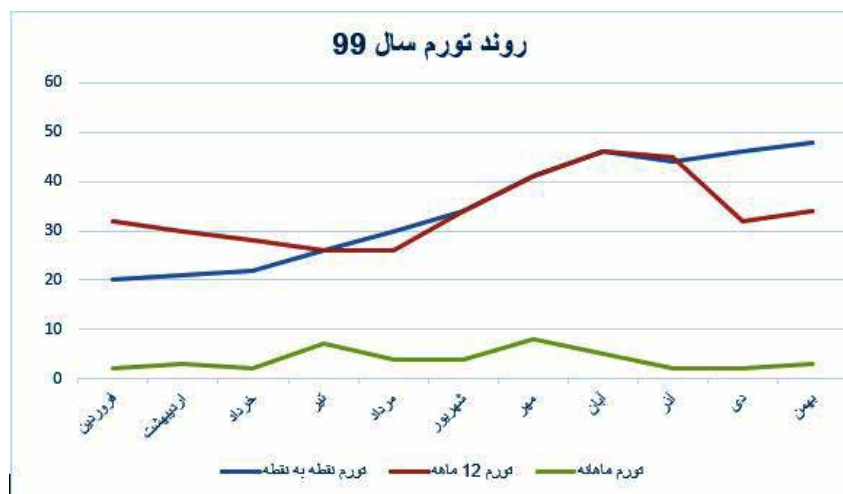
اگر برجام احیا شود و دولت بتواند طبق پیش بینی خود در بودجه ۱۴۰۰ روزانه دو میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه نفت بفروشد، بخش مهمی از هزینه های دولت پوشش داده می شود و احتمالاً یک کسری بودجه معمول اتفاق می افتاد که سطح تورم را در حدود ۲۵ درصد نگه خواهد داشت. اما اگر این میزان فروش نفت محقق نشود و تحریمها و موانع بین المللی ادامه دار باشد، به احتمالاً فراوان یک کسری بودجه بی سابقه اتفاق خواهد افتاد. بنابراین از این زاویه دید شدت یا ضعف نرخ تورم در سال آینده ارتباط مستقیمی با وضعیت کسری بودجه دولت دارد.

به طور کلی علت اساسی تورم دورقمی که باید برای سال ۱۴۰۰ هم انتظار آن را داشت، عمدتاً به تصمیمات بودجهای دولت برمی گردد. تورم دو رقمی در شرایطی همچنان گریبان اقتصاد ایران را گرفته است که امروز ۱۲۰ کشور دنیا تورم کمتر از ۳ درصد دارند و از هر ۳ کشور دنیا ۲ کشور تورم سالانه کمتر از ۳ درصد را ثبت می کنند. این در حالی است که تورم ۲ تا ۳ درصدی به صورت ماهانه در اقتصاد ایران اتفاق می افتد. البته در سالهای اخیر در دولت یازدهم یعنی سالهای ۹۲ تا ۹۶ تورم نرخ تک رقمی را هم تجربه کرد و به ۹ درصد هم رسید. البته سیاست به کار گرفته شده در آن زمان برای پایین نگه داشتن نرخ تورم از طریق فشرده کردن فنر ارزی اتفاق افتاد که باعث به تعویق انداختن و پرتاب تورم به آینده بود که باعث ریشه کن کردن تورم دو رقمی نشد، بلکه به دلیل سرکوب نرخ ارز، در سالهای بعد جهش ارزی خود را با شتاب بسیار فزایندهای به اقتصاد تحمیل کرد و همزمان با شروع تحریمها فنر ارز محکم تر رها شد. روشی که اصلاحاً از آن به عنوان لنگر نرخ ارز برای کنترل تورم نام برده می شود که در دنیا هم تجربه شکست خورده ای است.

نحوه تامین مالی کسری بودجه و تغییرات پایه پولی و نقدینگی، مهمترین عامل بلند مدت سیاستی در وضعیت تورم سال آتی است. از سوی دیگر همچنان وضعیت نرخ ارز به عنوان مهمترین عامل کوتاه مدت بر نرخ تورم از سوی کارشناسان مورد توجه است.

اثر شوک کرونا بر تورم چقدر است؟

اما در چارچوب این دیدگاه، برخی از کارشناسان بر این باورند که نمی توان عواملی مثل شوک کرونا، نرخ ارز و یا شوک قیمتی

کسری بودجه ۱۴۰۰ چقدر است؟

می تواند زمینه رشد ۱۲۰۰ هزار میلیارد تومانی نقدینگی را به دنبال داشته باشد.

راه هایی برای خنثی سازی کسری بودجه

یکی از راه های کارشناسی برای جبران کسری بودجه افزایش درآمدهای مالیاتی است. این کار می تواند از طریق ایجاد پایه های جدید مالیاتی اتفاق بیفتد. در عین حال کاهش معافیت های مالیاتی و مقابله با فرارهای مالیاتی که تجارت نیوز پیش از این در گزارشی به تفصیل به جزئیات آن پرداخته بود، می تواند یکی دیگر از راهکارها باشد.

اما پرسش اصلی این است که در این شرایط آیا امکان افزایش پایه های مالیاتی و مالیات ستانی بیشتر از مردم و کسب و کارهای خرد وجود دارد یا خیر؟ تجربه نشان داده است که معمولاً دولت هادر ایران، به جای جلوگیری از فرارهای نجومی مالیاتی و کاهش معافیت های این بخش، فشار مالیاتی را به بخش های خرید بیشتری می کنند.

البته به غیر از جبران کسری بودجه از مسیر سیاست های مالیاتی، دولت ها در سال های گذشته راه های دیگری را هم همواره آزموده اند که اثرات منفی بر اقتصاد بر جای گذاشته است. یکی از راهکارهایی که دولت ها برای جبران کسری بودجه شان در دستور کار قرار می دهند، استقرار از بانک مرکزی بوده که این کار اصطلاحاً همان چاپ پول است، روشی که به افزایش پایه پولی و نقدینگی منجر می شود که نتیجه چنین سیاستی به طور معمول تورم است.

برخی از کارشناسان معتقدند که کسری بودجه دولت در سال آینده رقمی در حدود ۱۵۰ هزار میلیارد تومان خواهد بود. این در حالی است که مرکز پژوهش های مجلس در گزارشی رقم کسری بودجه سال ۱۴۰۰ را ۱۸۰ هزار میلیارد تومان اعلام کرد. همچنین روش دیگر استفاده از منابع صندوق توسعه ملی است که در واقع به مانند همان استقرار از بانک مرکزی عمل می کند و پایه پولی و نقدینگی را افزایش می دهد. ضمن آنکه منابع صندوق توسعه ملی باید صرف توسعه زیر ساخت ها شود و نه هزینه های جاری.

بودجه سال ۱۴۰۰ با چه میزان کسری مواجه خواهد شد؟ بودجه ای که به اذعان برخی از مسئولان به خودی خود بودجه ای تورم زا است، آیا از مسیر کسری بودجه نیز بار تورمی دیگری را به اقتصاد تحمیل خواهد کرد؟ تجارت نیوز در این گزارش به این پرسش ها پاسخ می دهد.

به طور کلی کسری بودجه در شرایط تحریم ها یکی از دغدغه های جدی اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۰ است. تقریباً تمامی پیش بینی هان نشان می دهد که دولت در سال ۱۴۰۰ با کسری بودجه مواجه خواهد شد و تنها اختلاف بر سر رقم آن است. پیش بینی ها حاکی از آن است که رقم کسری بودجه امسال عددی بین ۱۵۰ تا ۱۸۰ هزار میلیارد تومان خواهد بود که اثرات تورمی را به دنبال خود می آورد.

با وجود این، راهکار عملیاتی از نگاه کارشناسان کاهش هزینه های جاری و جلوگیری از مصارف غیر ضرور توسط دولت برای جلوگیری از کسری بودجه فزاینده در سال آینده است. اما در این مدت لایحه بودجه ۱۴۰۰ چند باری میان بهارستان نشینان و دولتی ها در رفت و آمد بود تا اصلاحات مورد نظر روی آن انجام گیرد و اثرات تورمی آن تعدیل شود. چندی پیش سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس با اشاره به اصلاحات بودجه ۱۴۰۰ توسط دولت اعلام کرد که کاهش کسری تراز عملیاتی به میزان ۳۵ هزار میلیارد تومان، ۴۰ هزار میلیارد تومان صرفه جویی در هزینه ها، تامین کسری عملیاتی به میزان ۵۰ هزار میلیارد تومان و تقریباً ۱۶ درصد کاهش انتشار اوراق از جمله اصلاحات انجام گرفته بوده است.

کسری بودجه به چه وضعی اطلاق می شود؟

کسری بودجه زمانی رخ می دهد که دولت منابع کافی برای هزینه های خود نداشته باشد اما حاضر نمی شود از هزینه های خود کم کند. بر این اساس منفی شدن تراز درآمدها و هزینه ها در طول اجرای یک سال قانون بودجه را کسری بودجه می نامند. کسری بودجه یکی از چالش های اصلی اقتصاد ایران در سال های گذشته بوده است که در سال آتی هم تداوم خواهد داشت. در سال های گذشته روش هایی که برای جبران کسری بودجه به کار گرفته شده است که عمدتاً مسیرهای تورم زا بوده است و باعث تحمیل هزینه های مختلف به اقتصاد شده است.

تقریباً تمامی پیش بینی هان نشان می دهد که دولت در سال جاری با کسری بودجه مواجه خواهد شد و تنها اختلاف بر سر رقم آن است. پیش بینی ها حاکی از آن است که رقم کسری بودجه امسال عددی بین ۱۵۰ تا ۱۸۰ هزار میلیارد تومان خواهد بود که اثرات تورمی را به دنبال خود می آورد.

پیش بینی رقم کسری بودجه ۱۴۰۰

در ماه های گذشته کارشناسان نسبت به کسری بودجه شدید و اثرات آن بر تورم سال ۱۴۰۰ هشدار دادند و اعلام کردند در صورتی که در سال ۱۴۰۰ تحریم ها ادامه پیدا کند و کسری بودجه شدید اتفاق بیفتد باید منتظر تورم بالای ۵۰ درصد بود که شکاف عمیقی بانرخ تورم هدف گذاری شده توسط بانک مرکزی دارد. (بانک مرکزی برای سال ۹۹ و سال ۱۴۰۰ رقم ۲۲ درصد را به عنوان هدف سیاستی تورمی تعریف کرده است.)

امادر مورد میزان کسری بودجه سال آتی کارشناسان و بازوهای مشورتی و پژوهشی دستگاه های اجرایی و مجلس پیش بینی های مختلفی را اعلام کرده اند. برخی از کارشناسان معتقدند که کسری بودجه دولت در سال آینده رقمی در حدود ۱۵۰ هزار میلیارد تومان خواهد بود. این در حالی است که مرکز پژوهش های مجلس در گزارشی رقم کسری بودجه سال ۱۴۰۰ را ۱۸۰ هزار میلیارد تومان اعلام کرد.

البته این سناریوایی است که برای خوشبینانه ترین حالت پیش بینی شده است. وجود این میزان کسری بودجه برای امسال طبیعتاً منجر به افزایش پایه پولی و دامن زدن نقدینگی می شود که در چند سال گذشته رشدی فزاینده داشته است. مطابق آنچه بازوی پژوهشی مجلس بر آورد کرده است که این رقم کسری بودجه

نگاهی به منابع عمومی در اصلاحیه بودجه ۱۴۰۰

منابع عمومی در اصلاحیه لایحه بودجه ۱۴۰۰ و بعد از تغییرات در اواخر بهمن ۱۳۹۹، به چه شکل و به چه میزان پیش بینی شده است؟ برای منابع عمومی بیش از ۸۵۴ هزار میلیارد تومان و برای درآمدها هم مبلغ حدود ۳۶۷ هزار میلیارد تومانی در نظر گرفته شود.

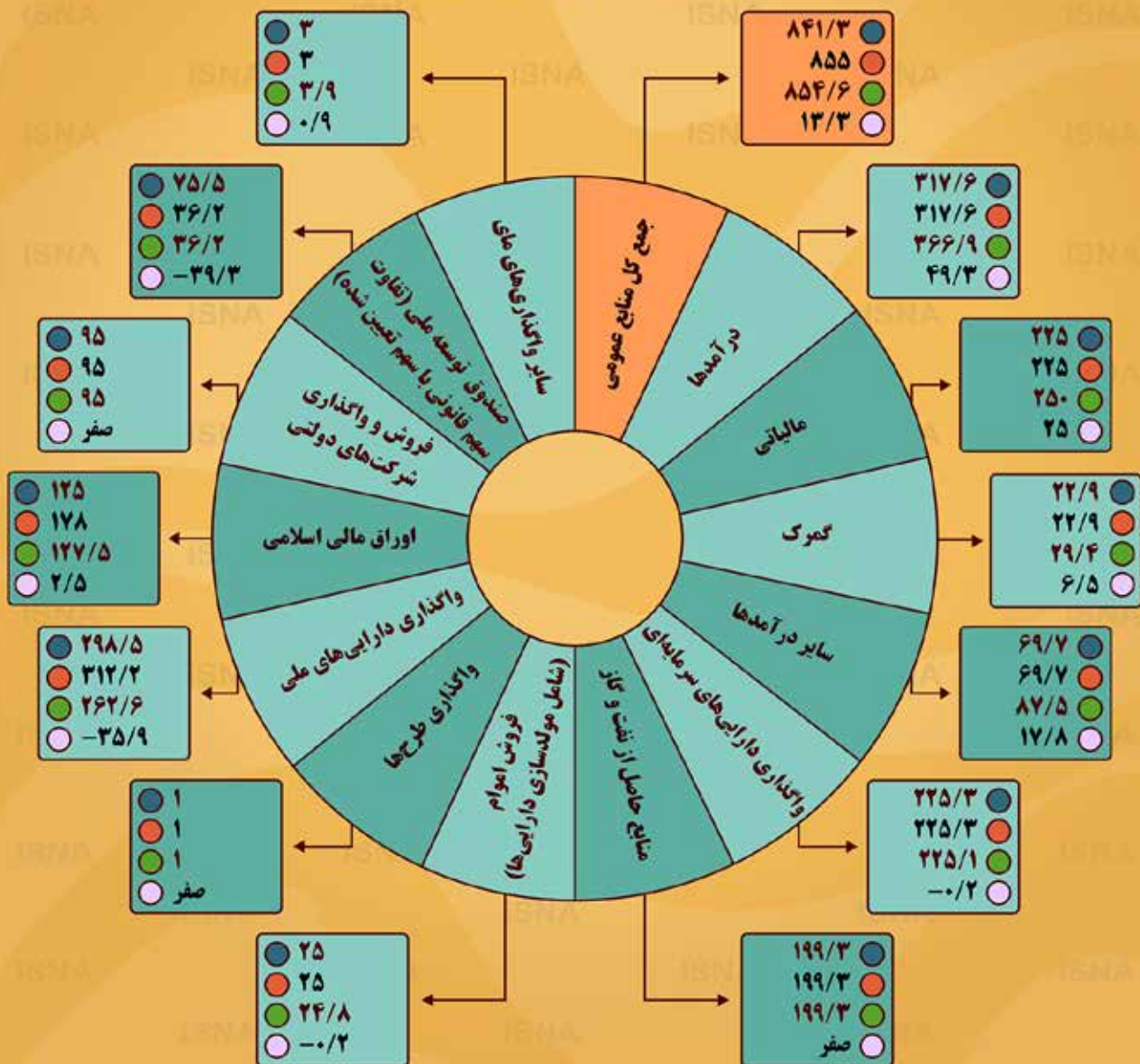
منابع عمومی در اصلاحیه بودجه ۱۴۰۰

ISNA

ارقام اصلاحیه، بر اساس آخرین اصلاحات در تاریخ ۲۶ بهمن ۱۳۹۹ است

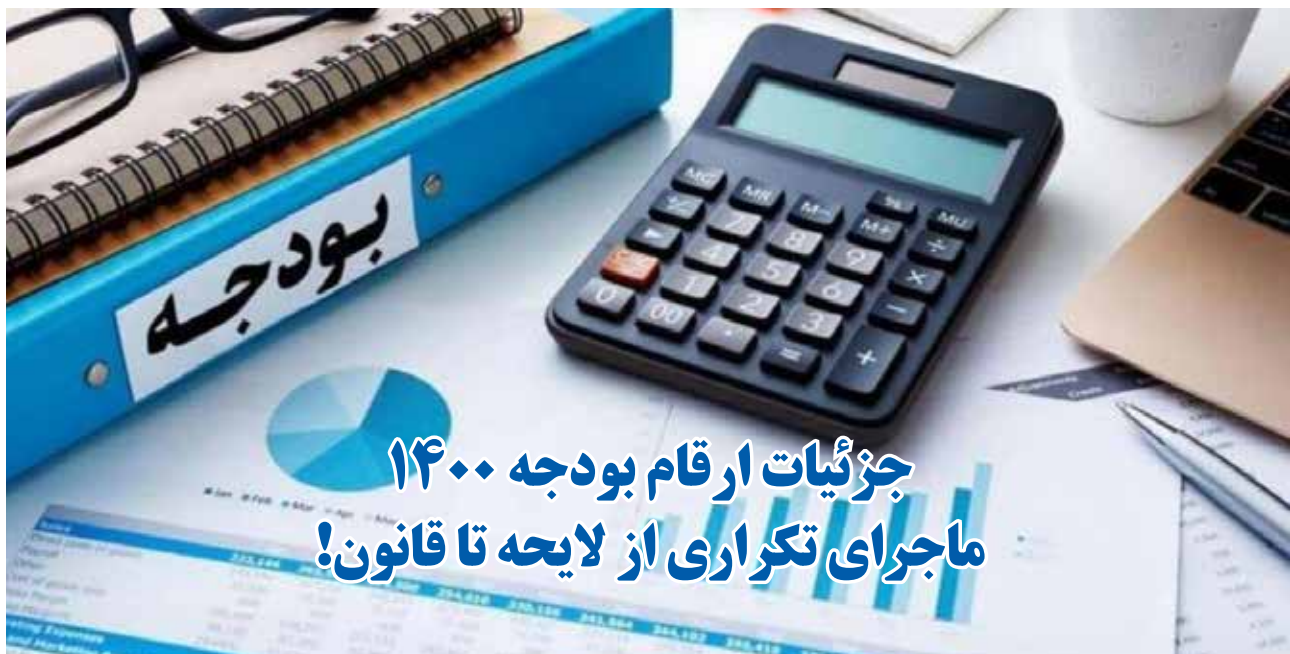
● لایحه سال ۱۴۰۰ ● لایحه پس از اعمال نامه رئیس جمهور ● اصلاحیه لایحه سال ۱۴۰۰ ● تغییرات اصلاحیه به لایحه

اعداد بر حسب «هزار میلیارد تومان» است

خبرگزاری دانشجویان ایران، ایسنا

منبع داده‌ها: سازمان برنامه و بودجه کشور
ISNA / Design: Pedram Aghaei

جزئیات ارقام بودجه ۱۴۰۰ ماجرای تکراری از لایحه تا قانون!

بررسی این اعداد و ارقام نشان می‌دهد که سقف کلی بودجه ۱۴۰۰ مصوب در مجلس با ۲۸۸۲ هزار میلیارد تومان در بخش منابع و مصارف تراز می‌شود. در حالی که این سقف در لایحه پیشنهادی دولت ۲۴۳۵ هزار میلیارد تومان بوده و بارش ۴۴۷ هزار میلیارد تومانی و بیش از ۱۸ درصدی همراه شده است.

اما کل بودجه از بودجه عمومی و بودجه شرکت‌های دولتی، موسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها تشکیل می‌شود که در لایحه بودجه عمومی دولت ۹۲۹ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده بود ولی آنچه که در قانون به تصویب رسیده رقم ۱۳۷۳ هزار میلیارد تومانی است که نشان از رشد بیش از ۴۴۰ هزار میلیاردی و حدود ۴۷ درصدی بودجه عمومی دارد.

بودجه عمومی دولت از منابع عمومی و درآمدهای اختصاصی تشکیل می‌شود که در واقع منابع عمومی اصل آن منابعی است که در اختیار دولت برای اداره کشور قرار دارد و از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (نفت و فرآورده‌های نفتی)، واگذاری‌های دارایی‌های مالی (فروش اوراق و واگذاری سهام شرکت‌ها) و همچنین درآمدها (مالیات و سایر درآمدها) تشکیل می‌شود. منابع عمومی دولت در لایحه ۸۴۱ هزار میلیارد تومان برآورد شده بود که در قانون به ۱۲۷۷ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است که نشان‌دهنده رشد بیش از ۴۳۰ هزار میلیاردی و معادل ۳۴ درصد است.

همچنین درآمدهای اختصاصی که در لایحه حدود ۸۸ هزار میلیارد تومان پیشنهاد شده به ۹۵ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. "جزئیات ارقام بودجه ۱۴۰۰/ماجرای تکراری از لایحه تا قانون!" اما بودجه شرکت‌های دولتی با وجود انتقاداتی که از سوی نمایندگان در رابطه با حجم بالای آن وجود داشت کاهش نیافته و افزایشی هر چند جزئی داشته که از ۱۵۶۱ هزار میلیارد به ۱۵۷۱ هزار میلیارد تومان رسیده است.

در رابطه با تغییرات بودجه شرکت‌ها باید گفت که دلیل افزایش آن رشد اعتبارات تملک‌داری سرمایه‌ای در بخش طرح‌های عمرانی است که مجری آن شرکت‌های دولتی بوده و باید در بخش منابع و مصارف آنها نمایش داده شود، بنابراین این افزایش ناشی از بررسی در مجلس نیست.

در مجموع آنچه که در مجلس به تصویب رسیده نشان داد که به روال گذشته با وجود نقدهایی که در ابتدا از سوی نمایندگان در مورد عدم تحقق منابع و بالا بودن ارقام کلان مطرح می‌شود در نهایت همان‌راهم به‌طور قابل توجهی افزایش داده‌اند، این مصوبه در نهایت برای نهایی شورای نگهبان و در صورت نیاز انجام اصلاحات برای اجرای دولت ابلاغ و در دستور کار قرار خواهد گرفت و اینکه با تغییرات اعمال شده بودجه‌ای بدون کسری و یا همراه با کسری است در اجرا خود را نشان خواهد داد.

این در حالی است که بودجه در سه سطح تهیه شده و در صورت تحقق از بخش‌های منابع، سطوح پیش‌بینی شده قابل اجرا خواهد بود. "جزئیات ارقام بودجه ۱۴۰۰/ماجرای تکراری از لایحه تا قانون!" ایستا

بعد از چندماه بحث و چالش در رابطه با لایحه بودجه ۱۴۰۰ رای برای قانون شدن آن صادر شده است و همانطور که قابل پیش‌بینی بود با وجود نقدهایی که نسبت به اعداد و ارقام کلان و کلیات بودجه بودجه در مجلس مطرح بود حتی در سقفی بالاتر به تصویب رسیده است؛ این جریان محدود به این بودجه نیست و در سال‌های قبل نیز بارها بودجه خروجی از مجلس اختلاف زیادی در ارقام با بودجه ورودی داشته است.

از دوازدهم آذر ماه سال جاری که لایحه بودجه ۱۴۰۰ از سوی دولت به مجلس ارائه شد تا روز گذشته که دخل و خرج نهایی بسته شده است نوسان زیادی را پشت سر گذاشت؛ جایی که نمایندگان بلافاصله بعد از ورود لایحه آن را مورد نقد قرار داده و تاکید داشتند که بخش زیادی از اعداد و ارقام آن غیر واقعی و غیر قابل تحقق است. از سویی انتقاداتی در رابطه با جریان حمایت معیشتی در بودجه، نرخ ارز، یارانه‌ها، درآمدهای نفتی وجود داشت و موجب شد که در جریان بررسی لایحه در کمیسیون تلفیق دست به تغییراتی بزنند که مورد توافق دولت قرار نداشت. "جزئیات ارقام بودجه ۱۴۰۰/ماجرای تکراری از لایحه تا قانون!"

به هر صورت گزارش تلفیق بعد از حدود ۶۰ روز به صحن علنی مجلس آمد اما بلافاصله کلیات لایحه بودجه از سوی نمایندگان رد شد و دولت در فرصت حدود دو هفته‌ای اصلاحات جدید را اعمال کرد. بعد از انجام اصلاحات بار دیگر بررسی لایحه بودجه به جریان افتاد و آنچه که در روز گذشته به تصویب رسید نشان از اعداد و ارقام رشد یافته‌ای از لایحه تا قانون بودجه ۱۴۰۰ دارد.

ارقام کلان بودجه چه تغییراتی داشته است؟

گذری به ۳ چالش بودجه ۱۴۰۰

رئیس جمهوری گفت: آقایان آمدند ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه نفت پیش‌بینی شده در بودجه رابه یک میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه کاهش دادند. بعد به جای ۱۹۹ هزار میلیارد تومان درآمد پیش‌بینی شده ۲۳۰ هزار میلیارد تومان برای درآمدهای نفتی در نظر گرفته‌اند. چشم‌پندی عجیبی شد. نفت کم شد پول آن بالا رفت. این چطور چشم‌پندی بود که انجام گرفت؟ ما ۱۹۹ هزار میلیارد تومان گذاشتیم این‌ها در کمیسیون تلفیق ۲۳۰ هزار میلیارد تومان کردند و میزان وابستگی بودجه به نفت را ۳۱ هزار میلیارد تومان اضافه کردند.

چالش ارز در بودجه ۱۴۰۰

کمیسیون تلفیق مجلس دو تصمیم در زمینه ارز گرفت که کمترین اثر آن افزایش تورم، حتی قبل از اجرایی شدن بودجه در سال جدید بود. به‌ویژه بازتاب رسانه‌ای حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی از یک طرف و تصمیم به تعیین نرخ تسعیر ۱۷۵۰۰ تومان برای ارز، از طرف دیگر به قدری بود که می‌توانست پیش از سال جدید تورم را به شدت افزایش دهد.

دولت که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نرخ تسعیر ارز را ۱۱ هزار و ۵۰۰ تومان و نرخ ارز ترجیحی را ۴۲۰۰ تومان در نظر گرفته بود با توجه به اثرپذیری شدید اقتصاد کشور از نوسانات نرخ ارز و پیامدهای منفی آن برای اقتصاد کشور با هر دو تصمیم کمیسیون تلفیق مخالفت کرد.

«عبدالناصر همتی»، رئیس کل بانک مرکزی با افزایش نرخ تسعیر ارز به ۱۷۵۰۰ تومان مخالفت کرد و آن را به زیان اقتصاد کشور دانست. وی در این مورد گفت: تعیین نرخ ۱۷۵۰۰ تومان به ازای هر دلار و رسمیت دادن به این نرخ تسعیر ارز در بودجه را با توجه به توفیقات اخیر در صدور نفت و فرآورده‌های نفتی و خنثی کردن تحریم

هر چند در نتیجه تعامل دولت و مجلس بودجه ۱۴۰۰ به سر منزل نهایی خود نزدیک شد اما نباید فراموش کرد که سه چالش اصلی این بودجه یعنی ارز، نفت و مالیات همچنان جزو مسائل اصلی اقتصاد کشور بوده و نیازمند تصمیم‌گیری‌های مهم و سازنده هستند.

لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در روز چهارشنبه (۱۲ آذرماه ۹۸) از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد. این لایحه بیش از ۲ ماه در کمیسیون‌های مربوطه و به‌ویژه در کمیسیون تلفیق مورد بررسی قرار گرفت.

پس از گذشت حدود ۲ ماه از بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۰ در کمیسیون تلفیق، کلیات آن در صحن علنی به رای گذاشته و از سوی نمایندگان رد شد. نمایندگان مجلس شورای اسلامی با ۹۹ رای موافق، ۱۴۸ مخالف و ۱۲ ممتنع از ۲۶۱ نماینده حاضر در جلسه علنی با کلیات لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور مخالفت کردند. هر چند سابقه رد کلیات بودجه از سوی مجلس وجود دارد و به‌طور معمول بودجه ارائه شده از سوی هیچ دولتی توسط هیچ مجلسی در بست مورد قبول واقع نشده و نمی‌شود، اما به نظر می‌رسد بودجه ۱۴۰۰ جزو معدود لوائح بودجه‌ای بوده که تا این حد با چالش روبه‌رو شد.

دگرگونی بنیان بودجه

دولت از زمان ارائه لایحه به مجلس همه تلاش خود را به کار بست تا کمیسیون تلفیق بدون تغییر شاکله بودجه کلیات آن را تصویب کند. در نهایت کمیسیون مربوطه کلیات را تصویب کرد، اما بعد در جریان بررسی دو ماهه از بنیان بودجه را تغییر داد و شاکله آن را به هم زد. در آن زمان استدلال نمایندگان مخالف بودجه برای تأیید کلیات این بود که دولت تغییرات مورد نظر آنها را اعمال نمی‌کند، بر این اساس پس از تصویب کلیات خود برای تغییر جزئیات به نفع اقتصاد کشور وارد عمل می‌شوند. اما کاری که کمیسیون تلفیق انجام داد نه ورود به جزئیات، بلکه دگرگونی کلیات بود. واقعیت این است که کمیسیون نام برده تغییراتی اساسی در درآمدها و هزینه‌های داده و سقف بودجه را خیلی بالا برده بود.

به‌طور کلی در سه زمینه نفت، نرخ ارز و مالیات چالش‌های زیادی بین دولت و مجلس بر سر بودجه ۱۴۰۰ به وجود آمد.

چالش نفت در بودجه ۱۴۰۰

دولت میزان صادرات نفت را ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه و با قیمت ۴۰ دلار در هر بشکه در نظر گرفته بود. ابتدا از بودجه ۸۴۱ هزار میلیارد تومانی، ۱۹۹ هزار میلیارد تومان آن را به عنوان سهم نفت در نظر گرفت که حدود ۲۳ درصد کل بودجه را شامل می‌شد.

یکی از اقدام‌های عجیب کمیسیون تلفیق این بود که در عین حالی که میزان صادرات پیش‌بینی شده نفت برای سال ۱۴۰۰ را کاهش داد، درآمدهای نفتی را نیز بالا برد. کمیسیون تلفیق از یک طرف حدود ۳۴.۷۸ درصد از صادرات نفتی را کاهش داد و از طرف دیگر ۱۵.۵۷ درصد بر درآمدهای نفتی افزود. بدون شک این افزایش به معنای وابستگی هر چه بیشتر بودجه به درآمدهای نفتی است. این اقدام درست در مقابل اهداف و چشم‌اندازهای برنامه ششم توسعه قرار دارد. به عبارتی خود مجلس به عامل عدم انطباق بودجه با اسناد بالادستی تبدیل شده است.

با این حال سوالی که وجود داشت این بود که چطور می‌شود هم‌زمان با کاهش صادرات نفت و فرآورده‌های درآمدهای حاصل از صادرات این کالاها را افزایش داد؟ در این مورد «حسن روحانی»،

ادامه در صفحه ۱۷

عملکرد تجارت ایران با اوراسیای یازده ماهه ۱۳۹۹

ارزش تجارت کالایی بدون احتساب نفت خام ایران با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا طی ۱۱ ماهه نخست ۱۳۹۹، حدود ۱,۹ میلیارد دلار بوده که نزدیک به ۳ درصد از کل ارزش تجارت ایران طی ۱۱ ماهه ۱۳۹۹ را تشکیل میدهد و نسبت به مدت زمان مشابه سال ۱۳۹۸، حدود ۹,۴ درصد کاهش یافته است. طی ۱۱ ماهه نخست ۱۳۹۹، حدود ۲,۴ میلیون تن کالا بدون احتساب نفت خام به ارزش ۹۳۳ میلیون دلار) ۳ درصد از کل ارزش صادرات کالایی (بدون احتساب نفت خام) به کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا صادر شده که نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۸، به لحاظ وزنی و ارزشی به ترتیب با کاهش ۱۷ درصدی و ۴ درصدی همراه بوده واردات کالایی ایران نیز طی مدت مذکور از کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا حدود ۲,۹ میلیون تن ارزش ۱ میلیارد دلار بوده) ۳ درصد از کل ارزش واردات کالایی (که نسبت به ۱۱ ماهه ۱۳۹۸ به لحاظ وزنی افزایش ۱ درصدی را تجربه کرده و به لحاظ ارزشی حدود ۱۴ درصد کاهش یافته است

یافته است (جدول ۱، مشابه سال ۱۳۹۸)

* طی ۱۱ ماهه نخست ۱۳۹۹، حدود ۲,۴ میلیون تن کالا بدون احتساب نفت خام به ارزش ۹۳۳ میلیون دلار ۳ درصد از کل ارزش صادرات کالایی (بدون احتساب نفت خام به کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا صادر شده که نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۸، به لحاظ وزنی و ارزشی به ترتیب با کاهش ۱۷ درصدی و ۴ درصدی همراه بوده است (جدول ۱)

* ارزش تجارت کالایی بدون احتساب نفت خام ایران با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا طی ۱۱ ماهه نخست ۱۳۹۹، حدود ۱,۹ میلیارد دلار بوده که نزدیک به ۳ درصد از کل ارزش تجارت ایران طی ۱۱ ماهه ۱۳۹۹ را تشکیل میدهد و نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۸، حدود ۹,۴ درصد کاهش یافته است

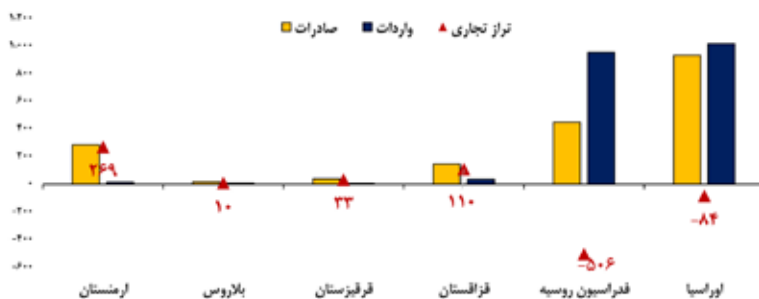
جدول ۱. خلاصه وضعیت تجارت کالایی ایران و ۵ کشور عضو موافقتنامه اوراسیا طی ۱۱ ماهه ۹۹-۱۳۹۸

کشور	صادرات بدون نفت خام ایران به مقصد منتخب طی ۱۱ ماهه ۱۳۹۹		درصد تغییر نسبت به مدت مشابه ۱۳۹۸		واردات ایران از مبدا منتخب طی ۱۱ ماهه ۱۳۹۹		درصد تغییر نسبت به مدت مشابه ۱۳۹۸		تراز تجاری	
	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن	ارزش	وزن	ارزش	وزن	ارزش	۱۱ ماهه ۱۳۹۸ (میلیون دلار)	۱۱ ماهه ۹۹ (میلیون دلار)
ارمنستان	۱۱۸۵	۲۸۴	-۲۴	-۲۱	۷	۱۵	-۵۴	-۶۱	۳۲۲	-۵۳
بلاروس	۶	۱۷	۵۱	۲۱	۳	۷	-۴۱	-۴۳	۱	۸
قرقیزستان	۲۲	۲۸	-۴۰	-۳۶	۱۰	۵	-۲۰	-۳۹	۴۹	-۱۶
قزاقستان	۲۷۹	۱۴۶	-۴۸	-۱	۸۸	۳۶	-۶۳	-۶۳	۵۲	۵۸
فدراسیون روسیه	۹۲۸	۴۴۸	۲۰	۱۵	۲۷۴۵	۹۵۴	۸	-۷	-۶۳۱	۱۲۵
جمع ۵ کشور فوق	۲۴۲۱	۹۳۳	-۱۷	-۴	۲۸۵۳	۱۰۱۷	۱	-۱۴	-۲۰۶	۱۲۲

* طی مدت زمان مذکور صادرات ایران به دو کشور روسیه و ارمنستان از سایر کشورهای این اتحادیه بیشتر بوده است (به ترتیب ۴۴۸ میلیون دلار و ۲۸۴ میلیون دلار) نسبت به ده ماهه ۱۳۹۸ به ترتیب افزایش ۱۵ درصدی و کاهش ۲۱ درصدی را تجربه کرده است. طی مدت مورد بررسی، مقدار وزنی صادرات ایران به دو کشور بلاروس و روسیه با افزایش ۲۱ درصدی و ۱۵ درصدی همراه بوده و صادرات ایران به مقصد سایر کشورهای ارمنستان، قرقیزستان و قزاقستان با افت وزنی مواجه شده است. همچنین به جز کشورهای روسیه و بلاروس، صادرات ایران به سایر کشورهای اتحادیه اوراسیا از لحاظ ارزشی با کاهش همراه بوده است.

نمودار ۱. خلاصه وضعیت تجارت کالایی ایران و ۵ کشور عضو موافقتنامه اوراسیا طی ۱۱ ماهه ۱۳۹۹ (میلیون دلار)

* میانگین قیمت صادرات ایران به اوراسیا طی ۱۱ ماهه ۱۳۹۹ برابر با ۳۸۵ دلار در هر تن و میانگین قیمت واردات ایران از این منطقه برابر با ۳۵۶ دلار در هر تن است. بالاترین میانگین قیمت صادراتی ایران به مقصد بلاروس با رقم ۲۹۹۹ دلار در هر تن، قرقیزستان با رقم ۱۷۰۲ دلار در هر تن و به مقصد قزاقستان با رقم ۵۲۳ دلار در هر تن

جدول ۲. صادرات اقلام کشاورزی و غذایی ایران به ۵ کشور عضو موافقتنامه اوراسیا طی ۱۱ ماهه ۹۹-۱۳۹۸ به تفکیک فصول کتاب تعرفه

ردیف	فصل	شرح	ارزش صادرات (میلیون دلار)	سهم از کل صادرات به اوراسیا بدون احتساب فصل ۲۷ (درصد)
۱	۱	حیوانات زنده	۱.۲	-۰.۱۶
۲	۳	گوشت و احشاء خوراکی	۷.۵	-۰.۹۸
۳	۴	شیر و محصولات لبنی، تخم پرندگان، عسل طبیعی، محصولات خوراکی که منشأ حیوانی دارند و در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه نشده باشد	۳۲.۹	۴.۲۹
۴	۵	سایر محصولات حیوانی که در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه نشده باشد	۰.۴	-۰.۰۵
۵	۶	نیانات زنده و محصولات گلکاری	۰.۶	-۰.۰۸
۶	۷	سبزیجات، نیانات، ریشه و غده های زیرخاکی خوراکی	۶۳.۶	۸.۲۸
۷	۸	میوه های خوراکی؛ پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند	۱۲۱.۳	۱۵.۷۹
۸	۹	قهوه، چای، ماته و ادویه	۲.۳	-۰.۳۰
۹	۱۰	غلات	۰.۱	-۰.۰۱
۱۰	۱۱	محصولات صنعت آرد سازی؛ مالت؛ نشاسته و فکول، اینولین و گلو تن گندم	۰.۲	-۰.۰۲
۱۱	۱۲	دانه و میوه های روغن دار، دانه و بذر میوه های گوناگون نیانات صنعتی و دارویی، کاه و نواه	۱.۸	-۰.۲۳
۱۲	۱۳	عصاره ها و شیرها	۰.۴	-۰.۰۵
۱۳	۱۴	مواد قابل بافت؛ سایر محصولات نباتی کن در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه نباشد	۰.۲	-۰.۰۳
۱۴	۱۵	چربی ها و روغن های حیوانی یا نباتی؛ فرآورده های حاصل از تفکیک آن ها؛ چربی های خوراکی آماده؛ موم های حیوانی یا نباتی	۱.۵	-۰.۲۰
۱۵	۱۶	فرآورده های گوشت، ماهی یا قشر داران، صدف داران یا سایر آبزیان فاقد ستون فقرات	۱.۰	-۰.۱۳
۱۶	۱۷	قند و شکر و شیرینی	۳.۴	-۰.۴۴
۱۷	۱۸	کاکائو و فرآورده های آن	۴.۰	-۰.۵۲
۱۸	۱۹	فرآورده های غلات، آرد، نشاسته، فکول یا شیر؛ نان های شیرینی	۲۴.۷	۳.۱۲
۱۹	۲۰	فرآورده ها از سبزیجات، میوه ها یا از سایر اجزاء نیانات	۱۷.۵	۲.۲۸
۲۰	۲۱	سایر فرآورده های خوراکی	۴.۶	-۰.۶۰
۲۱	۲۲	نوشابه ها، آبگون های الکلی و سرکه	۲.۵	-۰.۳۳

جدول ۲. فهرست اقلام عمده صادراتی ایران به اوراسیا طی ۱۱ ماهه ۱۳۹۹

ردیف	کد تعرفه	شرح	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	میانگین قیمت (دلار بر تن)	سهم از صادرات به اوراسیا بدون احتساب فصل ۲۷ (درصد)
۱	۰۸۰۵۲۱۰۰	نارنگی‌ها (شامل تجربین‌ها و سان سوماک)	۲۸	۹	۳۱۹۰	۲.۹
۲	۰۷۰۹۶۰۰۰	فلفل قرنگی از نوع Pimenta یا capsicum	۲۷	۴۱	۶۴۷	۲.۵
۳	۶۸۰۲۹۱۹۰	سایر سنگ مرمر، تراورتن، رخام و غیر از رخام پولیش داده شده، شکل داده شده یا کار شده اما کنده کاری و حکاکی نشده	۲۳	۴	۵۶۵۲	۲.۹
۴	۳۲۰۸۹۰۹۰	سایر رنگ‌ها و ورنی‌ها بر اساس سایر پلیمرهای سنتتیک یا طبیعی تغییر یافته غیر مذکور در جای دیگر یا محلولهای مشخص شده در یادداشت ۴ فصل ۲۲	۲۲	۱	۲۴۲۸۹	۲.۹
۵	۷۰۱۹۳۹۱۰	پشم شیشه	۲۲	۰	۵۰۰۰۵	۲.۹
۶	۳۹۱۷۳۱۰۰	لوله‌ها و شیلنگ‌های قابل انعطاف که دارای یک حداقل تحمل فشار تاجد ترکیبی ۶/۲۷ mpa باشند	۲۱	۱	۱۸۰۹۷	۲.۷
۷	۰۴۰۱۵۰۱۰	خامه شیر	۲۰	۲	۸۸۲۵	۲.۵
۸	۱۸۰۵۳۱۰۰	کاشی و چارگوش و لوح سرامیکی برای فرش کردن یا روکنی کردن آستان یا دیوار؛ مکعب‌های سرامیکی و همانند برای موزائیک‌کاری حتی بروی تکیه‌گاه؛ سرامیک‌های تمام‌کاری (جلا دادن) با ضرب جذب آب وزن بیش از ۱۰ درصد	۱۹	۰	۴۳۸۳	۲.۵
۹	۳۸۱۹۱۰۰۰	کازرن، قوطل، جبهه زکاف یا مقوای موج دار	۱۸	۰	۷۶۱۹۷۴	۲.۳
۱۰	۸۳۳۱۳۹۹۰	اجزاء و قطعات مربوط به ماشین آلات مشمول شماره‌های ۸۴۲۶، ۸۴۲۹ و ۸۴۳۰ غیر مذکور در جای دیگر	۱۳	۰	۱۷۳۰۵۱	۱.۵
۱۱	۰۸۰۴۱۰۱۰	خرما استعمران تازه یا خشک کرده	۱۱	۴	۲۶۲۴	۱.۴
۱۲	۰۷۰۴۹۰۰۰	کلم قرمز و سفید، کلم پیچ، کلم قمری- و غیره تازه یا سرد کرده	۹	۴	۲۲۰۳	۱.۲
۱۳	۳۵۰۶۹۰۰۰	چسبها و سایر چسباندن‌های آماده، غیر مذکور در جای دیگر.	۹	۱	۱۶۱۸۹	۱.۲
۱۴	۷۳۱۱۰۰۹۰	ظروف چدنی، آهنی یا فولادی برای گازهایی فشرده یا مایع شده غیر مذکور	۹	۰	۲۲۲۵۱	۱.۱
۱۵	۶۳۰۵۳۲۰۰	سایر بنیه به دست آمده از نوار یا اشکال همانند از پلیکاتین یا پلی پروپیلن	۹	۴	۲۱۷۴	۱.۱
۱۶	۰۸۰۶۲۰۳۰	تیزیابی بی دانه (انگور خشک کرده)	۹	۳۵	۳۳۴	۱.۱
۱۷	۰۸۱۰۵۰۰۰	کنوی، تازه	۸	۶۰	۱۳۹	۱.۰
۱۸	۲۰۰۲۹۰۱۰	رب گوجه فرنگی	۷	۲۵	۲۹۶	۱.۰
۱۹	۲۸۲۷۲۰۰۰	کلرور کلسیم	۷	۱۶	۴۶۷	۱.۰
۲۰	۶۹۰۷۲۳۰۰	کاشی و چارگوش و لوح سرامیکی برای فرش کردن یا روکنی کردن آستان یا دیوار؛ مکعب‌های سرامیکی و همانند برای موزائیک‌کاری حتی بروی تکیه‌گاه؛ سرامیک‌های تمام‌کاری (جلا دادن) با ضرب جذب آب وزن بیش از ۱۰ درصد	۷	۳	۲۷۵۶	۰.۹
مجموع			۳۰۵	۲۰۱	۱۵۱۹	۳۹.۷

است (جدول ۱)

میلیون دلاری همراه بوده است. بخشی از این بهبود به دلیل افزایش صادرات و کاهش واردات به طور همزمان (در کشورهای بلاروس و روسیه) و بخشی از آن تنها به دلیل کاهش بیشتر واردات نسبت به صادرات (قرقیزستان، قزاقستان و ارمنستان) بوده است. تراز تجاری ایران طی مدت زمان مذکور با کشورهای ارمنستان و قرقیزستان تضعیف شده است.

* شایان ذکر است در مبادلات تجاری ایران با ۵ عضو اتحادیه اوراسیا طی ده ماهه ۱۳۹۹، تراز تجاری ایران بیش از سایر کشورها به نفع روسیه بوده (منفی ۵۰۶ میلیون دلار) (اگرچه که نسبت به ده ماهه ۱۳۹۸ با بهبود ۱۲۵ میلیون دلاری به نفع ایران هم همراه بوده است نمودار (۱))

* از کل صادرات ایران به ۵ کشور اوراسیا طی ۱۱ ماهه ۱۳۹۹، حدود ۷۴۰ میلیون تن با ارزش ۵۳۳ میلیون دلار به اقلام کشاورزی و غذایی تحت فصول ۱ الی ۲۲ کتاب مقررات صادرات و واردات اختصاص داشته است. سهم این اقلام از کل صادرات غیرنفتی (بدون احتساب نفت خام) ایران به ۵ کشور اوراسیا از حیث وزن معادل ۳۰.۶ درصد و از لحاظ ارزشی برابر با ۵۷.۱ درصد است. مقاصد اصلی صادرات کشاورزی و غذایی ایران در بین کشورهای اوراسیا، سه کشور روسیه با رقم ۳۷۸ میلیون دلار، قزاقستان با رقم ۱۰۰ میلیون دلار و قرقیزستان با رقم ۲۶ میلیون دلار هستند. در میان اقلام کشاورزی و غذایی صادر شده به کشورهای عضو این اتحادیه طی ۱۱ ماهه نخست ۱۳۹۹، میوه‌های خوراکی (فصل ۸ کتاب مقررات صادرات و واردات) با ارزش صادرات ۱۲۱ میلیون دلاری، بیشترین صادرات را در میان گروه‌های کالایی داشته اند (جدول ۲)

* واردات ایران طی ۱۱ ماهه نخست ۱۳۹۹ از کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا حدود ۲.۹ میلیون تن به ارزش ۱ میلیارد دلار بوده ۳ درصد از کل ارزش واردات کالایی که نسبت به ۱۱ ماهه ۱۳۹۸ به لحاظ وزنی افزایش ۱ درصدی را تجربه کرده و به لحاظ ارزشی حدود ۱۴ درصد کاهش یافته است. بیشترین میزان واردات ایران طی ۱۱ ماهه ۱۳۹۹ در میان کشورهای اوراسیا از کشور روسیه و به ارزش ۹۵۴ میلیون دلار بوده است. این مقدار نسبت به ۱۱ ماهه ۱۳۹۸ حدود ۷ درصد کاهش یافته است (جدول ۱)

* اگرچه تراز تجاری ایران طی ۱۱ ماهه ۱۳۹۹ با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا منفی ۸۴ میلیون دلار بوده، اما این مقدار نسبت به ۱۱ ماهه ۱۳۹۸ با بهبود ۱۲۲

جدول ۳. فهرست اقلام عمده وارداتی ایران از اوراسیا طی ۱۱ ماهه ۱۳۹۹

ردیف	کد تعرفه	شرح	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	میانگین قیمت (دلار بر تن)	سهم از واردات از اوراسیا (درصد)
۱	۱۰۰۱۹۹۰۰	سایر مخلوط های گندم غیر مذکور در جای دیگر	۲۱۱	۷۴۶.۳	۲۸۲	۲۱.۶
۲	۱۰۰۵۹۰۱۰	ذرت دامی	۱۶۲	۶۶۶.۶	۲۴۳	۱۶.۶
۳	۱۰۰۳۹۰۰۰	جو به استثنای بذر	۱۲۱	۵۱۰.۵	۲۲۷	۱۲.۴
۴	۴۴۰۷۱۱۹۰	جوب اره شده یا ناهمواری گرفته شده از درازا، سمباده خورده یا متصل شده از دو سر به ضخامت بیش از ۶ میلیمتر از تیره کاج به جز ترموجوب	۹۸	۳۴۰.۴	۲۸۷	۱۰.۰
۵	۱۵۱۲۱۱۰۰	روغن دانه آفتابگردان، روغن گلرنگ یا زعفران کاذب کارتام خام	۸۸	۱۰۹.۸	۷۹۹	۹.۰
۶	۱۰۰۱۹۹۲۰	گند معمولی	۶۹	۲۴۵.۰	۲۸۲	۷.۱
۷	۲۸۳۳۰۰۰	سایر ترکیبات، ملغمه ها (Amalgames)	۱۳	۰.۰	۱۸۲-۱۲۲۳	۱.۴
۸	۰۷۱۲۲۰۹۰	سایر سبزیجات غلافدار خشک شده حتی پوست کنده یا لپه شده بجز لپه اجزاء و قطعات راکتورهای هسته‌ای	۱۲	۱۸.۲	۶۳۶	۱.۲
۹	۸۴۰۱۳۰۰۰	جوب اره شده یا ناهمواری گرفته شده از درازا، لپه بری شده یا پوست کنده به ضخامت بیش از ۶ میلی‌متر از گونه راش	۱۰	۰.۷	۱۴۲۲۳	۱.۰
۱۰	۴۴۰۷۹۲۰۰	لاشه و شقه بره، تازه یا سرد کرده	۹	۲۶.۰	۳۶۹	۱.۰
۱۱	۰۲۰۴۱۰۰۰	کلزا یا دانه کلزا دارای مقدار کمی اسیر اپروسیک به استثنای بذر و دانه تراریخته آن	۹	۱۸.۹	۴۶۰	۰.۹
۱۲	۲۱۰۴۲۰۰۰	کلروپ پتاسیم	۸	۱۹.۴	۴۲۰	۰.۹
۱۳	۰۷۱۲۳۰۹۰	عدس به استثنای بذر و دال عدس غلافدار خشک، غلاف کنده، حتی پوست کنده یا لپه شده	۶	۸.۲	۷۵۸	۰.۶
۱۴	۴۴۱۲۳۰۰۰	تخته چند لایه، پانل روکش شده و جوب مطبق شده همانند غیر مذکور بالا به ضخامت نه بیش از ۶ میلیمتر	۶	۱۱.۷	۵۰۳	۰.۶
۱۵	۴۰۰۴۹۰۹۲	سایر داروها (به استثنای محصولات ۰۲۰۰۲، ۳۰۰۰۵ یا ۳۰۰۰۶) متشکل از محصولات مخلوط شده یا تنده برای مصارف درمان یا پیشگیری از بیماری، عرضه شده به شکل مقادیر معین (از جمله آنهایی که از طریق عبور از پوست تجویز شده اند) یا به صورت بسته بندی برای خرده فروشی	۵	۰.۰	۴۸۳۱۹۲۵۲	۰.۵
۱۶	۵۶۰۱۲۲۰۰	آوات از آلایف سنتتیک یا مصنوعی و اشیاء ساخته شده از آن.	۵	۰.۴	۱۱۱۱۸	۰.۵
۱۷	۰۷۱۲۳۰۰۰	عدس (Lentil)، خشک، غلاف کنده، حتی پوست کنده یا شده	۵	۷.۷	۶۰۱	۰.۵
۱۸	۱۰۰۱۹۹۹۰	سایر مخلوط گندم غیر مذکور در جای دیگر	۵	۱۹.۸	۲۲۷	۰.۵
۱۹	۲۸۳۳۰۰۰۰	اکسیدهای تیتان	۴	۱.۵	۲۶۰.۹	۰.۴
مجموع			۸۵۵	۲۷۵۲	۳۱۱	۸۷.۵

ادامه از صفحه ۱۳

گذری به ۳ چالش...

نیز ورود کرد و ۱۲۸ هزار میلیارد تومان بر درآمدهای این بخش افزود. افزایش درآمدهای مالیاتی به خودی خود چیز بدی نیست، اگر شرایطش فراهم باشد. اینکه دولت سقف درآمدهای مالیاتی را حدود ۲۵۱ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته به خاطر شرایط خاص اقتصاد کشور بود، و گرنه در سال‌های گذشته رویکرد دولت به درآمدهای مالیاتی افزایشی بوده است. درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۱۳۹۸ حدود ۱۵۳ هزار میلیارد تومان و در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ نزدیک به ۱۹۵ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده بود.

لایحه بودجه سال ۹۹ نشان می‌دهد که سهم دولت از فروش و صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی به میزان ۶۶ درصد کاهش یافته و در عوض سهم درآمدهای مالیاتی نسبت به بودجه سال جاری ۲۷ درصد رشد کرد.

اصرار مجلس به افزایش درآمدهای مالیاتی از یک سو و تلاش دولت برای جلوگیری از فشار بیشتر به اقشار آسیب پذیر از سوی دیگر، افزایش درآمدهای مالیاتی را به یکی از چالش‌های اصلی بودجه ۱۴۰۰ بدل کرد.

هرچند در نهایت و در نتیجه تعامل دولت و مجلس بودجه ۱۴۰۰ به تصویب رسید اما نباید فراموش کرد که سه موضوع مطرح شده در این گزارش همچنان بزرگترین چالش‌های اقتصاد بودجه کشور در سال‌های آتی خواهند بود. باید دولت‌های بعدی سیاست‌گذاری‌های قابل توجهی جهت مدیریت بازار ارز، نفت و مالیات انجام دهند. اگر این سه مورد در مدار درست خود قرار گیرند بدون شک اقتصاد کشور نیز در مسیر درست حرکت خواهد کرد.

های جاری از یک طرف و نیز روند تحولات و احتمال کاهش تحریم‌ها در سال آتی از طرف دیگر، به صلاح اقتصاد کشور نمی‌دانم. به جای بالا بردن نرخ تسعیر ارز در بودجه که مبنای محاسباتی آن نیز مشخص نشده، بهتر است تلاش مجموعه نظام به صدور نفت بیشتر که حق مردم ایران است متمرکز شود.

با وجود اصرار مجلس و کمیسیون تلفیق دولت زیر بار افزایش نرخ ۱۷ هزار و ۵۰۰ تومان تسعیر ارز نفت و در نهایت این قیمت منتفی شد. همچنین در مورد ارز ۴۲۰۰ تومانی نیز نظر دولت در بودجه ۱۴۰۰ اعمال شد. با این حال به دولت اجازه داده شد در صورت لزوم نرخ ارز ترجیحی به تدریج اصلاح شود.

چالش مالیات در بودجه ۱۴۰۰

کمیسیون تلفیق در بخش درآمدهای مالیاتی

تجارت خارجی در دهه ۹۰

نگاهی به یک دهه تجارت خارجی ایران نشان می‌دهد پایین‌ترین ارزش تجاری به سال ۹۹ تعلق دارد. در این گزارش فرازو فرود حجم تجارت خارجی ایران از سال ۹۰ تا سال گذشته را با استناد به دو منبع رسمی آماری بررسی کرده است. تحلیل آمارها نشان می‌دهد بالاترین ارزش تجاری ایران در ابتدای دهه ۹۰ ثبت شده است. بررسی شرکای تجاری ایران از سال ۹۰ تا سال ۹۹ حکایت از آن دارد که سکوی اول صادرات و واردات در اختیار کشورهای محدودی بوده که مهم‌ترین آنها چین و امارات هستند.

صمت، بهترین سال در تجارت خارجی کشور سال ۹۰ بوده که ارزش تجارت به ۱۰۵ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار می‌رسد. این در حالی است که آمارهای سازمان توسعه تجارت، سال ۹۳ را به عنوان بهترین سال تجارت خارجی کشور معرفی می‌کند. دریافت یک آمار واحد در تجارت خارجی می‌تواند تحلیل دقیق‌تری را از عملکرد تجار به دنبال داشته باشد.

نگاهی به سیر تجارت دهه ۹۰

آنچه از تحلیل هابری می‌آید سال ۹۰ و ۹۱ سخت‌ترین سال تحریم‌های آمریکا بوده است. اما آمارهای منتشر شده از سوی وزارت صمت از تجارت خارجی سال ۹۰ نشان می‌دهد در سال ۹۰، حجم تجارت خارجی کشور به ۱۰۵ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار رسیده است. در عین حال در سال ۹۱ این رقم افت کرده است. البته در آمارهای وزارت صمت دورقم برای حجم تجارت خارجی سال ۹۱ ذکر شده که تفاوت چشمگیری با یکدیگر دارد. در آمارهای که انتهای سال ۹۱ منتشر شده، حجم تجارت خارجی ایران در این سال ۹۴ میلیارد و ۶۸۲ میلیون دلار ثبت شده است. اما در انتهای سال ۹۲، رقم اعلام شده حجم تجارت خارجی برای سال ۹۱، معادل ۸۶ میلیارد و ۱۷ میلیون دلار ثبت شده و مبنای مقایسه تجارت خارجی این سال با سال ۹۲ قرار گرفته است. تجار ایرانی در سال ۹۲ توانستند حجم تجارت خارجی را به ۸۰ میلیارد و ۷۵۳ میلیون دلار برسانند که نسبت به سال ماقبل خود افت کرده است. اما سال ۹۳ ارزش تجارت خارجی کشور نسبت به سال ۹۲ بیش از ۱۰ میلیارد دلار افزایش یافت و به ۹۰ میلیارد و ۱۲۵ میلیون دلار رسید. اما مجدداً در سال ۹۴ سیر نزولی صادرات و واردات را شاهد بودیم. به گونه‌ای که حجم تجارت در این سال به ۷۷ میلیارد و ۲۵۰ میلیون دلار رسید. امضای برجام در سال ۹۴ موجب شد در سال‌های بعد با افزایش ارزش تجارت خارجی روبه‌رو شویم. آمد و رفت‌های کشورهای کشورهای خارجی به ایران پس از امضای برجام انگیزه فعالان اقتصادی را بیشتر کرد و چراغ سبز کشورها به همکاری با ایران موجب افزایش حجم تجارت تابیش از ۱۰ میلیارد دلار در سال ۹۵ شد. آمارهای ثبت شده از سال ۹۵ بیانگر ارزش تجارت ۸۷ میلیارد و ۷۲۶ میلیون دلاری است. افزایش تجارت خارجی در سال ۹۶ نیز ادامه یافت و ارزش آن به ۱۰۱ میلیارد و ۴۴۱ میلیون دلار رسید. پس از سال ۹۰، تجارت ایران وارد مدار ۱۰۰ میلیارد دلار نشده بود و در این دهه تنها در دو سال ۹۰ و ۹۶ شاهد ارزش تجارت خارجی بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار بوده‌ایم. اما در سال ۹۷ بحران‌های جدیدی در اقتصاد و روابط بین‌المللی ایران ایجاد شد. ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا به صورت یک‌طرفه از برجام خارج شد و بازگشت تحریم‌های اقتصادی علیه ایران، شرایط اقتصادی کشور را تغییر داد. مقامات مسوول دائماً اعلام می‌کردند در شرایط جنگ اقتصادی قرار گرفته‌اند و همین موضوع نیز باعث اتخاذ تصمیمات ناگهانی و نادرست در سال ۹۷ شد. تصمیماتی که فعالان اقتصادی از آن به عنوان تحریم‌های داخلی یاد می‌کردند. سیاست‌های اعمال شده در کشور در سال ۹۷ انقباض تجارت خارجی را به دنبال داشت. از این سو تخصیص دلار ۴۲۰۰ تومانی و از سوی دیگر لزوم رفع تعهد ارزی و باروش‌های اعلام شده از سوی متولیان تجارت خارجی، جامعه اقتصادی کشور

تجارت خارجی در دهه ۹۰

ارزیابی تجارت خارجی ایران در دهه ۹۰ و اعداد و ارقام به دست آمده نشان می‌دهد سال ۱۳۹۹ حجم تجارت خارجی در پایین‌ترین رقم دهه ۹۰ قرار گرفته است. روند تجارت خارجی کشور از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ حکایت از آن دارد که پس از امضای برجام در میانه این دهه، شاهد رشد تجارت خارجی بوده‌ایم اما پس از خروج ترامپ از برجام حجم تجارت خارجی با افت مواجه شد و در سال ۱۳۹۹ کمترین میزان ارزشی رسید. کارشناسان اعتقاد دارند آنچه روند نزولی تجارت خارجی را در سال‌های ۹۷، ۹۸ و ۹۹ رقم زده است، به جز خروج آمریکا از برجام، سیاست‌های داخلی نادرست از جمله تخصیص دلار ۴۲۰۰ تومانی و صدور بخشنامه‌های متعدد بوده است و همین امر نیز تاثیر تحریم‌ها را بر واردات و صادرات افزایش داده است. البته «دنیای اقتصاد» به منظور بررسی آمارهای یک دهه اخیر به دو منبع رجوع کرده است؛ آمارهای وزارت صمت و آمارهای سازمان توسعه تجارت. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد آمارهای منتشر شده از سوی این دو منبع، متفاوت از یکدیگر است. به گونه‌ای که گاه شاهد اختلاف آماری ۱۰ تا ۲۰ میلیارد دلاری در آمار تجارت خارجی از دو منبع آماری مذکور هستیم. حتی در آمارهای تجارت خارجی سازمان توسعه تجارت نیز این تناقض دیده می‌شود و گاهی برای یک سال از این دو منبع سه آمار متفاوت از یکدیگر با اختلاف‌های قابل توجه ثبت شده است. طبق آمارهای اعلام شده از سوی سازمان توسعه تجارت، همچنان بدترین سال تجارت خارجی در دهه ۹۰، مربوط به سال گذشته است. اما براساس آمارهای وزارت

را وارد بحران‌هایی به جز تحریم‌های آمریکا کرد. تاثیر عملکرد متولیان تجارت خارجی را می‌توان در حجم تجارت خارجی ایران در سال ۹۶ مشاهده کرد. در این سال ارزش واردات و صادرات به ۸۶ میلیارد و ۹۲۲ میلیون دلار رسید. اما افت تجارت در سال ۹۸ نسبت به سال ۹۷ سرعت کمتری به خود گرفت و ۸۵ میلیارد و ۱۰۵ میلیون دلار ثبت شد. اما سال گذشته (سال ۹۹) کمترین میزان تجارت خارجی یک دهه اخیر رقم خورد. حجم تجارت خارجی در سال ۹۹ معادل ۷۳ میلیارد دلار اعلام شده است که در مقایسه با سال ۹۸ کاهش بیش از ۸ میلیارد دلار را تجربه کرده است. براساس آمار سازمان توسعه تجارت، تجارت خارجی در سال ۹۰ ارزشی بیش از ۹۵ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار داشته است. در سال ۹۱ دو آمار در این سازمان ثبت شده که یکی حکایت از ارزش ۸۵ میلیارد و دیگری ۸۸ میلیارد و ۴۲۰ میلیون دلار ثبت شده است. برای تجارت خارجی سال ۹۲ نیز دو آمار متفاوت با اختلاف چشمگیر از یکدیگر از سوی این سازمان ثبت شده است، یکی ۸۳ میلیارد و ۱۱۷ میلیون دلار و دیگری ۱۰۱ میلیارد و ۳۷۰ میلیون دلار.

در سال ۹۳ نیز این اختلاف آماری دیده می‌شود؛ تجارت خارجی کشور در یک سند ۱۱۴ میلیارد و ۲۳۷ میلیون دلار ثبت شده و در دیگری ۱۰۴ میلیارد و ۱۲۹ میلیون دلار عنوان شده است.

در سال ۹۴ که همزمان با امضای برجام بوده است آمار تجارت خارجی ثبت شده در سازمان توسعه تجارت حکایت از واردات و صادرات ۸۳ میلیارد و ۹۰۴ میلیون دلار دارد. براساس آمار سازمان توسعه تجارت، سال ۹۵ نیز ارزش تجارت خارجی کشور بیش از ۸۷ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار ثبت شده است. در سال ۹۶ ارزش تجارت خارجی ثبت شده در این سازمان به بیش از ۱۰۱ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار می‌رسد و در سال ۹۷ این رقم به ۸۷ میلیارد و ۸۳۹ میلیون دلار تنزل پیدا کرده است.

همچنین آمار تجارت خارجی ثبت شده در سال ۹۸ براساس گزارش سازمان توسعه تجارت ۸۴ میلیارد و ۸۹۸ میلیون دلار ثبت شده است.

شرکای تجاری دهه ۹۰

بررسی شرکای تجاری ایران از سال ۹۰ تا ۹۹ حکایت از آن دارد که پنج سکوی اول صادرات و واردات همواره در اختیار کشورهای محدودی بوده است که مهم‌ترین آنها چین و امارات است. به جز سال ۹۱، چین در تمام سال‌های مورد

بررسی عمده‌ترین بازار هدف صادراتی بوده و در صدر جدول مقاصد صادرات کشور قرار گرفته است. همچنین طی هفت سال اخیر این کشور به بزرگ‌ترین واردکننده کالا به ایران نیز تبدیل شده و عمده‌ترین کشور طرف معامله ایران محسوب می‌شود. پس از چین، امارات بزرگ‌ترین شریک تجاری ایران است که در سال‌های مورد بررسی، نامش در لیست عمده‌ترین مقاصد صادراتی و عمده‌ترین کشورهای طرف معامله ایران از سال ۹۰ تا ۹۹ به چشم می‌خورد. این کشور در سال‌های ۹۱، ۹۲ و ۹۳ بزرگ‌ترین واردکننده کالا به ایران بوده است. همچنین امارات به جز سال‌های ۹۵ که دومین مقصد کالاهای صادراتی ایران بوده و سال ۹۸ که به چهارمین مقصد صادراتی ایران تبدیل شده، در مابقی سال‌های دهه ۹۰ سومین بازار هدف صادرکنندگان ایرانی بوده است. در تمام سال‌های دهه اخیر نام کشورهای همچون عراق و افغانستان در صادرات و ترکیه در واردات در لیست عمده‌ترین شرکای تجاری ایران قرار گرفته‌اند.

سال ۹۰: مهم‌ترین مقاصد صادراتی ایران در این سال عبارتند از چین، عراق، امارات، هند و افغانستان. همچنین امارات، چین، کره جنوبی، آلمان و ترکیه نیز مهم‌ترین مبادی واردات ایران در این سال هستند.

سال ۹۱: عمده‌ترین مقاصد صادراتی سال ۹۱ به ترتیب ارزش شامل عراق، چین، امارات، افغانستان و هند است. امارات، چین، کره جنوبی، ترکیه و سوئیس نیز در لیست عمده‌ترین مبادی وارداتی ایران در این سال قرار گرفته‌اند.

سال ۹۲: صادرات عمده ایران در این سال نیز به پنج مقصد صورت پذیرفته که عبارتند از چین، عراق، امارات، هند و افغانستان. بیشترین واردات در سال ۹۲ نیز از کشورهای امارات، چین، هند، کره جنوبی و ترکیه صورت گرفته است.

سال ۹۳: در این سال نیز مقاصد عمده صادراتی در اختیار چین، عراق، امارات، هند و افغانستان بوده است. علاوه بر این چین، امارات، کره جنوبی، ترکیه و هند هم مهم‌ترین مبادی وارداتی ایران در سال ۹۳ هستند.

سال ۹۴: عمده صادرات ایران در این سال متعلق به پنج کشور چین، عراق، امارات، افغانستان و هند است و عمده واردات از پنج کشور چین، امارات، کره جنوبی، ترکیه و سوئیس صورت گرفته است. سال ۹۵: پنج کشور چین، امارات، عراق، ترکیه و کره جنوبی بزرگ‌ترین خریداران کالاهای ایرانی در سال ۹۵ هستند. همچنین بیشترین واردات نیز از کشورهای چین، امارات، کره جنوبی، ترکیه و آلمان انجام شده است.

سال ۹۶: بازارهای هدف عمده صادرات ایران در این سال شامل چین، امارات، عراق، کره جنوبی و ترکیه است و مبادی عمده وارداتی نیز کشورهای چین، امارات، عراق، کره جنوبی، ترکیه و آلمان ثبت شده است.

سال ۹۷: بیشترین صادرات کالا در این سال به کشورهای چین، عراق، امارات، افغانستان و کره جنوبی صورت گرفته است. بیشترین واردات نیز از کشورهای چین، امارات، ترکیه، هند و آلمان انجام شده است.

سال ۹۸: در این سال نیز چین، عراق، ترکیه، امارات و افغانستان مهم‌ترین مقاصد صادراتی ایران بوده‌اند. مهم‌ترین مبادی وارداتی نیز در سال ۹۸ شامل چین، امارات، ترکیه، هند و آلمان است.

سال ۹۹: پنج کشور مهم مقصد صادراتی ایران در این سال عبارتند از چین، عراق، امارات، ترکیه و افغانستان. پنج مبدأ وارداتی مهم نیز عبارتند از چین، امارات، ترکیه، هند و آلمان. /دنیای اقتصاد

اشتغال و توسعه اقتصادی در تنگنای انحصار

ایران رتبه ۱۷۳ جهان در سهولت شروع کسب و کار

مرتبط با فضای انحصار موجود در جامعه را مرور کنیم. مطابق آمار بانک جهانی در سال ۲۰۲۰، از بین ۱۹۰ کشور، ایران رتبه ۱۷۳ را در سهولت شروع کسب و کار دارد. قیمت مجوز دفترخانه اسناد رسمی در ایران به طور متوسط، ۳.۵ میلیارد تومان است. این قیمت در برخی مناطق تهران به حدود ۴۰ تا ۵۰ میلیارد تومان نیز می‌رسد. متوسط قیمت مجوز نانوايي در ایران، ۸۰۰ میلیون تومان است. متوسط مجوز یک آشپزخانه، ۶۵۰ میلیون تومان است. مجوز پیش‌خوان دولت، حدود ۱۸۵ میلیون تومان است. مجوز داروخانه، حدود دو میلیارد تومان است.

رییس اتحادیه محصولات کشاورزی می‌گوید: «کسی که مجوز واردات ۱۲۰۰ تن موز دارد، بی‌دردسر حدود یک میلیارد تومان به جیب می‌زند».

این قیمت‌ها، قیمت جا و مکان و تجهیزات و... نیست؛ بلکه تنها، قیمت یک برگ کاغذی است که دولت و صنوف، شروع کسب و کار را منوط به داشتن آن کرده‌اند. گزاره‌های فوق حاکی از وجود انحصارهای گسترده، برای افرادی خاص در کشور است. تعداد محدود این مجوزها سبب تبدیل آنها به یک امتیاز انحصاری و ایجاد بازار وسیع فروش مجوز شده‌است.

تورم در ایران، در وهله اول، محصول کسری بودجه دولت است. از سال ۱۳۵۲ به بعد، کسری بودجه دولت، همواره با درآمدهای نفتی جبران شده است. ورود ارزهای ناشی از فروش نفت به بودجه، باعث بالارفتن دارایی‌های خارجی بانک مرکزی و تورم شده است. نرخ بهره حقیقی منفی بلندمدت، تخصیص منابع را در کشور به انحراف کشانده و منجر به تورم ساختاری بلندمدت در اقتصاد ایران شده و به تورم ناشی از کسری بودجه نیز دامن زده است.

حال، دولت‌ها برای مقابله با تورم، به سراغ ساده‌ترین کارها یعنی قیمت‌گذاری و ایجاد انحصار می‌روند. این انتخاب دولت‌ها، منحصر به بعد از انقلاب نیست. از زمان رضاخان، این اتفاق در اقتصاد ایران تکرار شده است و به جای درمان علت و ریشه تورم، همواره، مبارزه با معلول مورد توجه بوده‌است. به طور مثال شکر فروش، قندفروش و... را به خاطر گرانفروشی فلک می‌کردند. دولتی که با ریخت و پاش‌های خود، سبب ایجاد کسری بودجه و سپس تورم شده‌است، در ظاهر با کسانی که گران‌فروشی می‌کنند، مبارزه می‌کند. در حالی که علم اقتصاد

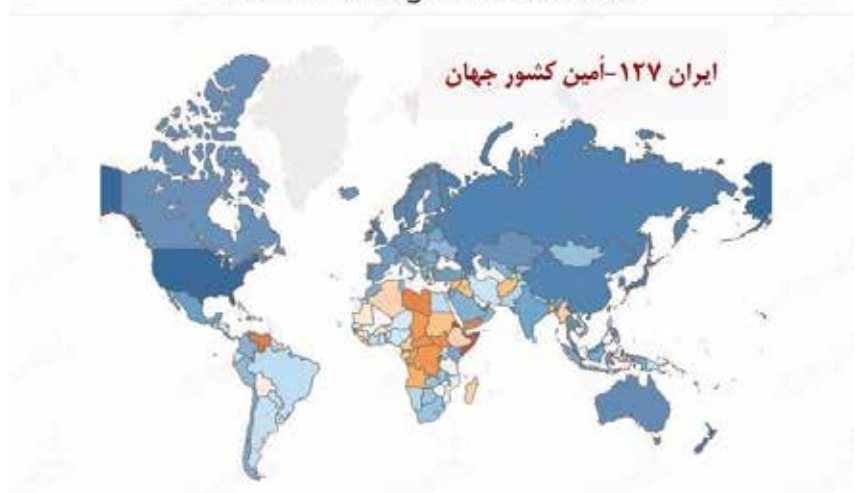
مطابق آمارهای جهانی، ایران رتبه ۱۷۸ جهان در شاخص راه‌اندازی کسب و کار را دارد. انحصار به طور مستقیم رفاه مردم را نشانه گرفته، اشتغال را کاهش داده و شکاف بهره‌وری نیروی کار را افزایش داده است. از سوی دیگر، انحصارها، به واسطه قانون‌های مجوزدهی، بازار سیاه مجوزها را داغ‌تر می‌کنند. لازمه رفع انحصار در کشور، سلب مجوزدهی از صنوف و دولت، اجرای درست قوانین، اصلاح قوانین ایجاد کننده انحصار و صیانت از رقابت در بازارهای مختلف توسط شورای رقابت به عنوان متصدی اصلی انحصارزدایی در کشور است.

برنامه اقتصاد ایران در گذار از بحران هر هفته چهارشنبه ساعت ۲۰ بصورت زنده از صفحه اینستاگرام اقتصاد آنلاین و با حضور محمداصادق حسینی و علی مروی، کارشناسان اقتصاد ایران پخش می‌شود و به بررسی مسائل اقتصاد ایران می‌پردازد. قسمت سوم این برنامه که ۱۲ آذر ۱۳۹۹ برگزار شد، به موضوع انحصار و قیمت‌گذاری در ایران پرداخته‌است.

داستان انحصار در ایران، تنها منحصر به بازتوزیع منابع نیست؛ بلکه داستان غل‌وزنجیر کردن فضای کسب و کار است. مطابق آمارهای جهانی، ایران رتبه ۱۷۸ جهان در شاخص راه‌اندازی کسب و کار را دارد و نتیجه مستقیم آن، چیزی جز فرار مغزها نبوده است. انحصار به طور مستقیم رفاه مردم را نشانه گرفته است. نگاهی به آمارهای سرانه پزشکی، دندان پزشکی، وکالت، سردفتری و... در ایران و مقایسه آن با وضعیت جهان، گواهی بر این مدعا است. از سوی دیگر، انحصار و انحصارگری به شدت، شکاف بهره‌وری نیروی کار را افزایش داده‌است؛ مسأله‌ای که محصول نبود فضای رقابتی در بازار کار است. انحصارها همچنین، به واسطه قانون‌های مجوزدهی، هر روز بازار سیاه مجوزها را داغ و داغ‌تر می‌کنند؛ قانون‌هایی که خلاف اصالت‌شان عمل می‌کنند.

قبل از ورود به بحث، بهتر است چند گزاره

Ease of Doing Business Score

ایران ۱۷۸-امین کشور جهان

داشته باشد و در آزمون نیز موفق شود، اما به دلیل وجود ظرفیت محدود، برای مدت طولانی، در صف ورود به آنها منتظر بماند. نمونه دیگری از انحصارهای قانونی، مجوزهایی است که وزارتخانه‌های مختلف به بنگاه‌های اقتصادی در حوزه‌های مختلف می‌دهند. برای مثال وزارت صنعت، معدن و تجارت، برای صادرات و وزارت آموزش و پرورش، برای مؤسسه‌های آموزشی مجوز می‌دهند. نکته جالب توجه این است که بیشتر این مجوزها به بازنشستگان همین نهادها داده می‌شود.

تعرفه‌ها

ایجاد نظام تعرفه‌ای غیرهوشمند به اسم حمایت از تولید داخلی، در عمل باعث شده بازار داخل را تضمین شده در اختیار تولیدکننده قرار دهیم. به عنوان نمونه می‌توان به تعرفه گذاری واردات خودرو اشاره کرد که منجر به ایجاد انحصار برای تولیدکنندگان داخلی شده است.

تبانی قیمتی

در حالت‌های پیشرفته‌تر انحصار، ممکن است چند تولیدکننده بزرگ با هم تبانی کرده و بقیه رقبای خود را از صحنه خارج کنند و اجازه ورود فرد دیگری را ندهند. در ایران حاکمیت پارادایم مجوزمحوری انقدر گسترده است که این نوع انحصار اتفاق نمی‌افتد.

بسیاری از اوقات مجوزهای قانونی با دلایلی به ظاهر زیبا صادر می‌شود. دلایلی نظیر اینکه شکوفا شدن اقتصاد، صیانت از مال، جان و ناموس مردم، نیازمند نظارت دولت و نهادهای تخصصی است و لازمه این کار، مجوزدهی دولت است. گرچه این استدلال‌ها ظاهر خوشایندی دارند؛ اما در عمل، همین ساختار مجوزدهی نتیجه عکس دارد و برخلاف همین توجیهات عمل می‌کند. در ادامه به چگونگی عملکرد مخرب مجوزدهی اشاره خواهد شد.

تبعات انحصار

انحصار به معنای کنترل ورود مردم به کسب و کارهاست و سبب افزایش هزینه مبادلاتی می‌شود. افزایش هزینه مبادلاتی به این معناست که هزینه کار و تجارت و تولید افراد بالاتر

و تجربه جهان و ایران ثابت کرده، ریشه تورم جای دیگری است. عدم حصول نتیجه در کنترل تورم با مجازات گرانفروشی، خود گواه این مدعاست. سیاستمداران باید جلوی هزینه‌ها و کسری بودجه دولت‌ها را بگیرند. رشد بودجه، رشد مداوم هزینه‌های دولت، خرج کردن درآمدهای نفتی، تنها به معنای فریب مردم است. چرا که با افزایش بودجه، دولت به دنبال هزینه‌های موقت برای مردم و جلب رضایت مقطعی آنها است. اما بعد از آن، تورم‌های کمرشکن، کمر اقتصاد کشور را خواهد شکست.

اغلب کشورهای جهان برای کنترل تورم یا به صورت ریشه‌ای با آن برخورد می‌کنند و یا اینکه مانند ایران قیمت را سرکوب می‌کنند و اجازه ورود هر فردی را به هر حرفه‌ای نمی‌دهند. دولت‌ها با این دوکار، در عمل مردم را گمراه می‌کنند. این رفتار گرچه در کوتاه مدت (۳ تا ۴ ماه) ممکن است مطلوبیت ظاهری داشته باشد، اما در بلند مدت اثرات بسیار مخربی در اقتصاد برجا می‌گذارد و بنیان‌ها و رشد اقتصادی را از بین می‌برد.

انحصار چیست؟

انحصار به معنای ممانعت از ورود به بازار ارائه خدمات، برای کسی است که صلاحیت ورود به آن بازار را داشته باشد. انحصار عموماً می‌تواند بر اثر مجوزهای قانونی، تعرفه‌ها و تبانی قیمتی ایجاد شود که در ادامه برای هر یک از این عوامل توضیحاتی ارائه می‌شود.

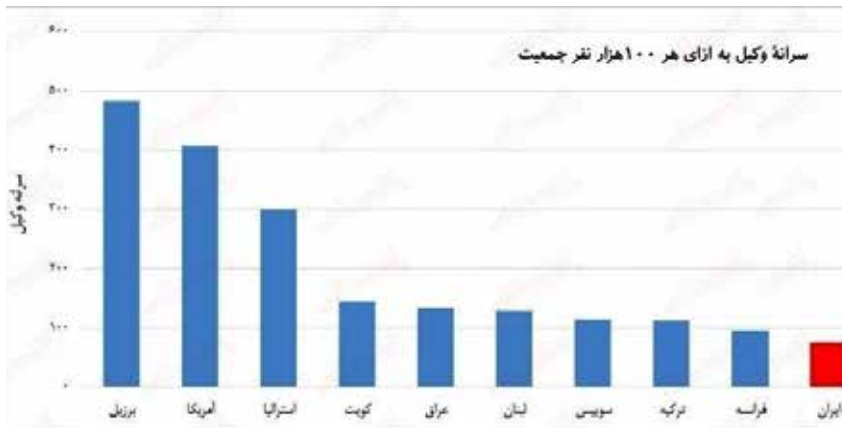
مجوزهای قانونی

برخی از مجوزهای کسب و کار توسط صنف مربوط به هر کسب و کار ارائه می‌شود. به عنوان مثال اگر کسی بخواهد وارد شغل مربوط به طلا، لوازم خانگی، نانوایی، آشپزخانه و... شود، حتماً باید از صنف مربوط به خود مجوز بگیرد. در چنین حالتی به دلیل وجود تعارض منافع، صدور مجوز دشوار می‌شود؛ چراکه افرادی که در صنف مرتبط اشتغال دارند، تمایلی ندارند رقیب جدیدی وارد بازار کار آنها شود.

از سوی دیگر برای صدور مجوز حرفه‌هایی مانند وکالت، سردفتری و پزشکی که اندکی ظاهر پیشرفته‌تری وجود دارد، آزمون برگزار می‌شود. اما نکته مهم در این حرفه‌ها وجود محدودیت ظرفیت است. در این حالت ممکن است کسی واقعاً شایستگی دریافت مجوز را

جدول ۱- وضعیت موجود و ظرفیت اشتغال پزشکی، دندانپزشکی، وکالت و سردفتری (واحد نفر)

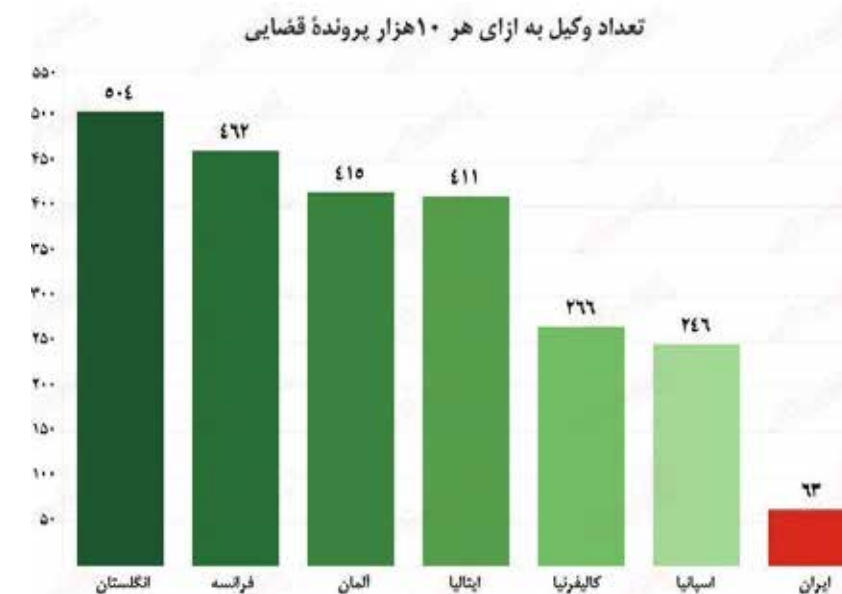
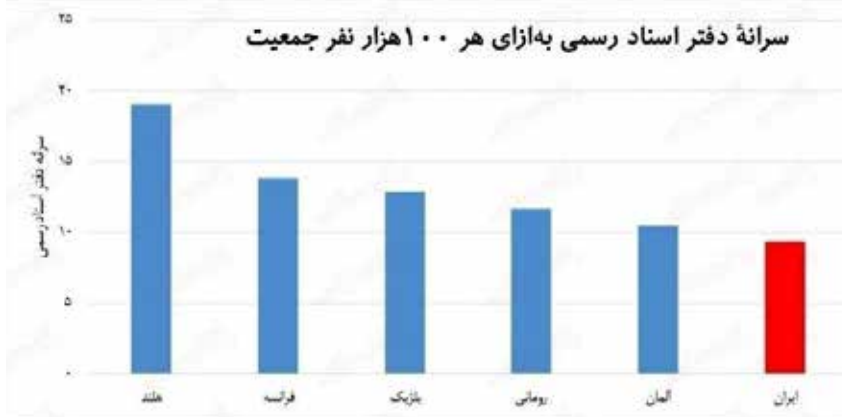
عنوان شغل	سرنه	واحد سرنه	تعداد فعلی	سرنه مطلوب	تعداد مطلوب	تعداد مورد نیاز جهت رسیدن به شاخص مطلوب	تعداد شغل	ظرفیت اشتغال کل
وکیل	۷۶	هر ۱۰۰ هزار نفر	۶۰۹۹۶	۱۲۰	۱۸۲۰۰۰	۱۲۱۰۰۰	۱۲۳۰۱۲	۵۱۴۰۱۶
سردفتری	۷۵۲	هر ۱۰۰ هزار نفر	۷۶۱۷	۱۳	۱۰۴۰۰	۲۷۸۳	۱۶۶۸۸	۱۹۵۷۹
پزشک	۱/۸۱	هر ۱ هزار نفر	۱۲۸۰۰۰	۳	۱۲۰۰۰۰	۱۱۲۰۰۰	۱۲۴۰۰۰	۲۳۶۰۰۰
دندان‌پزشک	۲۵/۸۱	هر ۱۰۰ هزار نفر	۲۸۲۸۰	۷۰	۵۶۰۰۰	۲۷۵۲۰	۲۷۵۲۰	۵۵۰۲۰
مجموع اشتغال			۱۲۵۰۹۳		۲۹۸۲۰۰	۱۷۳۲۰۰	۶۱۱۱۳۰	۹۳۶۶۷

جمع کردن ظرفیت اشتغال تنها در این چهار حرفه، حدود یک میلیون ظرفیت اشتغال در کشور ایجاد خواهد شد. این در شرایطی است که مطابق آمارها، ایران کشوری است که جمعیت جوان بی کار بسیار زیادی دارد. بر مبنای محاسبات اقتصادی حتی اگر نرخ متوسط رشد ایران در ۲۰ سال آینده، ۶ درصد هم باشد، باز هم سه تا پنج میلیون بی کار قطعی خواهیم داشت.

نمودارهای پایین سرانه و کلا و سردفتران را در هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت نشان می دهد. ایران یکی از پایین ترین سرانه های وکیل در دنیا را دارد که حدود ۷۶ نفر است.

این در حالی است که تعداد و کلا تنها از لحاظ سرانه کم نیست بلکه همانطور که شکل زیر نشان می دهد نسبت تعداد و کلا به ۱۰ هزار پرونده قضایی در ایران نیز، در مقایسه با کشورهای دیگر بسیار پایین است. در ایران به ازای هر ۱۰ هزار پرونده قضایی ۶۳ وکیل وجود دارد، در حالی که در انگلستان این تعداد بیش از ۵۰۰ وکیل و در فرانسه بیش از ۴۰۰ وکیل است.

می رود و تعداد کمتری توان انجام آن کارها را پیدا خواهند کرد. بنابراین به محیط کسب و کار آسیب می رساند. در شکل زیر شاخص سهولت کسب و کار در جهان را مشاهده می کنیم. ایران رتبه ۱۲۷ جهان در حوزه سهولت کسب و کار را دارد. شرایط ما در این شاخص از عربستان، هند، چین، روسیه، کشورهای اروپایی، غالب کشورهای آمریکای لاتین و حتی برخی کشورهای آفریقایی بدتر است و تقریباً شبیه به پاکستان هستیم.

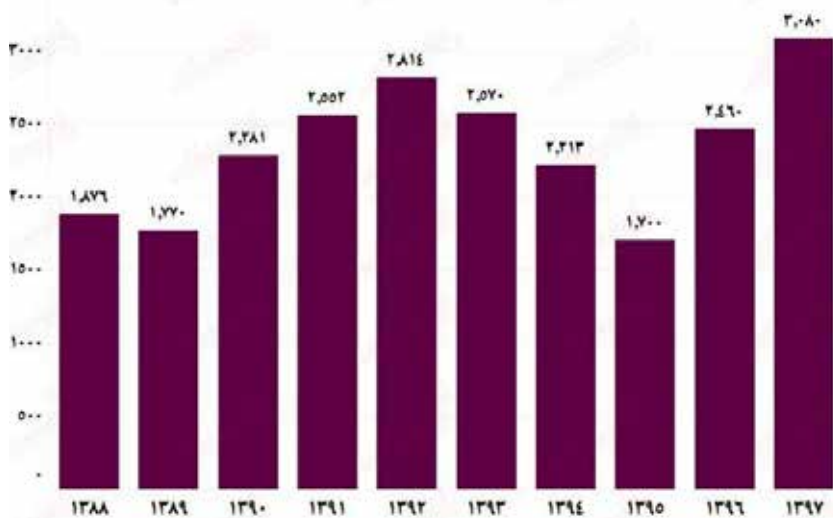
نمودار پایین نیز شاخص شروع کسب و کار در جهان را به تصویر می کشد. این شاخص نشان می دهد چه مدت زمانی طول می کشد تا فردی کسب و کار خود را آغاز کند. متأسفانه در این شاخص، ایران با رتبه ۱۷۸ وضعیت نامناسبی در جهان دارد.

با مقایسه دو نمودار بالا، می بینیم که در شاخص سهولت کسب و کار، وضع ایران شبیه کشورهای نظیر پاکستان و بدتر از ترکیه و عربستان بود؛ اما در شاخص راه اندازی کسب و کار، وضعیت ایران از عراق نیز بدتر است.

پنجره جمعیتی ایران از حدود ۲۰ سال پیش باز شده است و تا ۱۴۲۰ هم این پنجره باز خواهد ماند. اگر تا ۲۰ سال آینده موانع کسب و کار بر طرف نشود و با آزادی و ایجاد سهولت در کسب و کارها، اجازه ورود نسل تحصیل کرده جوان به بازار کار داده نشود، مشکلات کشور دوچندان خواهد شد و فرصت پنجره جمعیتی را به تهدیدی بسیار بزرگ بدل خواهد کرد که بعد از ۱۴۲۰ خودش را نشان می دهد. جدول زیر، وضعیت موجود و ظرفیت بالقوه اشتغال پزشکی، دندان پزشکی، وکالت و سردفتری در ایران را نشان می دهد.

همان طور که جدول نشان می دهد، سرانه وکیل در ایران، حدود ۷۶ وکیل به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر است. در حالی که متوسط سرانه مطلوب وکیل در دنیا، ۲۴۰ وکیل برای هر ۱۰۰ هزار نفر است. سرانه سردفتری نیز در ایران، حدود ۱۰ سردفتر، برای هر ۱۰۰ هزار نفر است؛ حال آنکه سرانه سردفتری مطلوب در جهان، ۱۳ سردفتر به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر است. این وضعیت درباره پزشکی و دندان پزشکی هم وجود دارد. نگاهی به ستون آخر جدول بالا نشان می دهد اگر بخواهیم در حوزه وکالت، به سطح متوسط دنیا برسیم، به بیش از ۵۲۰ هزار نفر وکیل نیاز داریم. با

تعداد وکلای جذب شده (آمار ظرفیت اعلامی از سوی کانون های وکلا)

بدتر نشد، بلکه به دلیل افزایش کیفیت و کاهش قیمت، تقاضای خدمات و در پی آن درآمد راننده‌ها افزایش داشت. از سوی دیگر، در شرایط رکودی فعلی، بخش قابل توجهی از افرادی که شغل‌شان را از دست داده بودند، توانستند شغل پیدا کنند.

با ایجاد انحصار، افرادی که بازار را در دست دارند، خود را بدون رقیب می‌بینند. از این رو، برای نوآوری و افزایش بهره‌وری، انگیزه‌ای ندارند. در حالی که تقریباً در همه بازارها انحصار وجود دارد، شکاف بهره‌وری در ایران با کل دنیا و به خصوص کشورهای پیشرفته، روز به روز در حال بزرگ‌تر شدن است. مثال ساده برای شکاف بهره‌وری خودروسازها هستند که ابزار تعرفه برای آنها ایجاد انحصار کرده و سبب کاهش بهره‌وری و گروگان گرفتن مصرف‌کننده داخلی توسط آنها در سال‌های اخیر شده است.

از سوی دیگر، ایجاد انحصار، خود به خود سبب تشکیل بازار سیاه و حتی ارائه خدمات، بدون اخذ مجوز می‌شود. افرادی که مجوز دارند در بازار رسمی و افرادی که مجوز ندارند در بازار غیررسمی فعالیت می‌کنند. این امر برخلاف آنچه سیاست‌گذار به دنبال آن بود، به طور طبیعی باعث افزایش قیمت‌ها می‌شود. علاوه بر این وجود بازار غیررسمی سبب ایجاد فساد، عدم نظارت، ایجاد هزینه مبادلاتی بسیار بالا و هزاران مشکل دیگر می‌شود و نتیجه آن، قربانی کردن رفاه مردم در همه نسل‌هاست. به طور مثال، با انحصاری که در حرفه وکالت وجود دارد، وکالت در ایران امری پیشرفته نیست. به این معنا که در ایران بنگاه‌های حرفه‌ای وکالت وجود ندارند که بتوانند در سطح جهانی رقابت کرده و رعایت حقوق شهروندی در کشور را تضمین کنند. مثال ساده‌ای از رعایت حقوق شهروندی، عدم تاخیر هواپیماها در کشور آلمان است. در آلمان به صورت تخصصی شرکت‌های حقوقی وجود دارد که کارشان احقاق حقوق مسافرانی است که هواپیمای آنها تاخیر داشته است.

انحصار در وکالت باعث شده تا کمترین تعداد افراد امکان اشتغال در این حرفه را داشته باشند و انحصار برای عده خاصی حفظ شود تا آن‌ها درآمد بیش‌تری کسب کنند.

در ادامه نمودار زیر تعداد وکلای جذب شده در سال را نشان می‌دهد. آمار منتشر شده از سوی کانون‌های وکلا نشان می‌دهد، سالانه حدود ۳۰۰۰ نفر وکیل جذب می‌شود. این در حالی است که بین ۳۰۰ تا ۷۰۰ هزار نفر از فارغ‌التحصیلان رشته حقوق از داشتن شغل محروم هستند. این موضوع علاوه بر اشتغال، بر روی عدالت نیز اثرگذار است. بنابر قولی، ۹۰ درصد پرونده‌های قضایی در ایران، وکیل ندارند بنابراین احتمال تضییع حق افرادی که وسع مالی خوبی ندارند، بالا می‌رود.

موضوع انحصار تنها به وکالت مربوط نمی‌شود. وضعیت ایران در حرفه پزشکی هم به همین صورت است. گرچه پزشکی در همه جای دنیا کمابیش انحصاری است؛ اما نمودار زیر نشان می‌دهد ایران یکی از پایین‌ترین سرانه‌ها را در حرفه پزشکی دارد.

این وضع درباره سرانه دندان پزشکی هم وجود دارد و ایران در مقایسه با متوسط جهانی و بقیه کشورهای وضعیت مطلوبی ندارد. ممکن است این تصور ایجاد شود که به اندازه کافی نیروی تحصیل کرده آماده به کار در کشور وجود ندارد. اما آمار بیکاری به تفکیک مقاطع مختلف تحصیلی نشان می‌دهد بیشترین میزان بیکاری مربوط به مقطع کارشناسی است. نمودار زیر نشان‌دهنده این موضوع است.

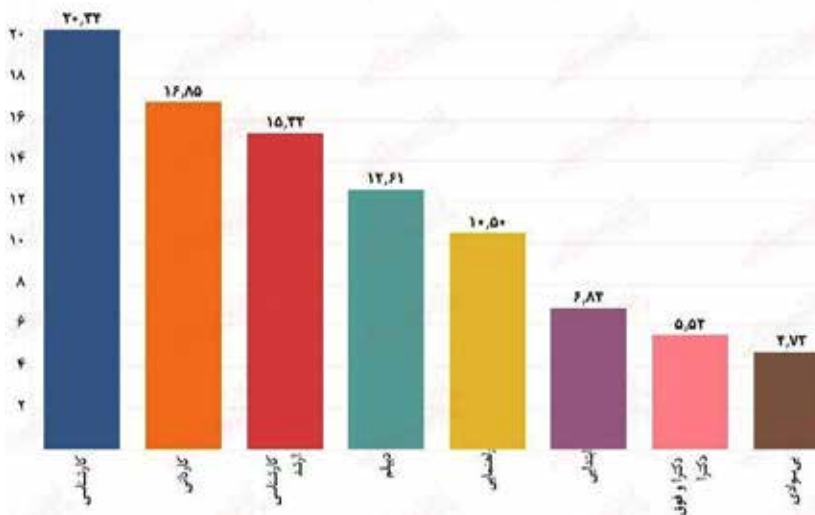
پس از مقطع کارشناسی، مقطع کاردانی بیشترین تعداد بیکاری را دارد. کارشناسی ارشد در رتبه سوم بیکاری و دیپلم در رتبه چهارم قرار دارد. نکته قابل توجه نمودار بالا این است که در این بین، بی‌سوادان کمترین نرخ بیکاران را دارند.

انحصار علاوه بر کاهش نرخ اشتغال، کیفیت خدمات را نیز به شدت کاهش می‌دهد. برای ملموس شدن این بحث، باید به مثال تاکسی‌های اینترنتی توجه کرد. مثال تاکسی‌های اینترنتی به خوبی نشان می‌دهد که وقتی انحصار برداشته می‌شود، برای انحصارگران هم منفعت به همراه دارد. از زمانی که تاکسی‌های اینترنتی راه‌اندازی شد، انحصار افرادی که آژانس سنتی داشتند برداشته شد. اما در واقع وضعیت راننده آژانس‌هایی که در این پلتفرم‌ها بودند نه تنها

سرانه پزشک به ازای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت (منبع: سازمان بهداشت جهانی)

نرخ بیکاری به تفکیک مدرک تحصیلی

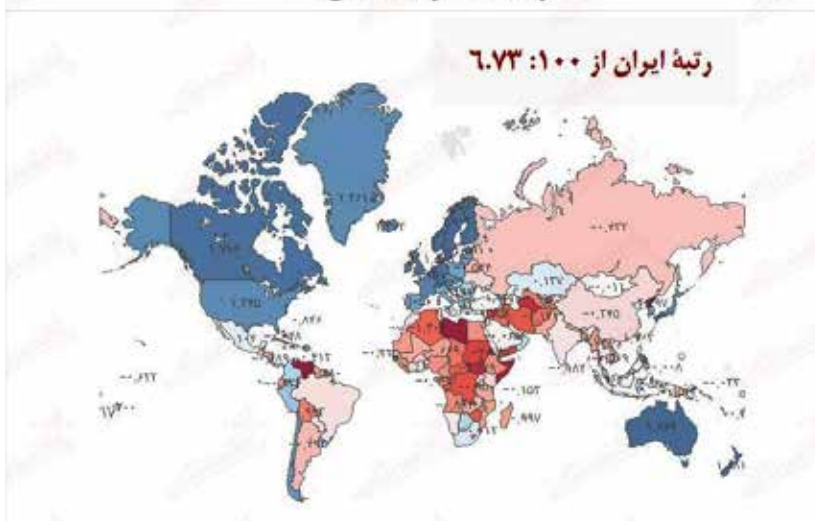

بر اساس مطالبی که گفته شد، می توان دریافت که حرکت به سمت رفع انحصارها در ایران، نه یک انتخاب بلکه یک اجبار است و تنها با رفع انحصارها و ایجاد فرصت های گسترده برای جوانان، شاید شانس داشته باشیم که در ۲۰ الی ۳۰ سال آینده به جرگه کشورهای پیشرفته در جهان برسیم. اگر بخواهیم در مسیر رفع انحصار حرکت کنیم، باید پارادایم مجوزدهی را به سمت پارادایم گواهی نامه دهی تغییر دهیم. درست مانند گواهینامه رانندگی که هر کس قوانین را می داند و مهارت رانندگی کردن دارد، گواهینامه می گیرد. چنین شخصی می تواند رانندگی کند و در صورت تخلف جریمه می شود و حاکمیت کاری به ترافیک و اشباع بازار و... ندارد. هر چند رانندگی نیز مانند پزشکی و وکالت با جان و مال و ناموس مردم در ارتباط است. به طور کلی می توان گفت مجوزهای کسب و کار باید در یک اقدام جدی از صنوف و دولت گرفته شود.

علاوه بر آنچه گفته شد، اصلاح برخی قوانین نیز ضرورت دارد. ماده ۷ سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، تصریح دارد که به بهانه هایی مانند اشباع بازار، حدود صنفی و... نباید برای اعطای مجوز ممانعت به عمل آورد. اما ایراد اصلی این است که این قانون را به روش های مختلف تفسیر کرده و از آن فرار می کنند.

فلسفه وجودی شورای رقابت به عنوان یکی از متصدیان اصلی انحصارزدایی در کشور، صیانت از رقابت در بازارهای مختلف است؛ در حالی که بخش قابل توجهی از وقت شورای رقابت صرف کارهایی مانند قیمت گذاری خودرو می شود یا با مداخله نابجا، برای توزیع عادلانه رانت تفاوت قیمت خوردو، پروژه قرعه کشی را راه اندازی می کند. شورای رقابت باید با مطالبه و پیگیری مردم احیا شده و پیگیر رفع انحصار در تک تک بازارهای مهم و اثرگذار در کشور باشد.

Regulatory Quality

در حال حاضر این تصور نادرست در کشور شکل گرفته و مفهوم تنظیم گری را با قیمت گذاری و دادن مجوز انحصاری آمیخته کرده است. این در حالی است که نمره ایران در شاخص جهانی کیفیت تنظیم گری کمتر از ۷ درصد است. نمودار زیر، جایگاه ایران را در این شاخص در جهان نشان می دهد. این جایگاه نمره پارادایم مجوز محوری در کشور است.

چرا انحصار شکل می گیرد و از بین نمی رود؟

انحصارها عموماً، حاصل تعادل های اقتصاد سیاسی کشورها هستند. یعنی اقتصاد و سیاست کشورها و منافع افراد ذی نفع، سبب ایجاد و تعادل انحصارها می شوند. به گفته استیگلز، انحصارگران غالباً گروه متمرکز پرفشار با لابی های گسترده ای هستند که تریبون دارند و صدایشان را به سیاست گذار و مردم می رسانند. ولی مصرف کنندگان متضرر این صدا را نداشته، متفرق هستند و امکان هماهنگی با هم را ندارند تا بتوانند علیه منافع انحصارگرها وارد عمل شوند. این امر، فضا و شرایطی را می سازد که امکان شکل گیری کمپین های مختلف را از بین می برد.

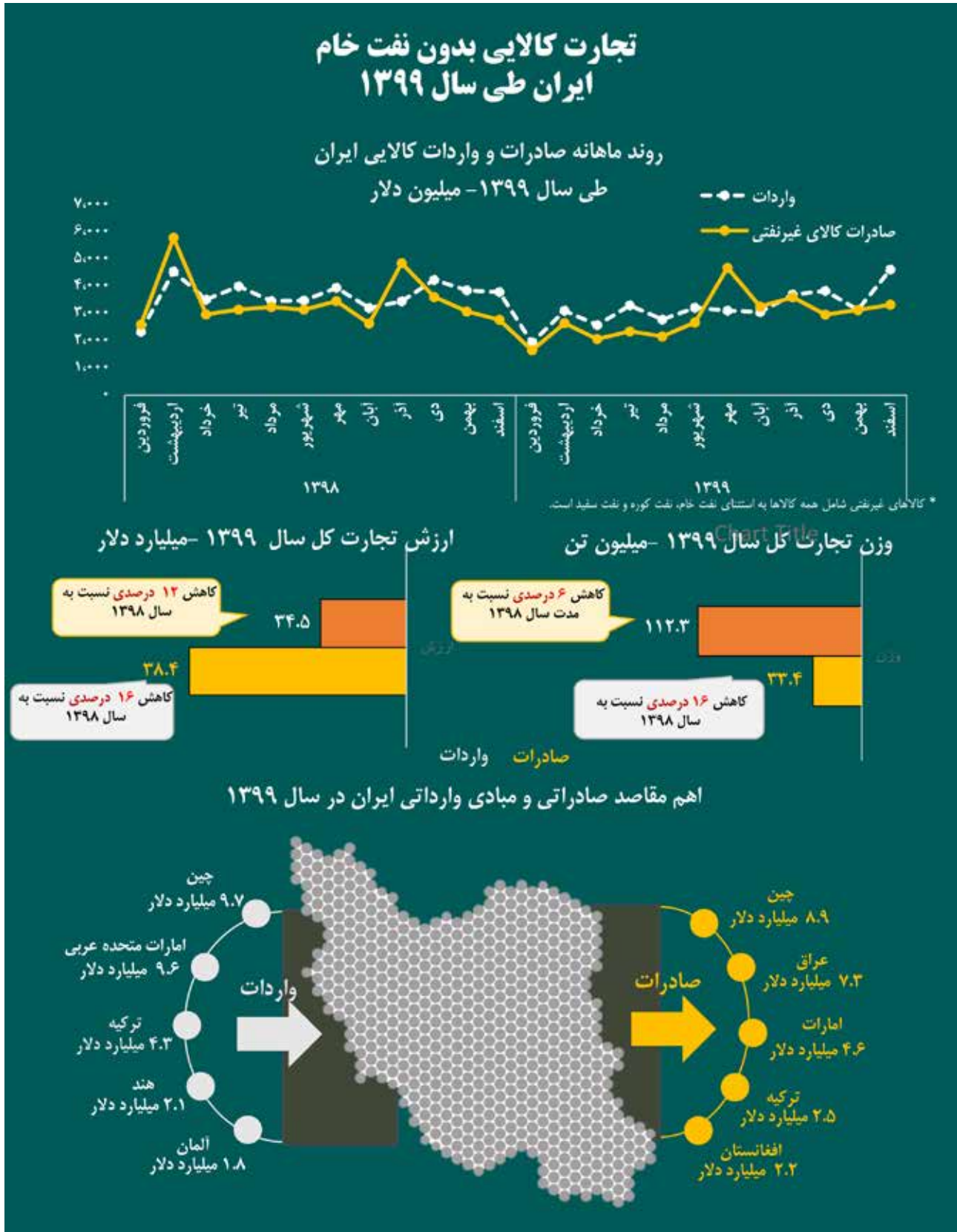
در ادبیات انحصار پدیده ای تحت عنوان تسخیر سیاسی وجود دارد. به این معنا که افرادی نظیر نمایندگان مجلس که قرار است این انحصارها را بردارند و قوانین مرتبط به آن را اصلاح کنند، عموماً خودشان ذی نفع آن هستند. به عنوان نمونه اگر قرار باشد دولت لایحه ای برای اصلاح نظام سلامت به مجلس بدهد، چون وزارت بهداشت و پزشکان متولی آن هستند و از طرفی در زمان ورود به مجلس به کمیسیون مرتبط با پزشکان می رود، قانون توسط ذی نفعان تصویب خواهد شد.

مثال دیگر این بحث طرح آزمون و پذیرش وکالت بود، که در مجلس قبل، وارد کمیسیون حقوقی و قضایی متشکل از وکلای مجلس شد. نکته جالب این بود که مسئول این طرح، خود عضو کانون وکلای بود و رسماً در جمع وکلای گفته بود که اجازه نخواهیم داد ظرفیت گذاری در جذب وکالت حذف شود. بنابراین این گونه مسائل سبب شده اقتصاد سیاسی برداشتن برخی از این انحصارها به شدت پیچیده شود.

چه باید کرد؟

خلاصه وضعیت تجارت سال ۱۳۹۹

در این اینفوگرافیک خلاصه وضعیت روند ماهانه تجارت کالای بدون نفت خام کشور طی سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ بررسی شده است. براساس آمار گمرک، کل تجارت ایران طی سال ۱۳۹۹ حدود ۱۴۵,۷ میلیون تن به ارزش ۷۳ میلیارد دلار بوده که از این میزان ۱۱۲,۳ میلیون تن به ارزش ۳۴,۵ میلیارد دلار مربوط به صادرات بدون نفت خام و ۳۳,۴ میلیون تن به ارزش ۳۸,۴ میلیارد دلار مربوط به واردات است.

کسب و کار محوری به جای مجوز محوری در سال ۱۴۰۰

۱۲۴۵ مجوز رسمی وجود دارد که بر روی درگاه مجوزهای رسمی کشور ثبت شده‌اند که پس تمام این مجوزها قانون وجود دارد بنابراین اگر یک مدیر دولتی هم بخواهد مجوزی را تسهیل کند، قانون این اجازه را نمی‌دهد و امکان تسهیل این فرایند عملاً وجود ندارد. در صورتی که وقتی صحبت از مانع زدایی می‌شود، لازم است که بخشی از قوانین بازنگری شوند.

رئیس مرکز ملی مطالعات پایش و بهبود محیط کسب و کار ادامه داد: به جای وضع قانون جدید که باعث افزایش بار تورم قانون می‌شود، نهضت جدی لازم است تا قوانینی را که با یکدیگر در تضاد و تقابل هستند، حل کنیم و سامان دهیم.

او با بیان اینکه در سال ۹۹ یک سری از مقرره‌ها را حذف کردیم و توانستیم یک سری از رویه‌ها را بهبود بخشیم، ادامه داد: اقدامات برای بهبود فضای کسب و کار در سال ۱۴۰۰ باید فراتر از مقررات زدایی باشد و باید بتوان موانع قانونی را برطرف کرد که کار ساده و سهلی نیست.

فیروزی درباره تعدد مجوزها برای راه‌اندازی یک کسب و کار اظهار داشت: تعدد مجوزها بسته به نوع کسب و کار متفاوت است. برای مثال برای راه‌اندازی سوپرمارکت متقاضیان باید از اتحادیه اصناف مجوز دریافت کنند اما برای راه‌اندازی اقامتگاه بومگردی چیزی حدود ۳۰۰ تا ۳۵۰ مدرک و مجوز نیاز است و برای ارایه مجوزهای مورد نیاز برای تجارت فرامرزی حدود ۲۲ دستگاه دخیل هستند.

وی گفت: برای ارایه مجوزها دستگاه‌ها را به یکدیگر زنجیر و قلاب کرده‌ایم و مانند چرخ دنده‌هایی شده‌اند که کنار هم می‌توانند حرکت

رئیس مرکز ملی مطالعات پایش و بهبود محیط کسب و کار می‌گوید امسال باید اذهان را به سمت کسب و کار محوری سوق دهیم و نه مجوز محوری.

سنت نام‌گذاری سال جدید از سوی رهبری ۲۲ ساله و سال ۱۴۰۰ با عنوان «تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها» نام‌گذاری شد. سال‌های پی‌درپی انتخاب عنوانین اقتصادی نشان‌دهنده اهمیت مسائل اقتصادی و در اولویت بودن آن در این دوره‌ها بوده‌است. اما در بین موضوعات اقتصادی در همه این سال‌ها آنچه که بر آن بسیار تاکید شده بحث تولید است و نکته حایز اهمیت در نام‌گذاری امسال بحث فراهم‌سازی بستر تولید محسوب می‌شود؛ اینکه تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران به این نتیجه رسیده‌اند که رونق باجهش تولید بدون پشتیبانی و رفع موانع امکان‌پذیر نیست.

به خوبی می‌دانیم در شرایط تنگنای تحریم‌وی‌پولی دولت، قلب اقتصاد کشور در بنگاه‌های تولیدی و کارخانه‌های تپ‌و‌این خطوط تولید هستند که می‌توانند در این اوضاع نامطلوب، به اشتغال‌زایی و بهبود معیشت مردم کمک کنند اما گاهی اوقات خود تحریمی‌ها مانع از ادامه و تکرار این ضربان در خط تولید می‌شوند که یکی از مهم‌ترین‌ها، قوانین و مقررات زائد، تکراری و متضاد در محیط کسب و کار هستند. طبق گزارش ارایه شده از سوی اعضای اتاق بازرگانی که در خط مقدم تولید و فعالیت‌های اقتصادی هستند؛ ۱۸۲ هزار مقرر قانونی متورم در کشور وجود دارد که در بسیاری از موارد این مقررات تکراری، متضاد، مبهم و به‌طور موسع تفسیر پذیرند. بنابراین قانون‌گذار مجاب به بازنگری و حذف برخی از این قانونی و مقررات شد و قانون اصلاح مواد ۱، ۶ و ۷ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ مصوب تیرماه ۱۳۹۲، ماده ۵۷ قانون رفع موانع تولید مصوب اردیبهشت ۱۳۹۴، و تشکیل هیات مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار ماموریت ساماندهی مقررات دست و پاگیر و کوتاه شدن مسیر صدور مجوزها را دارند.

حذف مقررات زائد برای بهبود فضای کسب و کار تاکید تمام مسئولان و حتی قانون‌گذار است اما اقدام ساده‌ای نیست. مهر ماه سال گذشته «اسحاق جهانگیری» معاون اول رئیس‌جمهوری ضرب‌الاجل سه‌ماهه برای حذف مقررات پر تکرار تعیین کرد و مکانیزم‌های حذف مقررات زائد و دست و پاگیر به تصویب کارگروه جهش تولید رسید. در طول سال ۹۹ با شعار جهش تولید، اتفاقات مثبتی برای حذف مقررات دست و پاگیر افتاد و یکی از مهم‌ترین اقدامات دولت برای تسهیل فرایندها، کوتاه شدن زمان اخذ مجوزها بود که اهمیت آن کمتر از حذف مقرره‌های اضافی نیست.

نیاز به نهضت حذف قوانین متضاد و مقرره‌های زائد

علی فیروزی، رئیس مرکز ملی مطالعات پایش و بهبود محیط کسب و کار درباره اقدامات دولت برای حذف مقرره‌های زائد و بهبود شرایط موجود گفت: در سال گذشته ۶۷ جلسه کمیته تخصصی هیات مقررات زدایی و ۱۱ جلسه اصلی هیات مقررات زدایی برگزار کردیم که در این جلسات ۴۶ مقرر یا حذف یا اصلاح و یا تسهیل شدند به عبارت دیگر برای بهبود محیط کسب و کار ۴۶ حکم صادر شد.

وی تاکید کرد: موضوع مهمی که باید به آن توجه شود این است که در سال جدید دیگر عبارت مقررات زدایی به کار گرفته نمی‌شود بلکه هدف از این اقدامات مانع‌زدایی است.

فیروزی با بیان اینکه مانع‌زدایی بسیار وسیع‌تر از مقررات زدایی است، اظهار داشت: در حال حاضر

ادامه در صفحه ۲۹

شرکای تجاری ۱۴۰۰ ایران

سال ۱۴۰۰ نیز اعلام شد

به گفته زادبوم، هدف گذاری صادراتی در این سال ۴۹ میلیارد دلار است. این هدف گذاری در حالی اعلام شده که سال گذشته صادرات ایران به ۳۴/۵ میلیارد دلار رسید. بنابراین به نظر می رسد متولیان تجارت خارجی کشور این هدف گذاری را خوش بینانه انجام داده اند. علاوه بر این تعیین تکلیف رفع تعهد ارزی سال ۹۷ نیز خبر مهم دیگری بود که در این نشست اطلاع رسانی شد.

رئیس سازمان توسعه تجارت ایران از تصمیم گیری ستاد هماهنگی اقتصادی دولت برای صادر کنندگان دارای ایفای تعهد ارزی در سال ۹۷ خبر داد و گفت: صادر کنندگان دارای تعهد ارزی در سال ۹۷ اجازه واردات در مقابل صادرات یافتند.

زادبوم در بررسی چالش های مرتبط با حوزه صادرات غیر نفتی در سال ۱۴۰۰ گفت: در سال گذشته فراز و فرودهای صادرات بسیار بودند که از جمله مهم ترین آنها تعهدات ارزی است که چالش هایی را برای اکثر صادر کنندگان ایجاد کرد. در ۲۵ تیر ماه سال ۹۹ بسته سیاستی بانک مرکزی ابلاغ شد؛ ولی با توجه به اینکه نوع رفع تعهد صرفا شامل ارائه ارز نیمایی بود، این بخشنامه با اعتراض صادر کنندگان مواجه شد. وزارت صمت تلاش های زیادی را برای ایجاد تنوع در بازگشت ارز صادراتی و نوع ایفای تعهدات ارزی صادر کنندگان انجام داد که در نهایت، این تلاش ها منجر به صدور مصوبه ستاد هماهنگی اقتصادی دولت مشهور به مصوبه ۱۷۷ ستاد هماهنگی اقتصادی دولت بود که در آبان ماه سال ۹۹ تصویب و ابلاغ شد.

به گفته زادبوم، این مصوبه آرامشی را به فضای صادرات و صادر کنندگان باز گرداند؛ چرا که بر اساس آن می توانند برای سال ۹۹ از روش های متنوع تامین ارز استفاده کنند؛ ضمن اینکه هر صادر کننده ای که از ابتدای سال ۹۸ تعهد داشته باشد، اجازه یافته تا به صورت واردات در مقابل صادرات، ایفای تعهد ارزی کند؛ ضمن اینکه واردات بازار اشخاص نیز آزاد شد.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: مصوبه ۱۷۷ ستاد هماهنگی اقتصادی دولت در نگاه اول، بیانیه ای برای وارد کنندگان به نظر می رسد، ضمن اینکه وقتی صادر کنندگان هم به این ابلاغیه نگاه می کنند، ممکن است بیشتر آن را وارداتی بدانند؛ به همین دلیل قرار شد تا برخی بازنگری ها در آن صورت گیرد. در واقع کمیته ماده دو، مصوبه ۱۷۷ را جایگزین بسته سیاستی ۲۵ تیر ماه بانک مرکزی کرده بود تا بر اساس آن، مقررات پیچیده بخشنامه تیر ماه بانک مرکزی از بین برود؛ اما اشکالاتی در حوزه صادرات و واردات در این ابلاغیه وجود داشت که قرار شد با نظر بخش خصوصی برطرف شود.

زادبوم گفت: بر این اساس کمیته اقدام ارزی در سازمان توسعه تجارت با حضور سه اتاق بازرگانی تعاون و اصناف، سازمان امور مالیاتی، گمرک و بانک مرکزی تشکیل شد تا بسته ۱۷۷ که آرامشی را به صادر کنندگان و وارد کنندگان داده بود، مورد بازنگری قرار گرفته و تکمیل شود. او گفت: بر این اساس جلسات فشرده کمیته اقدام ارزی با حضور سه اتاق بازرگانی، تعاون و اصناف، سازمان امور مالیاتی، گمرک و بانک مرکزی آغاز شد تا جزئیات را در مورد بسته ۱۷۷ ستاد هماهنگی اقتصادی دولت پیشنهاد دهد و تعیین تکلیف گسترده ای در بخش های مختلف صادراتی و وارداتی صورت گیرد.

در این راستا بسته های آماده شد تا به ابلاغیه ۱۷۷ ملحق شود. این بسته پیشنهادی که با نظر اتاق بازرگانی تهیه شد، ۱۳ بند داشت و قرار بود در ستاد هماهنگی اقتصادی دولت تعیین تکلیف شود؛ اما در اواخر اسفند این بسته به همراه نمایندگان از ۵ عضو کمیته ماده دو در بانک مرکزی و با حضور معاون ارزی بانک مرکزی مورد بررسی قرار گرفت.

در این جلسه همچنین نماینده وزارت نفت، سازمان برنامه، وزارت اقتصاد و وزارت صمت بحث هایی را صورت دادند که در نهایت، ۱۳ بند به ۱۴ بند افزایش یافت. زادبوم گفت: یکی از مهم ترین اتفاقات اصلاحی

شرکای تجاری ایران با احیای برجام چه تغییری می کنند؟ متولیان تجاری تاکید کردند اگر محدودیت های بین المللی پابرجا باشد، تمرکز صادراتی ایران همچنان بر بازارهای همسایه به علاوه چین و هند خواهد بود؛ اما اگر برجام احیا شود، شرایط متفاوتی رقم خواهد خورد و دایره شرکای تجاری وسیع تر می شود. وضعیت صادرات در دو سناریوی خوش بینانه و بدبینانه تشریح شد.

جذب شرکای تجاری برای سال ۱۴۰۰ در دو سناریو از سوی رئیس سازمان توسعه تجارت اعلام شد. در صورتی که شرایط به همین منوال باقی بماند و محدودیت های بین المللی همچنان پابرجا باشد، تمرکز بر بازارهای همسایه به علاوه چین و هند ادامه خواهد داشت. اما در صورتی که گشایش های جدید ایجاد شود، دایره شرکای تجاری وسیع تر خواهد شد و کشورهای آفریقایی، اروپایی، آمریکای لاتین، اوراسیایی، اندونزی و ویتنام به لیست بازارهای هدف افزوده می شود.

این دو سناریو در حالی از سوی حمید زادبوم مطرح شده که فعالان اقتصادی تمرکز بر بازارهای همسایه را برای تجارت ایران خطرناک می دانند. آنها عنوان می کنند که چیدن تمام تخم مرغ ها در یک سبد اشتباه است و هر اتفاق کوچکی، صادرات ایران را به شدت تحت تاثیر قرار می دهد. این اظهارات با استناد بر آمار صادراتی که نشان می دهد حدود ۵۰ درصد صادرات ایران به چین و عراق صورت می گیرد، همزمان با تحریم های اقتصادی، لیست بازارهای هدف ایران نیز روز به روز آب رفت. تا جایی که در سال های اخیر فقط تمرکز بر ۱۵ کشور همسایه و دو کشور هند و چین به عنوان برنامه متولیان تجارت مطرح می شد. حال این موضوع به یکی از دغدغه های تجار تبدیل شده و به سیاستمداران در این باره هشدار می دهد. در نشست مجازی فعالان اقتصادی با رئیس سازمان توسعه تجارت که دوشنبه شب در کلاب هاوس برگزار شد، هدف گذاری صادراتی

این بسته این بود که پتروشیمی‌های ما خواستند از ارز صادراتی خود برای واردات تجهیزات مورد نیاز استفاده کنند که با نظر وزارت نفت، محقق شد.

زادبوم گفت: یکشنبه هفته جاری، ستاد هماهنگی اقتصادی دولت تصمیم گرفت تا برخی تصمیم‌گیری‌ها در رابطه با بندهای این بسته پیشنهادی ۱۴ بندی را به کمیته ماده دو بسپارد.

وی گفت: بر این اساس قرار شد تا مبنی بر مصوبه جلسه ستاد هماهنگی اقتصادی دولت در روز یکشنبه، کمیته ماده دو ظرف یک هفته موارد مطرحه را مورد تصمیم‌گیری قرار دهد که به همین دلیل بانک مرکزی در روز دوشنبه، جلسه‌ای را برگزار کرد؛ اما به دلیل عدم حضور وزرای صمت و اقتصاد، جلسه به روز شنبه هفته آینده موکول شده است.

وی ادامه داد: در مورد صادرکنندگان سال ۹۷ در ستاد هماهنگی اقتصادی دولت مصوب شده که بر اساس آن، صادرکنندگان سال ۹۷ نیز برای ایفای تعهدات خود اجازه واردات داشته باشند؛ یعنی واردات در مقابل صادرات برای صادرکنندگان دارای تعهد ارزی در سال ۹۷ مجاز شمرده خواهد شد.

وی اظهار کرد: شرایط برای صادرکنندگان شرایط سختی است به خصوص کسانی که با کشورهای همسایه کار می‌کنند. درست است که ما پشت میز نشستیم اما همه مشکلات صادرکنندگان را می‌بینیم و مسائل را از نزدیک لمس کرده‌ایم.

زادبوم گفت: کمیته اقدام ارزی فقط و فقط می‌خواهد روش‌های بازگشت ارز را تسهیل کند و حتی پرونده‌های تک‌تک صادرکنندگان را مورد بررسی قرار می‌دهد که این اتفاق مناسبی است. زادبوم در خصوص مهم‌ترین مسأله صادرات در سال‌های اخیر عنوان کرد: تنظیم بازار داخلی

مهم‌ترین موضوعی است که در سال‌های گذشته صادرات را تحت تاثیر قرار داده است. چرا که این مسأله در اولویت سیاست‌گذار قرار دارد و تصمیمات صادراتی بر اساس آن اتخاذ می‌شود. رئیس سازمان توسعه تجارت همچنین در مورد بازارهای هدف در سال ۱۴۰۰ دو سناریو مطرح کرد. به گفته او، برای توسعه صادرات در دوران تحریم‌های همسایه تمرکز کرده‌ایم که این موضوع به نفع مانیست. چون اگر مشکلی در روابط با این کشورها پیش آید صادرات به خطر می‌افتد. از این رو برای سال جدید دو سناریو وجود دارد؛ سناریوی خوشبینانه و سناریوی بدبینانه. در سناریوی خوشبینانه که با توجه به بهبود شرایط بین‌المللی و رفع تحریم‌ها رقم می‌خورد، تمرکز ما علاوه بر کشورهای همسایه به سمت کشورهای آفریقایی، اروپایی، آمریکای لاتین، اوراسیا، اندونزی و ویتنام خواهد بود. اما در سناریوی بدبینانه که همان تداوم تحریم‌ها و محدودیت‌ها خواهد بود، مجدداً بر بازارهای همسایه به علاوه هند و چین متمرکز می‌شویم.

او همچنین هدف گذاری صادراتی ایران در سال ۱۴۰۰ را ۴۹ میلیارد دلار اعلام کرد و از تصویب ۸۰۰ میلیارد تومان مشوق صادراتی در بودجه ۱۴۰۰ خبر داد که قرار است بیشتر صرف زیرساخت‌های صادراتی شود. در این نشست مجازی، حسین سلاح‌ورزی، نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران نیز از مداخله دولت در تجارت انتقاد کرد و گفت: مداخله سیاست‌گذار در سیاست‌های تجاری اختلال جدی را برای فعالان اقتصادی ایجاد کرده است.

سلاح‌ورزی گفت: البته از نیمه دوم سال گذشته وزارت صمت سعی در بازپس‌گیری اختیارات خود داشته است و امیدواریم در سال ۱۴۰۰ با توجه به تاکید بر مانع‌زدایی‌های سیاسی بر حل مسائل صادراتی شود. محمد لاهوتی، رئیس کنفدراسیون صادرات ایران هم با ابراز نگرانی از صدور بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌هایی که مانع جدی پیش‌روی تجارت خارجی و به خصوص صادرات در سال ۱۴۰۰ قرار می‌دهند، گفت: متأسفانه دولت در مورد فرصت‌طلبی صادرات، با صدور بخشنامه‌هایی کاملاً اشتباه فرصت‌سوزی کرده و این خطاها همچنان ادامه دارد.

به گفته این فعال اقتصادی، بعد از سه سال وضع پیمان‌سپاری ارزی، کماکان نتوانسته‌ایم روشی را پیدا کنیم که ارز را به چرخه اقتصادی برگردانده و صادرکنندگان را با مشکل مواجه نکنیم. فرصت‌طلبی که برای صادرات کشور رخ داد، با سیاست‌های تحمیلی یا اعلام شده ناکارآمد، تبدیل به فرصت‌سوزی برای کشور شد و نتوانست صادرات را در شرایطی که کشور نیازمند ارز بود، رونق دهد. با توجه به افزایش تقاضا در بازارهای مختلف پیرامون ایران به خصوص چین، تازمانی که این بندها از پای صادرکنندگان باز نکرده و شرایط را تسهیل نکنیم، نمی‌توانیم منتظر توسعه صادرات باشیم؛ به خصوص اینکه باز هم بخواهیم بر مدار گذشته حرکت کنیم، از این فرصت‌های نامی توانیم استفاده کنیم.

او افزود: در سه روز کاری اول سال جدید، مکاتباتی انجام شده که جای تعجب دارد و حتی دستگاه‌های اجرایی از مصوبات سایر دستگاه‌ها غافل شدند و نمی‌توانند آنها را اجرا کنند. اینکه در بودجه تکلیفی مشخص شود و در مکاتباتی همچون گمرک، نرخ‌های عوارض صادراتی و قیمت پایه به صورت مبهم کاهش یا افزایش می‌یابد، عجیب است. همچنین موضوع دیگر، ابلاغیه ۱۷۷ ستاد هماهنگی اقتصادی دولت است که بعد از گذشت ماه‌ها، صرفاً در جلسه اخیر ستاد هماهنگی اقتصادی دولت، در مورد

این بسته این بود که پتروشیمی‌های ما خواستند از ارز صادراتی خود برای واردات تجهیزات مورد نیاز استفاده کنند که با نظر وزارت نفت، محقق شد.

زادبوم گفت: یکشنبه هفته جاری، ستاد هماهنگی اقتصادی دولت تصمیم گرفت تا برخی تصمیم‌گیری‌ها در رابطه با بندهای این بسته پیشنهادی ۱۴ بندی را به کمیته ماده دو بسپارد.

وی گفت: بر این اساس قرار شد تا مبنی بر مصوبه جلسه ستاد هماهنگی اقتصادی دولت در روز یکشنبه، کمیته ماده دو ظرف یک هفته موارد مطرحه را مورد تصمیم‌گیری قرار دهد که به همین دلیل بانک مرکزی در روز دوشنبه، جلسه‌ای را برگزار کرد؛ اما به دلیل عدم حضور وزرای صمت و اقتصاد، جلسه به روز شنبه هفته آینده موکول شده است.

وی ادامه داد: در مورد صادرکنندگان سال ۹۷ در ستاد هماهنگی اقتصادی دولت مصوب شده که بر اساس آن، صادرکنندگان سال ۹۷ نیز برای ایفای تعهدات خود اجازه واردات داشته باشند؛ یعنی واردات در مقابل صادرات برای صادرکنندگان دارای تعهد ارزی در سال ۹۷ مجاز شمرده خواهد شد.

وی اظهار کرد: شرایط برای صادرکنندگان شرایط سختی است به خصوص کسانی که با کشورهای همسایه کار می‌کنند. درست است که ما پشت میز نشستیم اما همه مشکلات صادرکنندگان را می‌بینیم و مسائل را از نزدیک لمس کرده‌ایم.

زادبوم گفت: کمیته اقدام ارزی فقط و فقط می‌خواهد روش‌های بازگشت ارز را تسهیل کند و حتی پرونده‌های تک‌تک صادرکنندگان را مورد بررسی قرار می‌دهد که این اتفاق مناسبی است. زادبوم در خصوص مهم‌ترین مسأله صادرات در سال‌های اخیر عنوان کرد: تنظیم بازار داخلی

کسب و کار محوری به جای ...

کنند و کافی است یکی از این چرخ دنده‌ها نچرخد، خود به خود تمام سیستم قفل می‌شود. اگر فقط یکی از این دستگاه‌های دخیل در ارایه مجوز مانع ایجاد کند، تمام کسب و کار متوقف می‌شود که این روند ترسناکی است.

رئیس مرکز ملی مطالعات پایش و بهبود محیط کسب و کار با تاکید بر اینکه امسال باید اذهان را به سمت کسب و کار محوری سوق دهیم و نه مجوز محوری، افزود: به این ادبیات نیاز جدی داریم و این ادبیات در فضای کسب و کار می‌تواند از تجربه دنیا به دست بیاید و در ایران بومی سازی شود.

وضعیت فضای کسب و کار ایران از نگاه بانک جهانی

آخرین تعیین جایگاه ایران در بحث شاخص سهولت انجام کسب و کار بانک جهانی به سال ۹۸ برمی‌گردد که کشورمان با یک رتبه صعود به جایگاه ۱۲۷ رسید شاید این عدد مطلوبی نباشد اما باید توجه شود که پیش از این رتبه ایران به ۱۵۰ هم رسیده بود. در سال ۲۰۱۴ رتبه ایران در این شاخص ۱۵۲ بود که در سال ۲۰۱۶ توانست این جایگاه را به ۱۱۷ بهبود دهد اما این فراز و نشیب‌ها ادامه داشت و حال حاضر رتبه ۱۲۷ جهان را در اختیار داریم.

در دو سال گذشته وزارت اقتصاد اقدامات مهمی برای بهبود این جایگاه در آمارهای بانک جهانی انجام داده که البته این اقدامات در ابتدا بانیات تامین منافع فعالان اقتصادی و تولید کنندگان به مرحله اجرا رسیده که یکی از این اقدامات، ایجاد پنجره واحد شروع کسب و کار است که با این اقدام، اخذ مجوزها برای ثبت شرکت تنها در سه روز انجام می‌شود که پیش آن متقاضی باید حداقل ۷۲ روز و بیشتر منتظر ثبت شرکت و اخذ مجوزهای ماند. همین اقدام حداقل ۱۹ رتبه جایگاه کشورمان را در شاخص سهولت انجام کسب و کار بانک جهانی بهبود می‌دهد.

آنچه که مهم‌تر از آمار بانک جهانی از وضعیت کسب و کار در ایران است، برداشته شدن موانع متعدد دست و پاگیر و بی‌ثمر در مسیر صدور مجوزها است که هر یک از موانع می‌تواند موجب دلسردی سرمایه‌گذاران از ایجاد یک کسب و کار و راه‌اندازی یک خط تولید است که به طور مستقیم بر اقتصاد ایران اثر می‌گذارد. ایرانا

صادرات سال ۹۷ تعیین تکلیف شده است و این نوع نگاه، به شدت جای نگرانی دارد.

لاهوته معتقد است افزایش نرخ تعرفه و افزایش همزمان حقوق و عوارض حتماً باز هم تجارت را با مشکل مواجه خواهد کرد؛ به خصوص اینکه به نظرات بخش خصوصی نیز به جد و به صراحت توجه نمی‌شود و سال ۱۴۰۰ برای صادرات و واردات باز هم به خوبی پیش نخواهد رفت.

پدرام سلطانی، رئیس اتاق مشترک ایران و اتریش نیز عملکرد سازمان توسعه تجارت را مورد نقد قرار داد و عنوان کرد: سازمان‌های توسعه تجارت در دنیا آژانس‌های بازاریابی هستند. ولی مادر ایران شاهدانحراف نهادهای حکمرانی از مأموریت‌هایشان هستیم.

او با اشاره به اینکه چالش‌های تجارت‌انتهانداردو می‌توان ساعت‌ها در مورد آن صحبت کرد، گفت: در فضایی که روابطمان با کشورها مخدوش است، مدیران این موضوع را احساس نمی‌کنند و فکر می‌کنند می‌توانند در کشورهای را ببندند و فقط با همسایگان و چین مراد داشته باشند. این در حالی است که این شیوه اشتباه است.

به گفته این فعال اقتصادی، آنچه در حال حاضر شاهد آن هستیم، آبشخور جهان ستیزی است. سلطانی گفت: متوسط قیمت کالاهای صادراتی یک چهارم کالاهای وارداتی است که این امر نشان می‌دهد کالاهای صادراتی ماهیچ ارزش افزوده‌ای ندارند.

سیدرضی حاجی آقامیری، عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران نیز دغدغه‌ای را مطرح کرد که به رغم اهمیت آن، بی‌پاسخ ماند.

او پرسید: اگر تحریم‌ها منتهی شود، آیا سیاست‌گذار در قدم اول، نرخ ارز را بازنگری خواهد کرد؟ این موضوع برای صادرکنندگان مهم است و باید درباره آن برنامه‌ریزی کنند. چرا که نرخ ارز بر صادرات تاثیر مستقیم دارد. ادنیای اقتصاد

آیا رشد اقتصادی ایران ...

۴- امید و امنیت اجتماعی

وضعیت این مولفه ترکیبی از سه مولفه بالا (اقتصاد کلان، فضای کسب و کار و نوآوری و رقابت پذیری) در کنار چشم‌انداز وضعیت سیاست داخلی و خارجی کشور است.

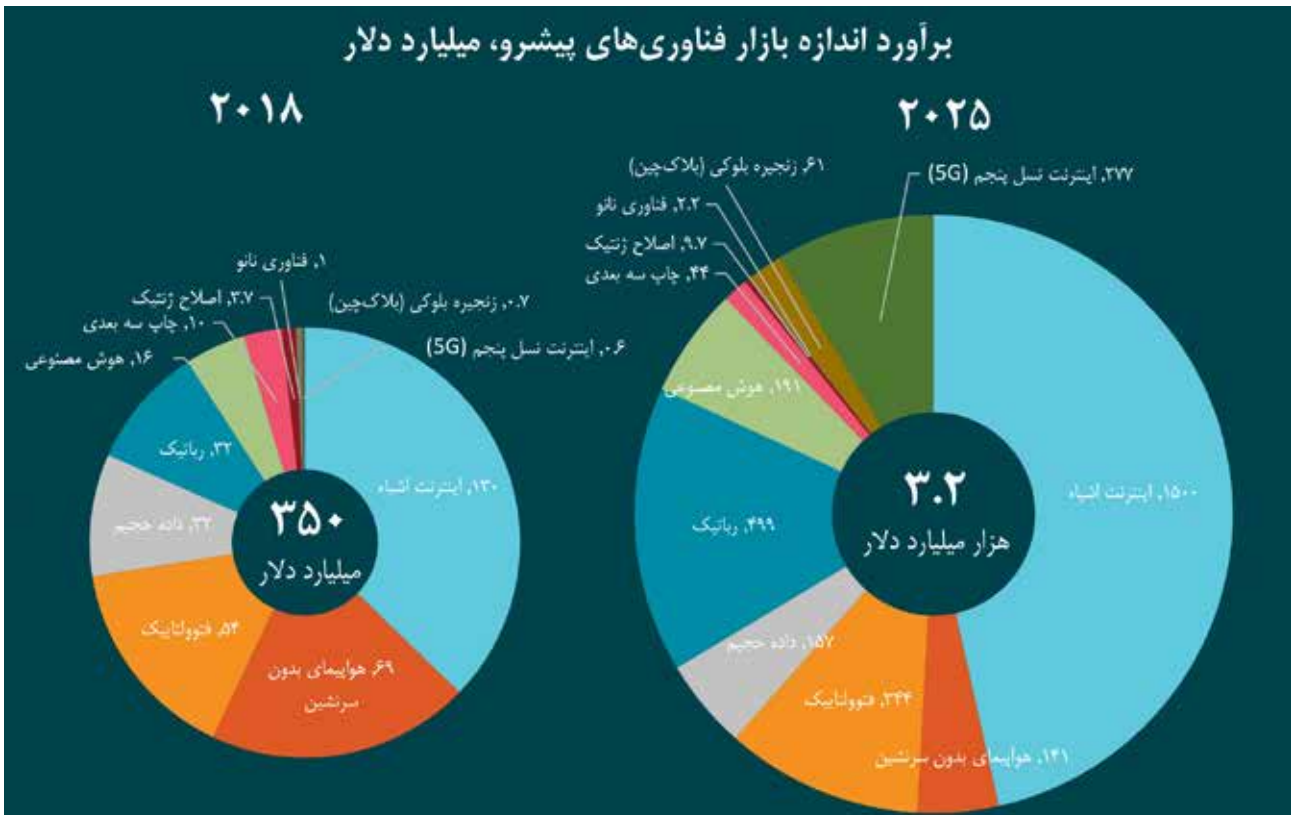
وضعیت نامناسب سه مولفه اقتصادی مورد بررسی در کنار پیش‌آگهی نه‌چندان امیدوارکننده‌ای که از سطح مشارکت در انتخابات ریاست جمهوری در سطح جامعه قابل برداشت و دریافت است و نیز ابهام و کندی در روند شکل‌گیری توافقات بین‌المللی و رفع تحریم‌ها (به‌رغم خوش‌بینی‌های اولیه پس از انتخاب رئیس‌جمهور جدید آمریکا) سبب می‌شود تا فعالان اقتصادی به امید و امنیت اجتماعی در سال ۱۴۰۰ که تعیین‌کننده سطح عمومی امنیت سرمایه‌گذاری است، نیز نگاه‌چندان مثبتی نداشته باشند.

البته در مورد این مولفه نباید رفتار شگفتی‌آفرین و غیرقابل‌پیش‌بینی ملت‌هوشمند و بزرگ‌ایران را از نظر دور داشت. حضور چشمگیر احاد ملت در انتخابات ریاست جمهوری و حمایت گسترده از تشکیل دولتی مقتدر با مأموریت پشتیبانی از تولید و مانع‌زدایی از مسیر آن، می‌تواند وضعیت این پیش‌بینی‌ها را حداقل در سه مولفه فضای کسب و کار، نوآوری و رقابت‌پذیری و امید و امنیت اجتماعی به شکل قابل توجهی مثبت‌تر کند و در عین حال با تقویت موضع سیاسی و اصلاح مسیر اقتصادی کشور چشم‌انداز مثبتی از وضعیت پارامترهای اقتصاد کلان ایران در سال‌های بعد ترسیم کند.

باید منتظر ماند و دید که آیا مردم ایران در سال جدید در آستانه قرن‌نو، شگفتی‌ناز و تحول‌سازی در مسیر رشد و شکوفایی کشور و خروج جامعه و اقتصاد ملی از تله بحران رقم خواهند زد؟

چشم انداز فناوری و نوآوری

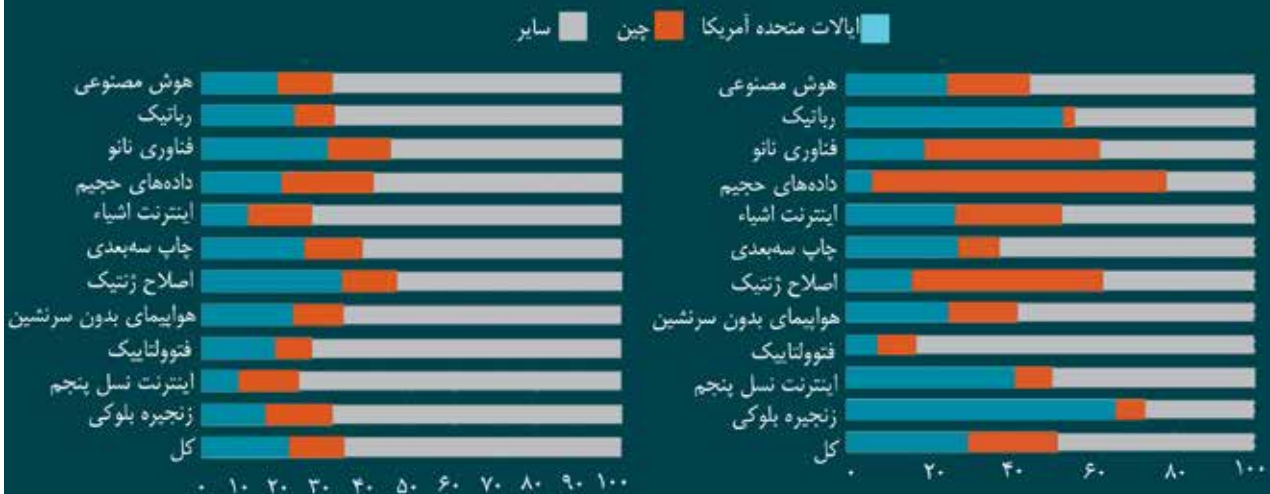
طبق برآوردهای آنکتاد، فناوری های پیشرو در حال حاضر بازاری به ارزش ۳۵۰ میلیارد دلار دارند که انتظار می رود تا سال ۲۰۲۵ به ۳٫۲ هزار میلیارد دلار رشد کند. در میان فناوری های پیشرو، بیشترین درآمد بازار مربوط به «اینترنت اشیا» است. در سال ۲۰۱۸ فروش این فناوری ۱۳۰ میلیارد دلار بوده و تا سال ۲۰۲۵ می تواند به ۱٫۵ هزار میلیارد دلار برسد که تقریباً معادل نیمی از کل درآمد فناوری های پیشرو خواهد بود.

طبق برآوردها، فناوری های پیشرو در حال حاضر بازاری به ارزش ۳۵۰ میلیارد دلار دارند که انتظار می رود تا سال ۲۰۲۵ به ۳٫۲ هزار میلیارد دلار رشد کند. در میان فناوری های پیشرو، بیشترین درآمد بازار مربوط به «اینترنت اشیا» است. در سال ۲۰۱۸ فروش این فناوری ۱۳۰ میلیارد دلار بوده و تا سال ۲۰۲۵ می تواند به ۱٫۵ هزار میلیارد دلار برسد که تقریباً معادل نیمی از کل درآمد فناوری های پیشرو خواهد بود.

سهم کشوری از انتشارات مربوط به فناوری های پیشرو (%)

سهم کشوری از حق ثبت اختراع مربوط به فناوری های پیشرو (%)

توسعه فناوری های پیشرو تعداد زیادی نشریه و حق ثبت اختراع ایجاد کرده است. دو بازیگر کلیدی در این عرصه کشورهای ایالات متحده آمریکا و چین هستند که با هم ۳۰ تا ۷۰ درصد سهم در هر زمینه فناوری را از آن خود کرده اند.

پیش‌بینی افزایش قیمت مسکن در اردیبهشت

در حالی که قیمت هر متر مربع واحد مسکونی در سال گذشته با حدود ۹۴ درصد افزایش به بالای ۳۰ میلیون و ۲۷۴ هزار تومان پرواز کرده است، در حالی که قیمت هر متر مربع واحد مسکونی در سال گذشته با حدود ۹۴ درصد افزایش به بالای ۳۰ میلیون و ۲۷۴ هزار تومان پرواز کرده است، برخی برآوردها حاکی از این است که روند صعودی قیمت مسکن در اردیبهشت ماه تداوم خواهد یافت. این در حالی است که قیمت هر متر آپارتمان در شهر تهران از فروردین سال ۹۷ (با ۵،۵۲ میلیون تومان) تا پایان اسفند سال ۹۹ (با ۳۰،۲۷ میلیون تومان)، ۴۴۸ درصد رشد یافته است. بیشترین رشد قیمت ملک اما در سه سال پر نوسان مسکن متعلق به سال ۹۷ با حدود ۱۰۲ درصد جهش و کمترین آن نیز متعلق به سال ۹۸ با حدود ۳۷ درصد رشد است. آنگونه که بانک مرکزی گزارش کرده است، متوسط قیمت هر متر مربع واحد مسکونی در تهران در اسفند سال گذشته ۳۰ میلیون و ۲۷۴ هزار و ۷۰۰ تومان بود که نسبت به ماه قبل از آن (بهمن ۹۹) که این شاخص متری ۲۸ میلیون و ۳۸۹ هزار و ۱۰۰ تومان بود، افزایش ۶۶ درصدی و نسبت به ماه مشابه سال قبل از آن (اسفند ۹۸) که متوسط قیمت هر متر مربع واحد مسکونی ۱۵ میلیون و ۶۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان بود، افزایش ۹۳٫۷ درصدی داشته است. بر اساس این گزارش، گران‌ترین منطقه تهران در اسفند ۹۹، منطقه یک با متوسط متری ۶۸ میلیون و ۷۲۳ هزار و ۱۰۰ تومان اعلام شده است. پس از آن، منطقه ۳ با متوسط متری ۶۲ میلیون و ۲۷۱ هزار و ۳۰۰ تومان و منطقه ۲ با متوسط متری ۴۸ میلیون و ۱۴۳ هزار و ۶۰۰ تومان قرار دارد. ارزان‌ترین مناطق تهران طبق ۱۲ ماه سال گذشته، منطقه ۱۸ با متوسط متری ۱۲ میلیون و ۱۳۴ هزار و ۷۰۰ تومان بود، پس از آن، منطقه ۱۷ با متوسط متری ۱۵ میلیون و ۲۵۸ هزار و ۷۰۰ تومان سپس منطقه ۱۵ با متوسط متری ۱۵ میلیون و ۳۶۸ هزار و ۸۰۰ تومان قرار دارد. در اسفند سال گذشته ۸ منطقه ۱۰، ۱۲، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹ و ۲۰ با کمتر از متوسط متری ۲۰ میلیون تومان به عنوان ارزان‌ترین مناطق پایتخت در معاملات مسکن قرار داشته‌اند. همچنین ۷ منطقه ۷، ۸، ۹، ۱۱، ۱۳، ۱۴ و ۲۱ در فاصله قیمتی ۲۰ تا ۳۰ میلیون تومان و ۳ منطقه ۴، ۵، ۲۲ در بازه قیمتی ۳۰ تا ۴۰ میلیون تومان در هر متر مربع و ۴ منطقه ۱، ۲، ۳ و ۶ در بالاتر از هر متر ۴۰ میلیون تومان قرار داشته‌اند.

دلیل افزایش معاملات در اسفند ۹۹

فرشید پور حاجت، کارشناس بازار مسکن، علت رشد قیمت‌ها در این بازار را افزایش قیمت مصالح ساختمانی، انتظارات تورمی و نبود برنامه‌ریزی منسجم دانست و گفت: تا زمانی که وزارت راه و شهرسازی تفکیک نشود نمی‌توان انتظار داشت که بازار مسکن کنترل شود.

پور حاجت در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: رشد ۶۶ درصدی قیمت مسکن شهر تهران در اسفندماه و به‌طور کلی افزایش بیش از ۹۰ درصدی سال ۱۳۹۹ از نبود برنامه‌ریزی منسجم در حوزه مسکن نشأت می‌گیرد. در حال حاضر مسوولان وزارتخانه بر حوزه راه تمرکز کرده‌اند و در بخش مسکن نیز فقط به امور سازمان نظام مهندسی توجه می‌شود؛ سازمانی که از وظیفه اصلی خود مبنی بر ارتقای کیفیت ساخت وسازها غافل و به یک بنگاه اقتصادی تبدیل شده است.

وی افزود: زمانی که در دولت قبل وزارت مسکن و راه با یکدیگر ادغام شد، قرار بود مشکلات بخش مسکن حل شود اما دیدیم که سال ۱۳۹۱ با سونامی قیمت مسکن مواجه شدیم. در سه سال اخیر نیز همواره درگیر رکود تورمی بوده‌ایم و دایم صحبت از این می‌شود که با توجه به رکود، قیمت‌ها کاهش می‌یابد، اما نه تنها این اتفاق نیفتاد بلکه به دلیل رشد نهاده‌های

در حالی که قیمت هر متر مربع واحد مسکونی در سال گذشته با حدود ۹۴ درصد افزایش به بالای ۳۰ میلیون و ۲۷۴ هزار تومان پرواز کرده است،

در حالی که قیمت هر متر مربع واحد مسکونی در سال گذشته با حدود ۹۴ درصد افزایش به بالای ۳۰ میلیون و ۲۷۴ هزار تومان پرواز کرده است، برخی برآوردها حاکی از این است که روند صعودی قیمت مسکن در اردیبهشت ماه تداوم خواهد یافت. این در حالی است که قیمت هر متر آپارتمان در شهر تهران از فروردین سال ۹۷ (با ۵،۵۲ میلیون تومان) تا پایان اسفند سال ۹۹ (با ۳۰،۲۷ میلیون تومان)، ۴۴۸ درصد رشد یافته است. بیشترین رشد قیمت ملک اما در سه سال پر نوسان مسکن متعلق به سال ۹۷ با حدود ۱۰۲ درصد جهش و کمترین آن نیز متعلق به سال ۹۸ با حدود ۳۷ درصد رشد است.

آنگونه که بانک مرکزی گزارش کرده است، متوسط قیمت هر متر مربع واحد مسکونی در تهران در اسفند سال گذشته ۳۰ میلیون و ۲۷۴ هزار و ۷۰۰ تومان بود که نسبت به ماه قبل از آن (بهمن ۹۹) که این شاخص متری ۲۸ میلیون و ۳۸۹ هزار و ۱۰۰ تومان بود، افزایش ۶۶ درصدی و نسبت به ماه مشابه سال قبل از آن (اسفند ۹۸) که متوسط قیمت هر متر مربع واحد مسکونی ۱۵ میلیون و ۶۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان بود، افزایش ۹۳٫۷ درصدی داشته است. بر اساس این گزارش، گران‌ترین منطقه تهران در اسفند ۹۹، منطقه یک با متوسط متری ۶۸ میلیون و ۷۲۳ هزار و ۱۰۰ تومان اعلام شده است. پس از آن، منطقه ۳ با متوسط متری ۶۲ میلیون و ۲۷۱ هزار و ۳۰۰ تومان و منطقه ۲ با متوسط متری ۴۸ میلیون و ۱۴۳ هزار و ۶۰۰ تومان قرار دارد. ارزان‌ترین مناطق تهران طبق ۱۲ ماه سال گذشته، منطقه ۱۸ با متوسط متری ۱۲ میلیون و ۱۳۴ هزار و ۷۰۰ تومان بود، پس از آن، منطقه ۱۷ با متوسط متری ۱۵ میلیون و ۲۵۸ هزار و ۷۰۰ تومان سپس منطقه ۱۵ با متوسط متری ۱۵ میلیون و ۳۶۸ هزار و ۸۰۰ تومان قرار دارد. در اسفند سال گذشته ۸ منطقه ۱۰، ۱۲، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹ و ۲۰ با کمتر از متوسط متری ۲۰ میلیون تومان به عنوان ارزان‌ترین مناطق پایتخت در معاملات مسکن قرار داشته‌اند. همچنین ۷ منطقه ۷، ۸، ۹، ۱۱، ۱۳، ۱۴ و ۲۱ در فاصله قیمتی ۲۰ تا ۳۰ میلیون تومان و ۳ منطقه ۴، ۵، ۲۲ در بازه قیمتی ۳۰ تا ۴۰ میلیون تومان در هر متر مربع و ۴ منطقه ۱، ۲، ۳ و ۶ در بالاتر از هر متر ۴۰ میلیون تومان قرار داشته‌اند.

رشد معاملات ملک در اسفند

همچنین بر اساس گزارش بانک مرکزی از تحولات بازار معاملات مسکن شهر تهران، در اسفند سال گذشته ۵ هزار و ۲۷۳ فقره معامله مسکن به ثبت رسید که نسبت به ماه قبل از آن (بهمن ۹۹) که ۳ هزار و ۹۱۷ فقره معامله مسکن انجام شده بود، رشد ۳۴٫۶ درصدی داشته است. این در حالی است که در مقایسه میان اسفند سال گذشته با ماه مشابه سال قبل از آن (اسفند ۹۸)، تعداد معاملات مسکن ۱۰ هزار و ۲۱۴ فقره بود، کاهش ۴۸٫۴ درصدی را نشان می‌دهد.

بیشترین تعداد معاملات مسکن مانند سال‌های گذشته در اسفند ۹۹ به منطقه ۵ با ۷۷۴ فقره معامله مسکن اختصاص داشت و در رتبه‌های بعدی، مناطق ۱۰ و ۴ به ترتیب با ۴۷۰ و ۴۵۰ فقره معامله مسکن قرار گرفته است.

عملکرد معاملات مسکن در سال ۹۹

بر اساس اعلام بانک مرکزی، در سال ۹۹ مجموعاً ۸۳ هزار و ۳۳ فقره معامله مسکن انجام شده است در حالی که در سال قبل از آن، ۸۳ هزار و ۵۷۳ فقره معامله مسکن به ثبت رسید. از این رو، تعداد معاملات در سال ۹۹ نسبت به سال قبل از آن، کاهش ۰٫۳ درصدی داشته است. همچنین تعداد معاملات مسکن در سال ۹۷ به تعداد ۱۲۶ هزار و ۷۹۵ فقره رسیده بود که مقایسه بازار مسکن ۹۹ نسبت به ۹۷ از کاهش ۳۴٫۱ درصدی تعداد معاملات حکایت دارد. متوسط قیمت مسکن در سال ۹۹ معادل ۲۳ میلیون و

ادامه در صفحه ۳۳

مالیات سنگین در انتظار خانه‌های خالی

از چند روز دیگر روز دیگر همه دارندگان املاک باید نسبت به ثبت ملک خود در سامانه املاک اقدام کنند و وزیر راه به کنترل قیمت مسکن با مالیات‌ستانی از خانه‌های خالی امیدوار است.

یکی از مهم‌ترین اقدامات مجلس یازدهم که سال گذشته به سرانجام رسید، اصلاح ماده ۵۴ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم با موضوع مالیات‌ستانی از مالکان خانه‌های خالی بود.

قانون مالیات بر خانه‌های خالی چه می‌گوید؟

در ماده ۵۴ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم آمده است: واحدهای مسکونی واقع در شهرهای با جمعیت بیش از یکصد هزار نفر که به استناد سامانه ملی املاک و اسکان کشور (موضوع تبصره ۷ ماده ۱۶۹ مکرر این قانون) به عنوان «واحد خالی» شناسایی می‌شوند (یعنی بیش از ۱۲۰ روز خالی بمانند) به ازای هر ماه، مشمول مالیات معادل مالیات بر اجاره به شرح زیر خواهند شد:

سال اول: ۶ برابر مالیات متعلقه

سال دوم: ۱۲ برابر مالیات متعلقه

سال سوم به بعد: ۱۸ برابر مالیات متعلقه

مالیات یک واحد مسکونی ۵۰ متری؟

بر اساس این گزارش، در اصلاحیه جدید قانون مالیات‌های مستقیم، همه واحدهای مسکونی خالی با هر مترژی که باشند، مشمول مالیات بر اجاره خواهند بود.

حال میزان مالیاتی که دارنده یک واحد ۵۰ متری خالی مثلاً در مناطق میانی تهران که می‌تواند فرضاً با ۱۰۰ میلیون تومان ودیعه و اجاره ماهانه ۲ میلیون تومان به مستأجر واگذار شود ولی فعلاً خالی مانده را با هم محاسبه می‌کنیم:

طبق مواد ۵۳ و ۵۴ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، مالک این واحد خالی ۲۴ میلیون تومان از محل اجاره ماهانه یک سال این واحد و ۱۵ درصد مبلغ ودیعه (یعنی ۱۵ میلیون تومان از ودیعه ۱۰۰ میلیونی) در پایان سال (نرخ سود سپرده بانکی یک ساله، اعلام شده از سوی شورای پول و اعتبار) درآمد دارد که مجموعاً به ۳۹ میلیون تومان می‌رسد.

۲۵ درصد آن بابت هزینه‌های نگهداری، معاف از مالیات است که در نتیجه به ۲۹ میلیون و ۲۵۰ هزار تومان آن مالیات تعلق می‌گیرد.

طبق ماده ۵۳ قانون مالیات‌های مستقیم، به درآمدهای حاصل از اجاره ملک بین ۲۵ تا ۱۰۰ میلیون تومان در سال، ۳۰ درصد مالیات تعلق می‌گیرد.

۳۰ درصد ۲۹ میلیون و ۲۵۰ هزار تومان، ۸ میلیون و ۷۷۵ هزار تومان است.

رقم مالیاتی که بر اساس ماده ۵۴ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم به این واحد خالی تعلق می‌گیرد، در سال اول ۶ برابر ۸ میلیون و ۷۷۵ هزار تومان خواهد بود که به رقم نجومی ۵۲ میلیون و ۶۲۵ هزار تومان خواهد رسید.

رقمی که به نظر می‌رسد برای واحدهای خالی گران قیمت، به ارقام بسیار نجومی تری تبدیل خواهد شد.

هشدار به مالکان واحدهای خالی!

امید علی پارسا معاون وزیر اقتصاد و رئیس کل سازمان امور مالیاتی سوم فروردین در یک برنامه زنده تلویزیونی درباره آغاز فرآیند مالیات‌ستانی اظهار داشت: هدف اصلی قانونگذار از اصلاح قانون مالیات بر خانه‌های خالی، اخذ جریمه سنگین از دارندگان خانه‌های خالی است تا هیچ شهروندی

اتفاقی که اگر چه به دلیل ایرادات شورای نگهبان و دو مرتبه رفت و برگشت میان این شورا با مجلس، عملاً به یک ماراتن حدوداً ۴ ماهه برای اصلاح یک ماده از قانون مالیات‌های مستقیم تبدیل شد، اما در نهایت با اعمال برخی اصلاحات مهم که با موافقت معاونت مسکن وزارت راه و شهرسازی و سازمان امور مالیاتی به نمایندگی از وزارت اقتصاد همراه بود، این مصوبه نهایتاً در ۵ آذر ۹۹ با تبدیل شدن به قانون، به یکی از بهترین پایه‌های مالیاتی مغفول مانده در سال‌های گذشته بدل گشت.

این اصلاحیه در حالی در آذرماه سال ۹۹ به قانون تبدیل شد که در آن الزامات و ضمانت‌های قانونی جهت برقراری مالیات بر خانه‌های خالی لحاظ گردیده است؛ قانون مالیات بر خانه‌های خالی از خرداد سال ۹۳ به وزارتین راه و شهرسازی و اقتصاد ابلاغ شده بود؛ اما به دلیل فقدان ضمانت‌ها و الزامات قانونی محکم، به سرانجام نرسید و به‌طور مشخص، به دلیل عدم راه‌اندازی و تکمیل سامانه ملی املاک و اسکان از سوی وزارت راه و شهرسازی در دوره وزیر سابق این وزارتخانه، خبری از اجرای آن نبود. حالا نیز همچنان به نظر می‌رسد سامانه یادشده تکمیل نشده است و به همین دلیل راهکار خوداظهاری از سوی مسوولان انتخاب شده است. راهکاری که در سال گذشته نیز مطرح و پیگیری شد اما به سرانجام مشخصی

خانه خود را خالی نگذارد.

وی افزود: با سامانه املاک و اسکان که وزارت راه و شهرسازی راه اندازی کرده، خانه‌های خالی شناسایی می‌شوند و در اختیار سازمان امور مالیاتی قرار می‌دهند اما خانه باید ۴ ماه خالی مانده باشد که به آن عنوان خالی اطلاق شده و مشمول پرداخت مالیات بر خالی نگه داشتن مسکن شود. رییس سازمان امور مالیاتی درباره زمان صدور اولین برگه‌های مالیاتی برای خانه‌های خالی از سکنه گفت: این زمان، تقریباً مرداد ماه امسال خواهد بود.

جریمه مالیاتی بسیار سنگین است

پارسا تصریح کرد: جریمه مالیاتی خانه‌های خالی به قدری سنگین است که من توصیه می‌کنم مردم به هیچ وجه صبر و معطل نکنند

تا گرفتار شوند.

به گفته معاون وزیر اقتصاد، چیزی حدود ۵۰ درصد اجاره ماهانه یک واحد مسکونی، میزان جریمه مالیاتی است که از مالک آن اخذ می‌شود. به عبارت دیگر هم درآمد اجاره آن واحد از دست مالک خارج شده و هم ۵۰ درصد آن چیزی که می‌توانسته دریافت کند را باید به عنوان مالیات پرداخت کند.

رییس کل سازمان امور مالیاتی گفت: امیدواریم امسال هیچ درآمد مالیاتی از محل خالی ماندن واحدهای مسکونی اتفاق نیفتد.

وی افزود: اگر وزارت راه و شهرسازی نتواند طی مدت مذکور، لیست کاملی از خانه‌های خالی تهیه کند، تخلف کرده و باید دستگاه‌های نظارتی و مجلس آن را دنبال کنند.

محمد اسلامی، وزیر راه و شهرسازی نسبت به این مالیات بسیار خوشبین است و می‌گوید: اجرای این قانون سبب می‌شود تا عرضه مسکن افزایش یافته، خانه‌های خالی از توقف خارج شده، سرمایه‌های انباشته شده از تله خارج شوند و مالکان خانه‌های خالی، واحدهای خود را برای اجاره یا فروش عرضه کنند. به گفته وی، اقدامات وزارت راه و شهرسازی در سه ماهه پایانی سال گذشته سبب شد تا ۲۵ درصد کاهش قیمت مسکن در بازار رقم بخورد و پیش‌بینی‌ها این است که اجرای این قانون، تأثیر بیشتری در بازار مسکن طی سال جاری در پی داشته باشد. امهر

ادامه از صفحه ۳۱

پیش‌بینی افزایش قیمت مسکن...

شده‌اند، تاکید کرد: آمار نوسازی نشان می‌دهد بافت‌های فرسوده به حال خود رها شده و هیچ اقدامی برای بازسازی صورت نمی‌گیرد. از طرف دیگر با کمبود حداقل ۵ میلیون واحد مسکونی در کشور مواجهیم. با ساخت ۴۰۰ هزار واحد مسکن ملی هم مشکلات حل نمی‌شود؛ هر چند شواهد و قرائن نشان می‌دهد بعد از دو سال هنوز این برنامه شکل اجرایی واقعی به خود نگرفته است.

پور حاجت با اشاره به شعار سال مبنی بر «تولید؛ پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها» گفت: تسهیلات ساخت در سال جاری مقداری افزایش یافته و این می‌تواند خبر خوبی برای بخش تولید باشد اما به دلیل کسری شدید مسکن و رشد تورم نمی‌توان توقع کاهش قیمت مسکن را داشت. وی اظهار کرد: در بخش مصرفی بازار مسکن هیچ کاهش قیمتی رخ نداده است. ممکن است در بالای شهر تهران قیمت‌ها از ۱۵۰ میلیون تومان به متری ۱۲۰ میلیون تومان رسیده باشد اما این نمی‌تواند ملاکی برای وضعیت واقعی این بازار باشد. عمده معاملات در واحدهای ۵۰ تا ۶۰ متر اتفاق می‌افتد که قیمت‌ها افزایش یافته است. تا چند ماه قبل در شهرستان‌ها می‌شد با متری ۴ میلیون تومان واحد مسکونی احداث کرد اما الان با متری ۶ میلیون تومان هم نمی‌توان ساخت و ساز کرد.

این کارشناس بازار مسکن در بیان راهکار ساماندهی بازار گفت: باید یک وزار تخانه تخصصی در حوزه مسکن ایجاد و در زمینه‌های مختلف همچون کنترل سوداگری، وضع مالیات، مشوق‌های ساخت و ساز، تقویت قدرت نقدینگی و ارائه تسهیلات مناسب، برنامه‌ریزی صورت گیرد.

تولید و انتظارات تورمی معتقدم در اردیبهشت ماه نیز بازار مسکن دچار نوسان خواهد شد. این کارشناس بازار مسکن با اشاره به افزایش قیمت مصالح ساختمانی گفت: سال گذشته با تورم بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ درصدی سیمان، فولاد، سنگ و سرامیک مواجه شدیم. ماسه شسته از کامیونی ۳۰۰ هزار تومان به یک میلیون و ۶۰۰ هزار تومان رسیده است. بتن آماده از ۲۵۰ هزار تومان به ۷۰۰ هزار تومان رسیده است. خدمات مهندسی، مالیات و عوارض شهرداری نیز حدود ۱۰۰ درصد افزایش یافت. ظاهراً گوش شنوایی هم برای حل مشکلات ساخت و ساز وجود ندارد. حتی اگر نمایندگان مجلس طرح جهش تولید مسکن را به تصویب برسانند معتقدم تازمانی که حوزه مسکن از راه جدا نشود برنامه‌ریزی‌ها عقیم خواهد ماند. وی با بیان این ادعا که شهرها به بیغوله تبدیل

سایه روشن توافق با چین

امضای سند همکاری ۲۵ ساله ایران و چین بازتاب گسترده‌ای میان افکار عمومی و نخبگان سیاسی و اقتصادی به دنبال داشت. موضوعی که باعث شد محمدجواد ظریف توضیحات مهمی درباره آن ارائه کند. به گفته وزیر خارجه، این سند، قرارداد و معاهده نیست، هیچ تعهدی هم برای هیچ یک از طرفین ایجاد نمی‌کند و بدون تصویب لوایح مرتبط با FATF و احیای برجام نیز قابلیت اجرایی ندارد. وی تأکید کرد که اسنادی از این دست، در اغلب کشورها محرمانه است و این موضوع مسأله‌ای متداول است. «دنیای اقتصاد» در گفت‌وگو با صاحب‌نظران، سایه روشن توافق با چین را بررسی کرده است. شروط برد ایران در توافق با چین محور گفت‌وگویی تفصیلی با دکتر محمد مهدی بهکیش است. به گفته این اقتصاددان، اولین اقدام دولت باید ابهام‌زدایی از مفاد این توافق باشد. در عین حال، مهم‌ترین عامل در فراهم آوردن شرایط رشد اقتصادی کشور این است که روابط بین‌المللی متعادلی با کشورهای مختلف (هم شرق و هم غرب) ایجاد کنیم.

وزیر خارجه ایران یادآوری کرد که چین جزئیات توافق‌های مشابه با کشورهای دیگر را هم منتشر نکرده است. در عین حال رضا زبیب، دستیار وزیر امور خارجه ایران در امور آسیا و اقیانوسیه نیز گفت که انتشار اسناد غیر تعهدآور چندان متداول نیست و انتشار سند همکاری «الزام قانونی» ندارد. سید کمال خرازی، رئیس شورای راهبردی روابط خارجی هم در این خصوص گفته است کشورهای دیگری هم هستند که مشابه این سند را با چین امضا کرده‌اند و ابدان را منتشر نمی‌کنند؛ زیرا اسناد همکاری راهبردی مرتبط با امنیت ملی کشورهاست و این یک پروتکل جاف‌افتاده است که کشورها چنین اسنادی را منتشر نکنند.

نقش بازیگری ایران

نکته دیگر در رابطه با این تفاهم‌نامه تعلق چین در امضای آن است که می‌تواند به عملیاتی شدن آن نیز تسری پیدا کند و مشخص نیست که آیا پکن در کوتاه‌مدت پروژه‌های تعیین شده را اجرایی می‌کند یا خیر. در چنین شرایطی در کوتاه‌مدت بعید به نظر می‌رسد که سند همکاری ۲۵ ساله ایران و چین، تاثیری در اقتصاد کشورمان داشته باشد اما در میان‌مدت بستگی به این دارد که تا چه میزان دولت چین حاضر باشد ریسک شرکت‌های چینی برای حضور در ایران را پوشش دهد. در عین حال میزان بهره‌وری ایران از این همکاری، بستگی به برنامه‌ها، عملکرد و تعیین هدف مشخص جمهوری اسلامی ایران دارد و اگر از سوی ایران تعیین هدف صورت بگیرد در صد تهدید یا فرصت بودن آن تعیین خواهد شد.

در واقع مزایا و معایب و تهدیدها و فرصت‌های توافق ۲۵ ساله ایران و چین تا حد خیلی زیادی بستگی به نوع عملکرد ایران دارد. قاعدتا اگر ایران برنامه روشن و مشخصی داشته باشد می‌تواند از این رابطه حسن استفاده را برای توسعه، جذب سرمایه خارجی، ایجاد اشتغال و حتی گردشگری داشته باشد. اما اگر منفعلانه عمل کند و ابتکار عمل و برنامه روشنی نداشته باشد ممکن است این توافق به نوعی باعث هدر رفتن منابع کشور یا حتی ایجاد وابستگی شود.

بنابراین اکنون از یکسو شرایطی برای تهران فراهم شده که اگر بازیگری فعال باشد، می‌تواند این تفاهم‌نامه را به یک فرصت برای کشور تبدیل کند. از سوی دیگر این نقشه راه بین تهران و پکن باعث می‌شود این ذهنیت و اشننگتن که کشور ایران صدمه‌رسان متکی به آنهاست تا حدودی خنثی شود و اینگونه تصور نکنند که با تحریم‌هایی توانند اقتصاد ایران را به ورطه نابودی بکشانند.

در پیچه‌ای برای اقتصاد ایران

تنها یک هفته از سال ۱۴۰۰ سپری شده بود که خبر رسید سند نسبتاً جنجالی همکاری ۲۵ ساله ایران و چین روز ۷ فروردین به امضای طرفین رسید؛ سندی که پیش‌نویس آن به گفته سخنگوی دولت در سوم تیر تصویب شده بود و به گفته مقامات دولتی ماهیت قرارداد یا موافقت‌نامه ندارد.

این سند همکاری از ابتدا موافقان و مخالفان خود را داشته و دارد؛ به طور خلاصه موافقان آن را فرصتی برای احیای دیپلماسی چندوجهی، ابزارسازی در مقابل تحریم‌ها و فشارهای آمریکا، ابزار چانه‌زنی و امتیازگیری در برابر غرب و باز شدن فضای تنفس برای اقتصاد کشور می‌دانند. اما مخالفان مدعی‌اند که بر اساس این سند ایران امتیازات زیادی به چین خواهد داد و می‌گویند چون ایران خود در وضعیت تحریمی به سر می‌برد به ناچار به چنین همکاری‌ای روی آورده است. برخی نیز با در نظر گرفتن سابقه تاریخی ایران در اوایل قرن بیستم بر این تصورند که ایران قرار است بار دیگر به میدان رقابت قدرت‌های بزرگ تبدیل شود.

چرا مفاد سند منتشر نمی‌شود؟

«چرا مفاد این سند همکاری به طور کامل منتشر نشده است؟» مسأله‌ای که بین افکار عمومی و در فضای مجازی بسیار سوال برانگیز شده است. این پرسش افکار عمومی با واکنش مقامات دولتی مواجه شد و محمدجواد ظریف،

و دارویی مبادله شود اما در این مسیر شکست خورده‌اند. بنابراین توسعه روابط با همسایگان و کشورهای دیگر که حداقل از واردات مواد غذایی مردم ایران جلوگیری نمی‌کنند و آن را علیه منافع خود نمی‌بینند یک ضرورت است، نه یک انتخاب.

مزایای همکاری

در رابطه با مزایای همکاری ایران با چین باید توجه داشت که چینی‌ها دارای توانمندی مالی بسیار بالایی هستند و به این ترتیب با توجه به طرح کلان آنها موسوم به یک کمربند-یک راه طبیعتاً ایران می‌تواند از مزایای اجرایی شدن این طرح عظیم که در سطح بین‌المللی در حال اجراست، استفاده کند. به هر حال چنین توافق بلندمدتی به همراه تجدید توافق ۲۰ ساله ایران و روسیه می‌تواند به همراهی هر چه بیشتر این دو قدرت بزرگ بین‌المللی رقیب آمریکا بینجامد و طبیعتاً همراهی بیشتر آنها را با ایران در مجامع و نهادهای بین‌المللی به‌ویژه در شورای امنیت سازمان ملل و همچنین آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به دنبال داشته باشد که این امر می‌تواند منجر به کاهش فشارهای سیاسی-دیپلماتیک آمریکا و به‌طور کلی غربی‌ها علیه ایران شود.

سنگ اندازی واشنگتن

در این بین مساله‌ای که اهمیت دارد و ممکن است تا حدودی روی این تفاهم‌نامه تاثیر بگذارد میزان مبادله تجاری بین آمریکا و چین و تاثیر تحریم‌های واشنگتن بر این همکاری‌هاست؛ بر اساس آنچه خبری شده سالی بیش از ۷۰۰ میلیارد دلار رقم این تجارت است که سهم بیشتر آن نیز به صادرات کالاهای چینی اختصاص دارد.

بنابراین چین به این دلیل همیشه به آمریکا اولویت بیشتری خواهد داد تا ایران؛ زیرا ایران یک بازار کوچک و پرخطر است اما چین در ایالات متحده منافع بزرگ اقتصادی دارد.

همچنین شاید دولت چین تمایل برای همکاری با ایران داشته باشد اما بخش بزرگی از این نقشه راه به همکاری شرکت‌های چینی با ایران بازمی‌گردد و این پرسش به میان می‌آید که آیا شرکت‌های چینی برای تعاملات اقتصادی با ایران تحریم‌های آمریکا را تحمل خواهند کرد یا اینکه دولت پکن راهکاری برای این امر اندیشیده است؟

در وضعیت فعلی مهم‌ترین مانع روابط ایران و چین و گسترش این روابط، تحریم‌های آمریکاست. در ایران ما عمدتاً تاکیدمان بر کار با دولت چین است، اما آنچه اقتصاد ما نیاز دارد شرکت‌های چینی است. این در حالی است که منطق اقدام شرکت‌های چینی با شرکت‌های آلمانی خیلی متفاوت نیست؛ آنها نیز از تحریم‌ها نگران هستند، از مجازات‌ها می‌ترسند و در بازارهای پریسک حضور پیدا نمی‌کنند. بنابراین اکنون بحث کلیدی این است که تحریم‌ها چه تاثیری روی اجرا شدن این سند و چشم‌انداز همکاری ایران با شرکت‌های چینی بر جای خواهد گذاشت.

همزمان در هم‌تنیدگی اقتصاد چین و آمریکا و روابط موازی با عربستان سعودی، امارات، اسرائیل و ترکیه باعث می‌شود که پکن با ملاحظات بسیار و به آرامی پروژه خود را عملیاتی کند. در چنین فضایی ایران باید با درایت و درک شرایط موجود علاوه بر متنوع‌سازی سبد سیاست خارجی خود تلاش کند که به نوعی بین روابط با شرق و غرب توازن ایجاد کند. در واقع به گفته بسیاری از تحلیلگران ایران نباید تخم مرغ‌ها را تنه‌ها در سبد چین یا روسیه بچیند.

در نهایت هنوز برای قضاوت در رابطه با سند همکاری ۲۵ ساله ایران و چین زود است و افکار عمومی نیز نباید تا زمان اجرایی شدن آن، هیجان زده با این موضوع برخورد و آن را نقد کنند. /دنیای اقتصاد

برخی موافقان معتقدند که این توافق می‌تواند در پیچه‌ای برای اقتصاد ایران که به دنبال تحریم‌های آمریکا دچار آسیب شده، بگشاید. با در نظر گرفتن افزایش فشارهای تحریمی آمریکا و اساساً فشار کلی بلوک غرب به‌ویژه در به حداقل رساندن صادرات نفتی، احتمالاً این قرارداد می‌تواند در پیچه‌ای را برای اقتصاد ایران از طریق ارتباط با دومین اقتصاد مهم جهان یعنی چین باز کند.

طبیعتاً گرایش بیشتر ایران به شرق با توجه به اهمیت ژئوپلیتیکی ایران و ابعاد مختلف اهمیت ایران برای غربی‌ها باعث خواهد شد که غرب به‌ویژه اروپا تلاش بیشتری برای جلب نظر تهران صورت دهند که شاید این امر بتواند به عنوان منفذی برای افزایش همکاری‌ها یا کاهش فشارهای تحریمی مورد استفاده قرار بگیرد.

لزوم ارتباط هم‌زمان با شرق و غرب

در این بین حتی موافقان این سند همکاری نیز معتقدند که همکاری با چین به تنهایی نمی‌تواند نیازهای ایران را مرتفع کند و جمهوری اسلامی باید ضمن موازنه مثبت در سیاست خارجی، عادی‌سازی روابط با نظام بین‌الملل را در دستور کار خود داشته باشد. تنوع‌بخشی به سبد سیاست خارجی همواره یکی از عناصری اثرگذار در پیشرفت کشورها محسوب می‌شود. هر چند نباید از نظر دور داشت که سیاست خارجی ایران از یک عدم موازنه بزرگ در رنج است و نبود ارتباطات هم‌زمان با اروپا و آمریکا می‌تواند به پاشنه آشیل این همکاری‌ها تبدیل شود.

چرا شرق؟

نکته دیگری که از سوی برخی مخالفان و به‌ویژه افکار عمومی مطرح می‌شود این است که چرا ایران اکنون که زیر فشار اقتصادی شدیدی از سوی آمریکا به سر می‌برد به جای حل این مساله و بهبود روابط با غرب به سمت شرق تمایل پیدا کرده است.

در این خصوص باید توجه داشت که نگاه به شرق معمولاً در برابر نگاه به غرب مفهوم‌بندی می‌شود؛ در شرایط فعلی در مجموعه غرب، آمریکا چنان در برابر ایران رفتار می‌کند که حتی حاضر نیست کالاهای اساسی و مواد غذایی به کشور ما برساند و با شیوه‌های مختلف تلاش می‌کند مانع از رسیدن مواد غذایی و دارو به مردم ایران شود. بخش دوم مجموعه غرب، اروپایی‌ها هستند که آنها نیز ۳،۲ سال است در تلاشند که اینستکس راه بیفتد تا در پی آن مواد غذایی

۴۶۰۰ هکتار به مساحت گلخانه‌های کشور افزوده می‌شود

نیست، گفت: برای مثال ممکن است با ساخت یک گلخانه در آذرماه امسال موافقت شود، اما وقتی سرمایه‌گذار کار احداث گلخانه را شروع می‌کند، نهایتاً گلخانه او در سال آینده یعنی سال ۱۴۰۰ به بهره‌برداری می‌رسد.

طهماسبی همچنین از رفع بسیاری از موانع احداث گلخانه‌ها در ستاد تسهیل و رفع موانع تولید خبر داد و افزود: در این ستاد مقرر شده که برای احداث گلخانه‌ها تا حدود ۵۰ تا ۶۰ درصد پیشرفت سازه که بسته به نوع گلخانه متغیر است، تسهیلات بانکی بدون وثیقه پرداخته شود؛ اما برای مابقی پیشرفت طرح بهره‌بردار باید به بانک وثیقه بدهد تا بتواند وام بگیرد.

معاون امور باغبانی وزیر جهاد کشاورزی گفت: با توسعه فضای گلخانه‌ای در سال جاری و سال آینده در مجموع ۴ هزار و ۶۰۰ هکتار به مساحت گلخانه‌های کشور افزوده می‌شود.

محمدعلی طهماسبی، با بیان اینکه توسعه گلخانه‌ها یکی از سیاست‌های راهبردی وزارت جهاد کشاورزی در زمینه توسعه کشت مدرن و مکانیزه است، اظهار داشت: با توسعه فضای گلخانه‌ای در سال جاری و سال آینده (۱۴۰۰) در مجموع ۴ هزار و ۶۰۰ هکتار به مساحت گلخانه‌های کشور افزوده می‌شود.

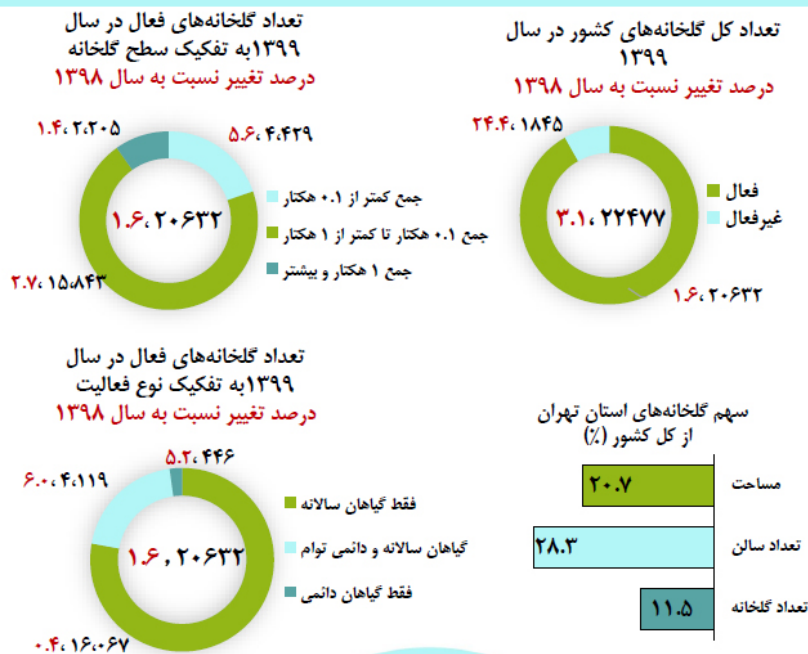
وی اضافه کرد: از مجموع این ۴ هزار و ۶۰۰ هکتار حدود ۲ هزار و ۵۰۰ هکتار گلخانه تا پایان سال ۱۳۹۹ به بهره‌برداری می‌رسد و ۲ هزار و ۱۰۰ هکتار باقی‌مانده هم تا پایان دولت دوازدهم در سال ۱۴۰۰ آماده بهره‌برداری خواهد شد که امیدواریم بتوانیم ۱۰۰ درصد این مساحت را تا آخر دولت کنونی افتتاح کنیم.

طهماسبی ادامه داد: طبق افق چشم‌انداز توسعه کشور در سال ۱۴۰۴ باید ۴۸ هزار و ۳۰۰ هکتار به مجموع فضای گلخانه‌ای کشور اضافه شود که با حدود ۸ هزار هکتار فضای گلخانه‌ای کشور مجموع مساحت گلخانه‌های کشور را به حدود ۵۶ هزار هکتار خواهد رساند که البته با توجه به پیشرفت کنونی باید با یک مدیریت جهادی به این رقم دست پیدا کرد.

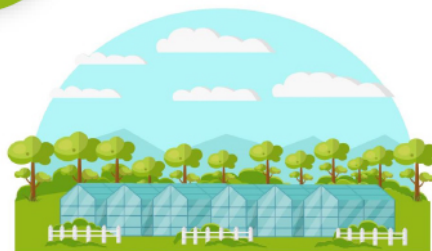
پرداخت وام بدون وثیقه به واحدهای گلخانه‌ای

معاون باغبانی وزارت جهاد کشاورزی با یادآوری اینکه روند احداث و توسعه گلخانه‌ها به ویژه شهرک‌های گلخانه‌ای مقطعی

وضعیت گلخانه‌های کشور در سال ۱۳۹۹

فروغ کریمی امیرکیاسر
فروردین ۱۴۰۰

براساس داده‌های
مرکز آمار ایران

۱۰ مسیر برای سرمایه گذاری موفق

روش های مختلفی برای سرمایه گذاری موفق وجود دارد که ۱۰ مورد از آنها به شرح زیر هستند.
* زمان گذاشتن برای مطالعه بازار مورد نظر: سرمایه گذاران موفق کسانی هستند که به طور مداوم وقت خود را صرف خواندن کتاب، روزنامه، مجله های مرتبط و شنیدن اخبار می کنند تا از آخرین روندها در بازاری که می خواهند در آن سرمایه گذاری کنند مطلع شوند.

* شناسایی بازار هدف و تشکیل پرتفوی بهینه: در بین اصول سرمایه گذاری صحیح، ترکیب بهینه ای که افراد برای سبد خود انتخاب می کنند؛ بسیار حائز اهمیت است. سرمایه گذاران باید سعی کنند پس انداز خود را به صورت دارایی های مختلف نگهداری کنند. متنوع سازی سبد سرمایه گذاری و تشکیل یک ترکیب بهینه، استراتژی مهمی برای کسب بازدهی بالا است.

* فرار نکردن از ریسک: مقوله سرمایه گذاری به طور طبیعی مستلزم پذیرفتن مقدار مشخصی ریسک است. باید این واقعیت را پذیرفت که برای رسیدن به اهداف ریسک پذیر بود.

* پیچیده نکردن فرآیند سرمایه گذاری: در مواردی مشاهده می شود که بعضی افراد چندین حساب معاملاتی مختلف دارند و در تمام این حساب ها به یک شکل سرمایه گذاری می کنند. به نظر می رسد معامله گران این گونه فکر می کنند که با این کار سبد سرمایه گذاری متنوع و مطمئن برای خود ایجاد می کنند، در حالی که این روش تشکیل سبد سهام و متنوع سازی سرمایه گذاری نیست و فقط شرایط کار را دشوارتر می کند.

* پایش مدارم نوسانات بازار: امروزه با توجه به گسترش پلتفرم های آنلاین تحلیلی و معاملاتی بازارهای مالی، برای دسترسی به قیمت لحظه ای سهام در اقصی نقاط جهان، کافی است یک تلفن همراه هوشمند متصل به اینترنت در اختیار داشته باشیم. در صد بالایی از معامله گران در طول روز، زمان طولانی را صرف مشاهده و پیگیری نوسانات میان روزی بازار می کنند که مصداق بارز اتلاف وقت است.

* دیدگاه کوتاه مدت نداشته باشید: نباید بر اساس نوسانات مقطعی بازار تصمیم گیری کرد و تا حد امکان باید چشم انداز سرمایه گذاری بلندمدت داشته باشیم. ممکن است برخی اوقات نسبت به اهداف مالی خود بازدهی کمتری داشته باشیم و به دلیل این موضوع نسبت به خودتان یا بازار احساس بدی پیدا کنید که این یک امر کاملاً طبیعی است. اما اگر اهداف بلندمدت داشته باشیم، می دانیم که باید بر اساس عملکرد خود در بلندمدت نتیجه گیری کنیم.

* نظارت دائمی بر عملکرد خود: سرمایه گذاران با تجربه می دانند بهترین شاخص عملکرد آینده، عملکرد گذشته است. اگر شما در کنار سرمایه گذاری اهداف بزرگی را برای خود تعیین کرده اید، بر نقاط قوتی که باعث بیشترین پیشرفتتان شده است تمرکز کنید تا از نکات منفی و ترس از شکستی دلسرد نکند و دور بمانید.

* مشورت کردن با افراد حرفه ای: باید همواره سعی کرد افراد با تجربه و حرفه ای را در کنار خود داشته باشیم و از تجربیات آنها استفاده کنیم. یک سرمایه گذار موفق باید بداند که کمک گرفتن از یک تیم متخصص یا یک مشاور حرفه ای می تواند به پیش برد فعالیت او کمک کند.

* به روز رسانی استراتژی: یکی دیگر از اصول سرمایه گذاری این است که برنامه سرمایه گذاری مان را به صورت دوره ای و بعد از مشورت با افراد با تجربه به روز رسانی کنیم. با این کار می توانیم ایده های کاربردی و جدیدی را به آن اضافه کنیم و ایده های ضعیف را حذف کنیم.

* تعصب را کنار بگذاریم: باید در سرمایه گذاری احساسات را کنار گذاشت و همیشه بر سرمایه گذاری روی یک سهم یا برند خاص اصرار نکنیم.

مسیرهای بهینه برای انجام سرمایه گذاری موفق چیست؟ بهترین مسیر برای چند برابر کردن سرمایه خود کدام است؟ آیا افراد با سرمایه خرد هم می توانند در بازارها مختلف سرمایه گذاری کنند؟ تجارت نیوز در این گزارش تلاش کرده است به این سؤالات پاسخ دهد و راه ها و تجربه های موفق برای سرمایه گذاری را به متقاضیان پیشنهاد دهد.

سرمایه گذاری به چه معناست؟

به طور طبیعی برای ورود به هر عرصه ای باید با مفهوم آن پدیده آشنا شد، بنابراین قبل از هر چیز متقاضیان برای سرمایه گذاری باید با این مفهوم کلیدی آشنایی پیدا کنند. در یک تعریف عمومی سرمایه گذاری به وارد کردن پول و سرمایه نقدی به یک بازار و خرید محصولات آن بازار برای کسب سود و افزایش سرمایه اولیه گفته می شود. به عبارت دیگر سرمایه گذاری به زبان ساده یعنی تبدیل پول به چند نوع کالا یا دارایی که در حال حاضر مصرف نمی شود و افرادی خواهند بانگهداری آن برای مدتی در آینده از سوددهی آن بهره ببرند.

سرمایه گذاری در هر بازار متفاوت است، چرا که هر بازار مهارت های خاص خود را برای سرمایه گذاری می طلبد. از این رو تجربه می تواند نقش کلیدی و مهمی را برای افراد بازی کند. اگر فردی بدون تجربه و پرس و جوی کافی وارد بازاری شود احتمال شکست خوردن و متضرر شدنش بسیار بالاست، چرا که مطمئناً افراد دیگری با تجربه بالاتر از آن بازار حضور دارند که از فرصت ها استفاده می کنند. اما با این وجود افراد با سرمایه خرد هم می توانند در صورت تجربه کافی در یک بازار مثل بازار سرمایه به موفقیت برسند و سرمایه خود را چند برابر کنند.

مسیرهایی برای سرمایه گذاری موفق

اقتصاد کشور در حال عبور از تنگناها است

معاون اول رئیس جمهور گفت: اقتصاد کشور در حال عبور از تنگناها است و این معجزه مدیریت و صبوری مردم است که ما در این شرایط هم توانستیم شاخص های مهم اقتصادی را حفظ کنیم.

اسحاق جهانگیری صبح امروز در جلسه ستاد اقتصاد مقاومتی استان که در استانداری خراسان رضوی برگزار شد، اظهار کرد: خدا را شاکرم که این توفیق نصیبم شد در آغاز سال به خراسان رضوی سفر کنم. امیدوارم سال جدید سالی مملو از گشایش های زیاد در ابعاد مختلف زندگی مردم باشد. در روز ۱۲ فروردین ۵۸، فراندومی برگزار شد که ملت ایران به یکی از مهم ترین خواسته های تاریخی خود رای داد. این رای نشان داد مردم می خواهند در این نظام جمهوری، سلامت، استقلال و آزادی با هم مستقر شود. این فراندوم که حضرت امام (ره) در ماه های نخست شکل گیری نظام بر گزار کردند، در دنیایی سابقه بود.

وی ادامه داد: اقتصاد مقاومتی در این استان خوب جلو رفته است. در اوایل دولت یازدهم وقتی که سیاست های اقتصاد مقاومتی را مقام معظم رهبری در ۲۴ بند ابلاغ کردند، تاکید داشتند که دولت وقت ویژه ای بر روی این مساله بگذارد. در دولت ستاد هایی به این منظور تشکیل شد تا این اراده در کشور شکل بگیرد که اقتصاد مسئله ای جدی است. استان ها نیز خوب روی این مسئله وقت گذاشتند.

معاون اول رئیس جمهور افزود: من رویکردها را به همه قوای سه گانه اعلام کردم و بندهای ۲۴ گانه نیز به دستگاه های زیربط ابلاغ شد و کارگروه ها شروع به فعالیت کردند. یکی از کارگروه ها به منظور کاهش وابستگی به نفت که از قسمت های مهم اقتصاد مقاومتی است تشکیل شد. نفت باید در بودجه کشور کمرنگ شود و نقش سایر قسمت ها مانند مالیات پررنگ تر.

جهانگیری با تاکید بر اینکه مهم ترین پیام اقتصاد مقاومتی این بود که اقتصاد به درجه ای از تاب آوری برسد که در برابر فشار های بیرونی بتواند دوام بیاورد، افزود: ما کار را با تحریم های شدید سازمان ملل شروع کردیم. البته آن زمان تحریم ها یک سقفی داشت و کشورهای خاصی تا سقفی معین می توانستند از مانعت بخرند. آن تجربه به ما نشان داد تا ببینیم گلوگاه های اصلی که در دوران تحریم بر اقتصاد فشار می آورد کدام ها هستند. ما در دولت طی مذاکرات با ۱+۵ مطمئن بودیم توافقاتی انجام می شود، اما از بابت ماندگاری این توافقات مطمئن نبودیم. لذا پروژه هایی برای تقویت اقتصاد مقاومتی تعریف کردیم. خوشحالیم که تعدادی از این پروژه ها به نتیجه رسید و فشار های آمریکا در اثر مقاومت ملت و درایت رهبری، به نتیجه نرسید.

وی با بیان اینکه یکی از این پروژه ها ستاره خلیج فارس بود تا بنزین کشور بتواند به خود کفایی برسد، ادامه داد: در نتیجه فشار های آمریکا، ما مجبور شدیم در داخل کشور بنزین تولید کنیم و حتی صادرات را نیز انجام دهیم. در میدان پارس جنوبی ما یک میدان مشترک با قطر داریم. در گذشته

قطری ها دو برابر بیشتر از ما برداشت می کردند، در نتیجه طرح های اقتصاد مقاومتی، امروز ما به جایی رسیدیم که از قطر بیشتر برداشت می کنیم. معاون اول رئیس جمهور یاد آور شد: در سال ۹۲، شش میلیون تن گندم وارد کردیم، اما حالا سال هاست گندم ما در داخل تامین می شود. فقط در این سال های اخیر به خاطر فشار تحریم ها ما مجبور شدیم حدود یکی دو تن گندم وارد کنیم. این اقتصاد مقاومتی یک نعمتی بود که توانست بین نهادهای مختلف اجماع به وجود آورد. رهبری اخیرا فرمودند ایران اقتصاد هجدهم دنیا است. اقتصاد ایران، اقتصاد بزرگی است و ما نمی توانیم آن را مشابه اقتصاد های سنتی اداره کنیم. هیچ جا گفته نشده است که اقتصاد مقاومتی یعنی مردم ریاضت بکشند و مسئولین نسبت به فساد هایی تفاوت باشند. اقتصاد مقاومتی یک راهبردی است که هم اقتصاد کشور را مقاوم کند و هم به توسعه کشور کمک کند.

جهانگیری با اشاره به اینکه لازمه توسعه ملی کشور و عبور از تنگناها، استفاده از تجربیات و فرصت های گوناگونی است که در اختیار کشور قرار می گیرد، تصریح کرد: مدیران دلسوز کشور کسانی هستند که بتوانند بهترین استفاده را از فرصت ها ببرند. خود آمریکا اعلام کرده که در فشار حداکثری علیه ملت ایران شکست خورده است و ملت ما با مقاومت خود در این جنگ اقتصادی پیروز شده است. مقام معظم رهبری نیز تاکید کردند نه عجله نه فرصت سوزی، ما باید با تکیه بر توانمندی های خود و استفاده از فرصت ها و ظرفیت ها، تمام مشکلات را حل کنیم.

وی تشریح کرد: شرایطی که در سه سال گذشته برای اقتصاد ایران اتفاق افتاده بود، برای هر اقتصاد بزرگی در دنیای اقتصاد آن کشور دچار فروپاشی می شد، هم دولت هایشان دچار تغییرات بسیار می شدند.

معاون اول رئیس جمهور با تاکید بر اینکه اقتصاد کشور در حال عبور از تنگناها است، ادامه داد: در سال ۹۰ درآمد کشور از نفت بالغ بر ۱۰۰ میلیارد دلار بود و در سال ۹۹ به حدود ۱۰ میلیارد دلار رسید. این معجزه مدیریت

توسعه بندر جاسک به مجلس لایحه فرستادیم. در میوان نیز برای تشکیل منطقه آزاد لایحه به مجلس فرستادیم. تا کنون برای احداث مناطق آزاد در نقاط مختلف کشور هفت لایحه فرستادیم، اما این لوایح الان در مجمع تشخیص مصلحت معطل هستند و ایرادی که مجمع به این لوایح وارد می کند، بحث تامین مالی است در حالی که دولت تامین مالی آن را پذیرفته است. مجمع نباید جای دولت تصمیم گیری کند.

ایجاد جذابیت در کارهای مولد را محقق شعار سال است

رییس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران گفت: عمل به شعار امسال در شرایطی امکان پذیر است که تولید در بین فعالیتهای اقتصادی جذابیت بیشتری از کارهای غیر مولد داشته باشد.

غلامحسین شافعی در این جلسه افزود: شعار امسال با عنوان "تولید، پشتیبانیها و مانع زداییها" یک شعار تکامل یافته در سالهای گذشته است و به نظر من این شعار به اوج تکامل خود در بحث اقتصادی کشور رسیده است.

وی اضافه کرد: اگر قرار باشد این شعار عملی شود و به اهداف مقام معظم رهبری نزدیک شویم نیازمند تشکیل یک نهاد فرا قوه ای هستیم که از قوای حاکمیتی و بخش خصوصی تشکیل شود و به ویژه مانع زدایی را با قدرت عملی کند.

رییس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران گفت: در این خصوص نهادهای نظارتی کشور باید به صورت کامل توجیه شوند و مجلس شورای اسلامی در تدوین قوانین جدید مساله موانع و مسائل اقتصادی را مدنظر قرار دهد.

شافعی افزود: از سال ۱۳۹۷ که محدودیت های قابل توجه در کشور ایجاد شد و درآمدهای نفتی تحت تاثیر شدید قرار گرفت اقتصاد کشور اداره شد اما به سختی و در حقیقت بخش خصوصی اقتصاد کشور را اداره کرد.

او ادامه داد: جایگزینی درآمدهای نفتی در همین شرایط سخت و نابرابر، صادرات غیر نفتی بوده است به رغم اینکه مانع تراشی هادر این دوران به اوج خود رسید.

رییس اتاق بازرگانی ایران گفت: طی ۵۰ سال گذشته اندیشه هایی که بر اقتصاد کشور حاکم بوده اندیشه های توزیع درآمد نفت به طور مستقیم و توزیع منابع آب و خاک و معادن به طور غیر مستقیم بوده است و اگر قرار باشد شعار امسال تحقق یابد نیازمند تغییر سرمشق فکری از اندیشه های توزیعی به تولیدی هستیم.

شافعی خطاب به معاون اول رییس جمهوری افزود: اگر به فکر توسعه خراسان رضوی هستید باید قدرت مرکزی را بشکنید و استانداران با اختیارات کامل به عنوان والیان منطقه مد نظر قرار گیرند و سازمان برنامه ریزی و بودجه به جای نگاه هزینه ای نگاه درآمدی به استان داشته باشد.

وی تاکید کرد: زیر ساخت های مرزی استان خراسان رضوی باید تقویت و توسعه یابد و مناطق آزاد مورد توجه قرار گیرند.

و صبوری مردم است که ما در این شرایط هم توانستیم شاخص های مهم اقتصادی را حفظ کنیم. دنیا فهمیده است که باید با احترام با کشور ایران صحبت کند.

جهانگیری اضافه کرد: ما بابت مشکلات معیشتی از مردم عذر خواهیم، باید بتوانیم طوری دولت را تحویل دهیم که هم مردم را واکسینه کرده باشیم هم تحریم ها رفع شده باشد.

وی با اشاره به نقش مهم خراسان رضوی در کشور، افزود: این استان ظرفیت های بالایی دارد و با دو کشور خارجی هم مرز است که می توان از بازارهای این دو کشور به نفع اقتصاد خود استفاده کنیم. گاهی اوقات برخی دستگاه ها بر اساس یک سری از مجوزهای سنتی، برای تولید سنگ اندازی می کنند. این از مشکلات تولید در کشور است. ما باید بتوانیم مقرراتی را که برای تولید مانع تراشی می کنند را از میان برداریم.

معاون اول رئیس جمهور با بیان اینکه تجارت یکی از مهم ترین موضوعات استان خراسان رضوی است، بیان کرد: ما بیش از کل صادراتمان به اتحادیه اروپا به افغانستان صادرات داریم. این کشور برای ما بازار بزرگی است. بخش خصوصی استان نیز بسیار به صنعت این استان کمک کرده و خراسان رضوی دارای ظرفیت های خوبی در صنعت و کشاورزی است. آب دریای عمان و خلیج فارس در حال انتقال به مرکز ایران است و این مسئله نیز به توسعه کشاورزی در کشور کمک بسیاری خواهد کرد. ما طرح آب رسانی به استان های خراسان و سیستان و بلوچستان را نیز در دستور کار داریم. جهانگیری خاطر نشان کرد: از مجلس گله داریم که چرا در کنار انتقادات به دولت، به سایر دستگاه ها تذکر نمی دهند، ما در سال ۹۳ برای

خراسان رضوی از پیشروترین استان‌ها در ایجاد پنجره واحد ثبت شرکت‌ها

وزیر اقتصاد و دارایی نیز گفت: در سال ۹۹ یکی از کارهای بدیعی که انجام شد، بحث ایجاد پنجره واحد ثبت شرکت‌ها بود و خراسان رضوی یکی از پیشروترین استان‌ها در اجرای این قانون بود.

فرهاد دژپسند بیان کرد: خراسان رضوی بسیار در اقتصاد مقاومتی فعال است که دلیل این امر هم استانداران فعال و هم دبیر فعال و پرتحرک ستاد اقتصاد مقاومتی این استان است. همچنین خراسان رضوی یکی از استان‌هایی که جلسات اقتصاد مقاومتی را به طور منظم اجرا کرده است و در پیگیری مصوبات بسیار فعال است. این استان در بحث مقررات‌زایی کار مطالعاتی انجام داده است.

وی با بیان اینکه اولین بار بخش خصوصی برای ایجاد ایکس‌ری در گمرکات کشور قبول مسئولیت کرد، عنوان کرد: بخش خصوصی زبان گویایی دارد و مسئولین نیز گوش شنوایی دارند. بخش خصوصی همیشه در وسط میدان است. در سال ۹۹ یکی از کارهای بدیعی که انجام شد، بحث ایجاد پنجره واحد ثبت شرکت‌ها بود و خراسان رضوی یکی از پیشروترین استان‌ها در اجرای این قانون بود.

وزیر اقتصاد با اشاره به گزارشی که از سمت استاندار در این جلسه مطرح شد، اضافه کرد: متأسفانه از سال ۹۱ تا حالا در کشور فقط سه سال رشد سرمایه‌گذاری مثبت بوده است. اما در خراسان رضوی همواره این مقوله مورد پیگیری و تاکید قرار داشته است. ما در ستاد اقتصاد مقاومتی خراسان رضوی، یک کار گروه ویژه تامین مالی برای اجرای طرح‌ها و پروژه‌های استان تعریف کردیم که خوشبختانه در این کارگروه، اعتمادسازی خوبی برای سرمایه‌گذاری شکل گرفته است.

دژپسند بیان کرد: برای تامین برخی از ملزومات مبارزه با کرونا نیز خراسان رضوی اقدامات خوبی را انجام داد. شاید آن روزی که در این استان ستاد اقتصاد مقاومتی شکل می‌گرفت، پیش‌بینی نمی‌شد که چنین نتایج خوبی حاصل شود. این استان در برخی از زمینه‌ها می‌تواند به تسری تعمیم‌پذیری الگوهایی که برای اشتغال ایجاد شده است، کمک کند.

اختلاف ۶۰ ساله با افغانستان در مرز دوغارون برطرف شد

استاندار خراسان رضوی نیز در این نشست گفت: اختلاف مرزی با کشور افغانستان موسوم به محدوده «مثلث اختلافی» که از سال ۱۳۴۱ خورشیدی در مرز دوغارون مورد اختلاف ۲ همسایه بود، اخیراً با توافق طرفین برطرف شده است.

محمدصادق معتمدیان اظهار داشت: مثلث اختلافی در این محدوده مرزی، یکی از مشکلات طرفین بود که بعضاً موجب توقف و معطلی کامیون‌ها در گذرگاه مرزی دوغارون می‌شد، و اکنون با توافق صورت گرفته بین وزارتخانه‌های مربوطه در ایران و افغانستان رفع شده است.

وی گفت: کامیون‌های ترانزیتی که کمتر از ۲ هفته از سایر کشورها به مرز دوغارون می‌رسیدند، گاهی تا یک ماه در این مرز برای عبور معطل می‌ماندند و این معطلی چندین علت داشت که یک دلیل آن همان مثلث اختلافی در این مرز بود و خوشبختانه محدوده مورد اختلاف یاد شده هم اکنون در حال ساماندهی و آسفالت شدن است.

استاندار خراسان رضوی تصریح کرد: طرح توسعه مرز دوغارون بعد از مدت‌ها تدوین و اجرا شد و این عدم توسعه مرز سالها مانع روان‌سازی تجارت بین‌المللی در این گذرگاه مرزی بود. معتمدیان ادامه داد: همچنین سالها به دلیل فعالیت و تردهای تجاری از منطقه ویژه اقتصادی دوغارون، عوارضی از کامیون‌های افغانستانی گرفته نمی‌شد در صورتی که افغانستانی‌ها از کامیون‌های ایرانی بین ۲۰۰ تا ۲۵۰ دلار عوارض دریافت می‌کردند.

نماینده عالی دولت در خراسان رضوی به فعال‌سازی معادن راکد استان اشاره و بیان کرد: پیش از این حدود نیمی از معادن استان به دلایل مختلف راکد و غیرفعال بود که با بررسی‌های صورت گرفته در مرحله اول ۱۸۰ پروانه بهره‌برداری مربوط به معادن راکد اسلب‌صلاحتیت کردیم تا در اختیار افراد توانمند و واجد صلاحیت قرار گیرد و در ادامه این روند مابقی معادن راکد استان به افراد توانمند واگذار خواهد شد.

معتمدیان با بیان اینکه شرکت ایران خودرو دومین کارخانه خود را در این خطه ایجاد کرده است، گفت: در طرح‌های فولادی در سال گذشته ۵۵ درصد افزایش ظرفیت تولید داشته‌ایم و از طرف دیگر پارسال ۳۹ درصد افزایش تولید خود را در خراسان رضوی رقم خورده است. وی ادامه داد: ظرفیت تولید کنستانت‌تره مس استان از ۱۲ هزار تن در سال ۹۲ اکنون به ۲۲۰ هزار تن رسیده و تولید کنستانت‌تره آهن نیز در سالیان اخیر رشدی ۱۵۰۰ درصدی را در خراسان رضوی تجربه کرده است.

استاندار خراسان رضوی گفت: این استان رتبه چهارم کشور در حوزه خرید تضمینی گندم را به خود اختصاص داده و در رشد شبکه‌های نوین آبیاری نیز رشدی ۴۹ درصدی داشته است. معتمدیان اضافه کرد: در زمینه تولید گوشت قرمز با افزایش ۱۱ درصدی، رتبه نخست افزایش تولید کشوری را داریم و با افزایش ۷۰ درصدی تولید تخم مرغ، خراسان رضوی رتبه دوم کشور در محصول یاد شده را در اختیار دارد.

وی توسعه زیرساخت‌های گلخانه‌ای خراسان رضوی در سال ۹۹ را ۲۷۰ درصد عنوان کرد و گفت: براساس تفاهم‌نامه‌های منعقد شده تا پایان سال جاری هزار هکتار گلخانه در استان ایجاد شود و اهمیت توسعه این زیرساخت‌ها به این دلیل است که استان با کمبود منابع آبی مواجه است.

وی همچنین گفت: خراسان رضوی پارسال در تولید پیله کرم ابریشم ۱۰۰ درصد، تولید آبریان ۱۴۵ درصد و تولیدات دامی ۴۵ درصد افزایش داشته است.

بر اساس اعلام مسوولان گمرک، پارسال ۷۰۱ میلیون تن کالا از مرز دوغارون افغانستان صادر شده است که ۱۰۹ میلیون تن آن از خراسان رضوی بارگیری شده است، همچنین از نظر ارزش بیش از ۵۰ درصد مجموع ارزش این اقلام صادراتی مربوط به کالاهای صادراتی خراسان رضوی بوده است.

ALWAYS AT THE PEAK

ربع قرن خوشنامی و افتخار

شرکت تولیدی و صنعتی سامد

تولید کننده:

فرمالین

رزین اوره فرمالدئید (UF)

رزین ملامین فرمالدئید (MF)

فرم اوره (UFC)

چسب های پایه حلالی

چسب های پایه آبی

مشهد: کیلومتر ۲۷ بزرگراه قوچان
صندوق پستی: ۴۵۶۶-۹۱۳۷۵
تلفن: (۰۵۱)۳۱۶۶۹ (خط ۴۰)
فکس: (۰۵۱)۳۲۴۶۳۳۱۴
دفتر تهران: تلفن: ۸۸۷۷۴۲۵۵ (۰۲۱)
۸۸۷۹۰۶۶۹، ۸۸۷۹۰۶۸۰
فاکس: ۸۸۷۹۵۲۹۵ (۰۲۱)

www.samed.ir samed@samed.ir

چسب دسهد

اتصال ناگسستی در صنایع ایران